

Jaarverslag 2018

Yarden Holding B.V.

Almere
November 2019

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Bestuursverslag	4
Bericht van de Raad van Commissarissen aan de aandeelhouders	29
Kerncijfers	36
 GECONSOLIDEERDE JAARREKENING 2018	 37
Geconsolideerde balans	38
Geconsolideerde winst- en verliesrekening	40
Geconsolideerde kasstroomoverzicht	41
Toelichting behorende tot de geconsolideerde jaarrekening	42
Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling	45
Grondslagen voor consolidatie	47
Risicoparagraaf	66
Toelichting op de geconsolideerde balans	77
Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening	89
 VENNOOTSCHAPPELIJKE JAARREKENING 2018	 94
Vennootschappelijke balans	95
Vennootschappelijke winst – en verliesrekening	97
Toelichting op de vennootschappelijke jaarrekening	98
Grondslagen voor de waardering van activa passiva en de resultaatbepaling	99
Toelichting op de vennootschappelijke balans	100
Overige gegevens	107
 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	 108

Voorwoord

Op het vlak van dood en uitvaart is van alles gaande. Mensen worden mondiger en weten steeds beter wát ze willen en hóe ze iets willen. Zo staan we in het leven en zo staan we ook tegenover de dood. We willen zelf bepalen hoe we onze laatste levensfase doorbrengen en in wat voor omstandigheden we dat doen. Soms beslissen we zelfs over het tijdstip waarop we afscheid nemen van het leven. We laten zo min mogelijk aan het toeval over. Daarom is het niet verwonderlijk dat we steeds vaker inspraak willen op wat er na ons overlijden volgt: onze uitvaart.

Uitvaarten worden steeds persoonlijker. Niet alleen vanwege de individualisering, maar ook door onze diverse samenleving. De Nederlandse samenleving kent een rijke verscheidenheid. Niemand is hetzelfde en afscheid nemen betekent voor iedereen weer wat anders. We leren van alle culturen, van gewoonten en gebruiken, en zien dat deze weer door andere culturen worden overgenomen. Zoveel mensen, zoveel wensen. Als het om de dood gaat, staan we dichter bij elkaar; de dood verbreedert. Rangen, standen, cultuur en religie tellen ineens niet meer. En vanuit de visie van Yarden om een goed afscheid voor iedereen bereikbaar te maken, kunnen wij dit alleen maar loven.

Hoe Yarden haar steentje bijdraagt aan het bereikbaar maken van een goed afscheid, vertellen wij u in dit jaarverslag. Ook leest u, naast de financiële verslaglegging, hoe wij het jaar 2018 hebben beleefd op verschillende fronten. En hoe wij invulling geven aan onze integrale klantbelofte die bestaat uit verschillende domeinen, zoals voorlichting en bewustwording. Daarvoor organiseert Vereniging Yarden diverse activiteiten. Regelmatig zijn onze yardenhuizen het podium voor lezingen, filmvoorstellingen of herinneringsbijeenkomsten. Deze bijeenkomsten bieden steun en troost. Wij bieden zoveel meer dan alleen een plek om persoonlijk afscheid te nemen van een dierbare.

Ook stimuleren wij mensen na te denken over hun uitvaartwensen en deze vast te leggen. Daarnaast verdiepen wij ons in gebruiken rondom rouw en afscheid nemen in diverse culturen en religies. Een concreet voorbeeld hiervan is de bouw van een multicultureel uitvaartcentrum in Amsterdam-Zuidoost. Zowel bij de bouw als verbouw van locaties voert Yarden een duurzaamheidsbeleid; bij uitvaarten bieden we duurzame producten aan en ook zetten wij ons in voor milieuvriendelijkere uitvaarttechnieken, zoals resomeren.

Naast activiteiten op het gebied van diversiteit, duurzaamheid en betekenisvol ondernemen doen wij nog veel meer. Dat leest u in ons jaarverslag.

Wij vertrouwen erop dat wij u met dit jaarverslag ook goed inzicht geven in onze financiële situatie over 2018.

Onze medewerkers en vrijwilligers hebben zich ook in 2018 met onverminderd enthousiasme, professionaliteit en hart voor de zaak ingezet. De directie spreekt haar grote waardering uit naar alle Yardeniers die vaak onder impactvolle omstandigheden hun werk moeten doen.

Almere, 12 november 2019
Namens het directieteam

Leo Epskamp,
Directievoorzitter Yarden Holding B.V.

Bestuursverslag

Dienstverlening en klantbelofte

Het is nadrukkelijk de missie van Yarden om de dienstverlening nauw te laten aansluiten op de diversiteit aan behoeften in onze samenleving. De samenstelling van de Yarden-organisatie is hierop afgestemd en verklaart ook de sterke marktpositie. Als enige uitvaartorganisatie in Nederland biedt Yarden een integrale klantbelofte die bestaat uit de domeinen voorlichting, bewustwording, verzekeren, uitvaartzorg, uitvaartfaciliteiten en nazorg.

De uitvaart, een veelbesproken onderwerp in Nederland. Waar we voorheen te maken hadden met een vrij eenvoudige uitvaartcultuur, zijn er inmiddels verschillende wensen en manieren waarop met de dood en uitvaart wordt omgegaan. Zowel de toename van mensen uit diverse culturen als de individualisering van onze samenleving hebben ervoor gezorgd dat de uniformiteit die heerste op het vlak van de uitvaart verleden tijd is. Culturele of religieuze achtergronden, rituelen en tradities hebben er de afgelopen decennia voor gezorgd dat uitvaarten steeds meer een persoonlijk tintje krijgen. Zoveel mensen, zoveel wensen. En Yarden kan dit alleen maar toejuichen vanuit haar visie om een goed afscheid voor iedereen bereikbaar te maken.

Duizend-en-een manieren

Met de verzorging van een uitvaart wordt de dienstverlening van Yarden het meest concreet. De afgelopen decennia is het vak van uitvaartverzorgers enorm veranderd omdat de wensen van de overledene en nabestaanden veel meer centraal staan dan vroeger. Deze wensen zijn het uitgangspunt voor de uitvaartverzorgers bij de organisatie van een uitvaart. De directe betrokkenheid van de familie bij een uitvaart is groot. Jaren geleden was dit veel minder. Tegenwoordig beseft men steeds meer dat dit het laatste is wat nog voor de overledene gedaan kan worden. Dit betekent dat de rol van uitvaartverzorgers verandert. Het vergt veel kennis en flexibiliteit om de uitvaart perfect en naar tevredenheid van de nabestaanden uit te voeren. Het vak van uitvaartverzorgers is een specialistisch vak, impactvol, maar een vak dat ook voldoening geeft. Het is iedere keer weer bijzonder dat onze medewerkers op een kwetsbaar moment in het leven van een ander zo'n belangrijke rol mogen spelen. Het vertrouwen dat de familie op zo'n moment geeft en heeft in de uitvaartverzorgers en andere betrokken vrijwilligers en medewerkers, is voor Yarden een grote eer. Doodgaan gebeurt maar een keer en een overleden dierbare begeleid je maar een keer naar de laatste rustplaats. Er zijn duizend-en-een manieren om afscheid te nemen. Wij vinden het belangrijk dat dierbaren de persoonlijkheid van de overledene tot uitdrukking kunnen brengen als zij afscheid nemen.

Ieder het zijne

Betekent een goed afscheid voor iedereen hetzelfde? Absoluut niet. En wat is dan een goed afscheid? Ook dat vult iedereen weer anders in. De tijd dat uitvaarten er in ons land overal ongeveer hetzelfde uitzagen, is voorgoed voorbij. De Nederlandse samenleving kent een rijke verscheidenheid: in leeftijd, geslacht, opleiding, inkomen en vermogen, seksuele geaardheid, en bovendien verschillend in cultuur, religie en levensbeschouwing. Er leven in ons land in totaal zo'n 190 verschillende nationaliteiten. Yarden vindt dat iedereen een betekenisvol en persoonlijk afscheid verdient. En dus vormt kennis van en ervaring met verschillende uitvaarten, religies, culturen, gebruiken en gewoonten de basis. Elke religie heeft haar eigen gebruiken en rituelen die bij de dood horen. Voor bijvoorbeeld een uitvaart waarbij een rituele bewassing gebruikelijk is, kunnen de uitvaartverzorgers wasruimtes bieden die voldoen aan alle eisen. De uitvaartverzorgers inspireren door de verhalen van mooie, bijzondere uitvaarten die zij hebben verzorgd om het afscheid zo passend mogelijk te maken.

Zoveel mensen, zoveel wensen

Het taboe rondom de dood verdwijnt stukje bij beetje. Steeds meer mensen leggen hun uitvaartwensen vast. Vaak om nabestaanden niet in onwetendheid achter te laten. Uitvaartwensen zijn persoonlijk en kunnen veranderen gedurende het leven. Door hier regelmatig aandacht voor te hebben, blijven deze actueel en krijgt men onder andere inzicht in de kosten van een uitvaart. Waarmee voorkomen wordt dat nabestaanden voor financiële verrassingen komen te staan.

Duurzaam

Een van de belangrijkste maatschappelijke trends is ongetwijfeld de hang naar duurzaamheid. We zien dat steeds meer mensen hun principes over een duurzame samenleving ook na hun dood trouw willen zijn en een uitvaart kiezen met zo min mogelijk belasting voor het milieu. Een trend die Yarden graag stimuleert, omdat op allerlei onderdelen en aspecten van de uitvaart veel milieuwinst te behalen is. Nieuwe vormen van uitvaarttechnieken kunnen bijdragen aan duurzaamheid. Zo wil Yarden dat de milieuvriendelijkere manier van lijkbezorging, resomeren, in Nederland mogelijk wordt gemaakt. Ook ondersteunt Yarden duurzame initiatieven, zoals afbreekbare kisten. En technologieën zoals virtual reality waarbij men op grote afstand een uitvaart kan bijwonen en vervoer dus niet meer nodig is. Ook het gebruik van vooral lokale, snel hernieuwbare materialen of alternatieve productievormen (zoals 3D-printing) kunnen ervoor zorgen dat uitvaartproducten op een duurzamere wijze geproduceerd worden. Daarnaast voert Yarden bij de bouw en verbouw van de yardenhuizen (crematoria) een duurzaamheidsbeleid. Ook in beleggingen voert Yarden een duurzaam beleid, waarbij onder andere een uitsluitingenlijst voor bedrijven en landen wordt gehanteerd met betrekking tot controversiële wapens en mensenrechtenschendingen.

Betrokken

Binnen een branche als de onze kunnen we in relatie tot onze dienstverlening niet anders dan handelen vanuit ons hart. Dagelijks hebben we te maken met de dood, met verlies en verdriet. Onze maatschappelijke betrokkenheid is groot. Iedere dag weer zetten onze vrijwilligers en medewerkers zich met hart en ziel in om mensen voor, tijdens en na de uitvaart te steunen. Samen en met passie voor ons vak, dragen we bij aan onze missie om een goed en waardig afscheid voor iedereen bereikbaar te maken. Ons medewerkersbestand is een afspiegeling van de maatschappij. Jong, oud, man, vrouw en multicultureel. Samen bouwen wij aan Yarden waar we met trots en plezier werken. Wij zijn een vitale organisatie met oog voor duurzame inzetbaarheid van onze medewerkers en vrijwilligers in het algemeen en van oudere medewerkers in het bijzonder. Onze Yardeniers zijn professioneel, betrokken en waarde toevoegend. Deze kernwaarden zijn de basis voor onze merkwaarden: Helpend, Inspirerend en Persoonlijker. De merkwaarden geven onze organisatie karakter en geven aan hoe wij denken en doen. De boodschap die wij onze Yardeniers meegeven is om authentiek te zijn, vooral jezelf te zijn; er zijn immers al anderen genoeg. En dat is precies wat onze klanten voelen.

Als enige uitvaartorganisatie in Nederland biedt Yarden een integrale klantbelofte die bestaat uit de domeinen:

- > Publieksvoorlichting
- > Bewustwording
- > Uitvaartverzekeringen
- > Uitvaartzorg
- > Uitvaartfaciliteiten
- > Nazorg

Hierna leest u hoe Yarden haar brede en unieke klantpropositie met invulling van de genoemde domeinen realiseert.

- Publieksvoorlichting -

Verdriet

Vroeger was er nauwelijks plek voor openlijk verdriet om het verlies van een naaste. De dood was een taboe en taboes stop je weg zo ver je kunt. Tegenwoordig zijn Nederlanders nog steeds niet zo goed in het tonen van hun emoties. Maar de afgelopen decennia is er wel degelijk iets veranderd in onze omgang met de dood. We zoeken naar manieren om ons verdriet te uiten en onze dierbaren te blijven koesteren.

Iedereen krijgt in zijn of haar leven te maken met het wegvallen van dierbaren. Hoe we daarmee omgaan hangt af van veel zaken: de wijze van overlijden, de relatie met die persoon en niet te vergeten ons karakter. Iedereen rouwt op zijn eigen wijze. Overleden dierbaren blijven in onze herinnering vaak nog springlevend. En ze weten ons telkens weer te ontroeren, al was het maar door hun afwezigheid. Als een naaste is overleden, betekent dit nog niet dat zo iemand ook helemaal 'weg' is. Gelukkig kunnen we tegenwoordig steeds meer openlijk met elkaar praten over de pijn van het verlies. Dat is goed, want verdriet houdt niet op als de uitvaart is geweest.

Voorlichtingsactiviteiten

Uiting blijven geven aan de gevoelens die het gemis oproepen is belangrijk om de band die er was te blijven voelen. Herinneringsbijeenkomsten inbouwen in het leven waarop je even mag stilstaan bij iemand die je dierbaar was kunnen dus heel waardevol zijn. Bij Yarden organiseren we daarom ook collectieve herinneringsbijeenkomsten: met Valentijnsdag, Vaderdag, Moederdag en rondom Allerzielen. Maar niet alleen zijn wij er voor de verwerking van verlies. Onze Regionale Activiteiten Besturen van Vereniging Yarden verzorgen ook verschillende voorlichtingsactiviteiten ter voorbereiding op het overlijden. Samen met onze vrijwilligers organiseren we film- en theatervoorstellingen, lezingen en andere informatiebijeenkomsten. Hierbij sluiten wij zoveel mogelijk aan bij actuele onderwerpen en maatschappelijke issues. Daarnaast proberen we aansluiting te vinden bij alle groepen in de samenleving door een breed scala van activiteiten te bieden.

Kinderen en de dood

Het voorlichten van kinderen over de dood en hen helpen om te gaan met rouw en verlies vraagt bijvoorbeeld een geheel eigen aanpak. Wij onderscheiden ons hierin door voorlichting te bieden over en voor kinderen in diverse leeftijdscategorieën. Succesvol in het verslagjaar was 'Leven en dood van de olifant en Zoo'. Een project waarbij we de dood bespreekbaar willen maken onder scholieren uit de bovenbouw van basisscholen in Nederland. Met uitleg over het rouwproces van olifanten, bavianen en gorilla's in verschillende Nederlandse dierentuinen wordt de dood uit de taboesfeer gehaald. Na een bezoek aan de dierentuin wordt onder deskundige begeleiding nagepraat over de overeenkomsten tussen rouwgedrag bij mensen en dieren. Kinderen mogen ook hun eigen verlieservaringen delen en al snel praten zij over het overlijden van hun huisdier of opa of oma. Wij leren kinderen met dit project dat je over de dood gewoon mag praten. En het is iedere keer weer mooi om te zien hoe makkelijk zij dit doen. In totaal hebben 143 kinderen van drie verschillende basisscholen uit twee provincies deelgenomen aan de excursie. Naast enthousiaste reacties van kinderen, leerkrachten en begeleiders, leverde dit project ook veel regionale free publicity op.

Rouw op je dak

Een andere jongerengroep waar wij ons met voorlichting op richten, zijn jongeren tussen de 15 en 20 jaar. Samen met onze partner Theater TRAXX zijn er in 2018 60 voorstellingen gegeven

op 31 verschillende middelbare scholen. In totaal hebben zo'n 1.800 leerlingen de voorstellingen 'Rouw op je dak', 'Kapot van jou' en 'Weerzin' gezien. Zware onderwerpen gerelateerd aan rouw en afscheid worden zo bespreekbaar gemaakt. In een open en veilige sfeer kunnen leerlingen hun ervaringen delen. De theatervoorstelling 'Rouw op je dak' geeft op indringende en aansprekende manier inzicht in het verloop van rouwprocessen en ervaringen hiermee. Het gaat hier niet alleen om het rouwproces bij dood. Ook onderwerpen als een scheiding van ouders of een verkering die uitgaat komen aan de orde. Met deze vorm van voorlichting willen we jongeren stimuleren om onderling in gesprek te gaan over hun problemen en hulp te vragen als dat nodig is.

- Bewustwording -

De dood maakt geen onderscheid

De dood is onverschillig, mensen zijn dat niet. De dood maakt geen onderscheid tussen culturele of religieuze verschillen tussen mensen. De dood geeft niets om arm, rijk, oud, jong of afkomst, maar behandelt ieder gelijk. Omgekeerd zien we dat mensen uit verschillende religies, levensstijlen en culturen wel degelijk verschillend omgaan met sterven, rouw en afscheid nemen. Een ding is zeker: de dood is onlosmakelijk met het leven verbonden. En toch praten we er liever niet over.

Campagne

In het verlengde van voorlichting ligt bewustwording. Een basis hiervoor is het vastleggen van persoonlijke uitvaartwensen. Wij blijven mensen daarom stimuleren om hun uitvaartwensen vast te leggen. In het verslagjaar hebben we mensen hier bewust van proberen te maken via verschillende online campagnes. In een van deze campagnes laten we vakantievierend Nederland vijf herkenbare scenario's via social media zien. We willen mensen bewust maken van het belang om hun uitvaartwensen vast te leggen. Het blijkt dat bijvoorbeeld 71% van de Nederlanders niet eens weet of hun partner begraven of gecremeerd wil worden. Natuurlijk maak je je druk over de kleding die je aan wil op vakantie, maar heb je al eens nagedacht wat je wil dragen op je eigen uitvaart? Met deze campagne stimuleerden we mensen na te denken over deze vraag. De resultaten waren zeer goed. Met meer dan 2,7 miljoen videoweergaven hebben we ruim 900.000 personen bereikt. Er zijn bijna 900 uitvaartwensenformulieren ingevuld op onze website en daarmee is de doelstelling van 500 ruim overschreden.

Taboe

Vereniging Yarden wil invulling geven aan het creëren van bewustwording over de dood en uitvaart bij etnische gemeenschappen in Nederland. Hoe maak je een lastig onderwerp als de dood bespreekbaar in een cultuur waarbij een enorme taboe rust op de dood, zoals bijvoorbeeld in de Hindoestaanse cultuur? Dit hebben wij in 2018 gedaan door naar de mensen toe te gaan. Het Regionaal Activiteiten Bestuur Utrecht organiseerde een bijeenkomst in de Hindoestaanse Mandir (tempel) in De Meern. Dit soort bewustwordingsavonden waar onder andere verteld werd over Hindoestaanse rituelen bij een uitvaart, dragen bij aan het bespreekbaar maken van de dood in Nederland. Bovendien hebben veel aanwezigen na deze informatieavond een afspraak gemaakt met een van onze vrijwillige uitvaartwensenconsulenten. Zodat zij hun uitvaartwensen konden vastleggen.

Uitvaartwensen

Mensen bewust maken dat kennis over de dood en ontwikkelen van vaardigheden in omgang met de dood helpt in de acceptatie van de dood. Dat is de basis voor het vastleggen van de eigen uitvaartwensen. Onze vrijwillige uitvaartwensenconsulenten komen graag bij mensen thuis om in een vertrouwde sfeer te praten over wensen en te adviseren over praktische zaken rondom de

uitvaart. Ze hebben veel ervaring met het in kaart brengen van de uitvaartwensen. Onze consultants zijn zeer gedreven vrijwilligers, goed opgeleid en hebben veel ervaring. Zij zijn met recht een van de visitekaartjes van Vereniging Yarden. In het verslagjaar zijn 1.290 uitvaartwensengesprekken gevoerd en is het uitvaartwensenformulier 14.410 keer gedownload van de Yarden-website.

Verder

In ons magazine 'Verder' willen we leden van Vereniging Yarden inspireren met persoonlijke en bijzondere verhalen. Het doel van ons magazine is bewustwording over leven, dood en afscheid. We willen mensen bewust maken van het leven en leren bewuster te leven. We vertellen vaak ingrijpende en soms ook taboedoorbrekende verhalen en vinden het daarbij belangrijk om actueel te zijn. Ook vinden we diversiteit in onze samenleving een belangrijk thema in 'Verder'. In het kader van onze belofte een goed en waardig afscheid voor iedereen bereikbaar te maken, rekening houdend met ieders cultuur, religie en achtergrond, kent Verder bijvoorbeeld de vaste rubriek Wereldafscheid. In deze rubriek vertellen mensen uit diverse culturen en van verschillende religies meer over hun rituelen rondom de dood en afscheid nemen. Uiteindelijk proberen we met al deze positieve, maar soms ook ingrijpende verhalen leden te inspireren en nabestaanden troost bieden.

- Uitvaartverzekering -

Mijn Laatste Wensen uitvaartverzekering

Omdat Yarden eigendom is van een vereniging staan betekenisvol ondernemen en betrokkenheid hoog in het vaandel. Vanuit die verantwoordelijkheid is De Mijn Laatste Wensen uitvaartverzekering in 2016 ontwikkeld. En in september van dat jaar werd de eerste verzekering afgesloten. Met deze verzekering willen wij een goed afscheid voor iedereen bereikbaar maken. En dat is meer dan het uitkeren van voldoende geld voor een uitvaart. Dat deze nieuwe generatie uitvaartverzekeringen goed aansluit op de behoeftes in onze samenleving, merkten we ook in 2018. Mensen vanuit alle culturen toonden hun interesse in onze verzekering.

De overheid trekt zich steeds verder terug als het gaat om zorg in de laatste levensfase. Mensen krijgen vaak alleen nog specialistische zorg en niet die extra zorg die nodig is om thuis te kunnen blijven wonen, zoals huishoudelijke hulp of persoonlijke verzorging. Mensen moeten meer zelf regelen en dus voor benodigde financiële middelen zorgen. De reden dat wij deze verzekering op de markt brachten is dat terminaal zieken graag zelf bepalen hoe zij de laatste fase ingaan. Wij bieden binnen deze verzekering de mogelijkheid aanvullende zorg in te kopen waardoor men langer thuis kan blijven wonen.

Vroegtijdige uitkering mogelijk

In het verslagjaar is voor het eerst gebruik gemaakt van de mogelijkheid tot een vroegtijdige uitkering. Om hiervoor in aanmerking te komen moet een verzekerde minstens een jaar verzekerd zijn conform de algemene voorwaarden. De aanvraag kwam binnen via een chatbericht. De verzekerde informeerde naar de mogelijkheden voor het opnemen van een voorschot. Vooraf zijn uitgebreide voorbereidingen getroffen. Een dergelijk proces is nieuw en daarom niet makkelijk om op te zetten. Afstemming tussen de verschillende betrokken afdelingen is van groot belang. Er zijn processen en belscripts ontworpen, werkinstructies opgesteld, techniek ingeregeld en betrokken medewerkers zijn goed geïnstrueerd. Voor onze medewerkers was dit een ultieme test: Werkt het? Hebben we overal aan gedacht? In ruim een week tijd was alles geregeld. De verzekerde complimenteerde Yarden met de snelle afhandeling en het plezierige contact.

Voorwaarden in begrijpelijke taal

Bij een verzekering horen algemene voorwaarden. Deze vaak ingewikkelde voorwaarden met kleine letters en moeilijk te begrijpen jargon wordt door klanten veelal ervaren als droge kost. Met de komst van de Mijn Laatste Wensen uitvaartverzekering hebben we de algemene voorwaarden geschreven in begrijpelijke taal. Toch waren we nog niet tevreden en vroegen we onze klanten naar hun mening. En wat bleek? Het kan nog veel duidelijker. Samen met juristen en de afdeling Compliance, Commerciële Zaken en Marketingcommunicatie zijn de algemene voorwaarden aangescherpt en herschreven in heldere taal.

Flexibiliteit

Naast de mogelijkheid van vroegtijdige uitkering bij een terminale ziekte, biedt Mijn Laatste Wensen uitvaartverzekering gratis kinderdekking tot eenentwintig jaar. Het is een bijzonder flexibele verzekering die mee‘ademt’ op de veranderingen in iemands leven en die op ieder moment kan worden aangepast. Van 100% naturasommen naar 100% kapitaal en ieder ander gewenste tussenliggende combinatie. Ook kan het verzekerd bedrag verhoogd of verlaagd worden en naar keuze wel of niet worden geïndexeerd. Klanten kunnen dit allemaal zelf aanpassen, op ieder gewenst moment, via de servicegerichte online klantomgeving Mijn Yarden op yarden.nl. De komst van Mijn Yarden sluit volledig aan bij een van onze duurzame doelstellingen om minder papier te gebruiken. Daarnaast besparen we hiermee tijd en geld. Klanten kunnen zaken met betrekking tot hun uitvaartverzekering voortaan zelf online regelen. Ook is het mogelijk om in Mijn Yarden uitvaartwensen vast te leggen.

Virtuele Assistent

Wij zijn continu bezig met het optimaliseren van onze digitale kanalen. Uit klantonderzoeken is gebleken dat consumenten zelf willen bepalen op welk moment ze een beroep doen op onze klantenservice. Dus voor het stellen van vragen en regelen van zaken op onze website zijn zij liever niet gebonden aan kantoortijden. Wij ontvingen gemiddeld tussen de vier- en zeshonderd telefoontjes en e-mails per dag. We krijgen zowel eenvoudige als ingewikkelde vragen binnen. Niet alle vragen behoeven uitgebreid antwoord van een medewerker. Daarom hebben wij de Virtuele Assistent geïntroduceerd. Bezoekers van yarden.nl krijgen met behulp van de Virtuele Assistent antwoord op hun vragen. Zo dringen we de contactdruk op bestaande kanalen terug. Bovendien kunnen we, tegelijkertijd, oneindig veel klanten van dienst zijn en dat 24/7. Onze servicemedewerkers kunnen op deze manier weer andere klanten verder helpen.

Advies op maat

Een andere belangrijke ontwikkeling is de online distributie van uitvaartverzekeringen. Ondanks dat is er nog steeds een grote groep consumenten die behoefte heeft aan persoonlijk advies. Advies geven gebeurde tot voor kort alleen via een persoonlijk gesprek bij mensen thuis. Vanaf medio 2018 geeft Yarden ook telefonisch advies over een uitvaartverzekering. Dit wordt gefaciliteerd vanuit de afdeling Teleservice. Zij bespreken, tegen aanzienlijk lagere advieskosten dan via een accountmanager van Yarden, de huidige financiële situatie met de (potentiële) klant en geven uitleg over onze verzekeringsmogelijkheden. Op basis daarvan ontvangt de geïnteresseerde direct een adviesrapport per e-mail. Hiermee is weer een belangrijke stap gezet in het excelleren in extreme klantgerichtheid.

YardenPro

Yarden werkt veel samen met assurantietussenpersonen. Voor hen hebben wij een advies-applicatie ontwikkeld: YardenPro/Advies. Deze app ondersteunt intermediairs snel en eenvoudig bij administratieve handelingen voor Yarden-klanten, nieuwe aanvragen en het geven van een onafhankelijk advies rondom de uitvaartkosten en de uitvaartverzekering. De gebruikers zijn zeer positief over het gebruik van deze app. Intermediairs kunnen met de app veel zaken in een keer

makkelijk regelen voor de klant. Zij kunnen advies direct volledig verwerken, een digitaal adviesrapport genereren en advieskosten laten betalen. YardenPro (Advies) heeft zelfs geleid tot nieuwe intermediairs (aanstellingen).

- Uitvaartzorg -

Dat komt wel

‘Dat komt later wel.’ Een veelgehoorde uitspraak als het gaat om het regelen van een uitvaart. Ruim vier op de tien Nederlanders heeft in 2018 een uitvaart van een dierbare meegemaakt. Toch heeft bijna de helft voor zichzelf nog niets voorbereid. Dat blijkt uit onderzoek van Kantar Public in het verslagjaar, in opdracht van Yarden. We beweren dat veel uitvaartelementen, zoals de gastenlijst, muziek, locatie en speech, vooral zijn bedoeld voor nabestaanden. Niet gek dat uit het onderzoek blijkt dat 37 procent dan ook vindt dat er best gesleuteld mag worden aan de wensen van de overledene. De tijd dat de uitvaart volgens een strak protocol wordt uitgevoerd en de familie klakkeloos de adviezen van de uitvaartverzorger volgt, is allang voorbij. En uniformiteit die heerste op het vlak van de uitvaart is ook verleden tijd. Dit komt zowel door de toename van mensen uit diverse culturen als de individualisering van onze samenleving.

Bijzonder uitdagend vak

Culturele of religieuze achtergronden, rituelen en tradities hebben er de afgelopen decennia voor gezorgd dat uitvaarten steeds vaker een persoonlijk tintje krijgen. Het vak van uitvaartverzorger is in de afgelopen decennia dan ook enorm veranderd. Het is een bijzonder, maar ook ingewikkeld vak. De wensen van de overledene en de nabestaanden staan centraal. De toename van deze wensen vereist veel extra kennis en een groot improvisatievermogen van de uitvaartverzorger om de uitvaart goed en naar volle tevredenheid te organiseren. Kennis van, maar vooral veel ervaring met verschillende soorten uitvaarten, religies en culturen geven hiervoor een stevige basis. Wat een goede uitvaart is, verschilt natuurlijk per persoon. Voor de een is dat een afscheid in lijn met de persoonlijkheid van de overledene. Voor een ander dat er respect aan de overledene wordt getoond of dat iemands leven wordt gevierd. Weer en ander zal een uitvaart goed vinden omdat deze juist volledig op traditionele wijze werd uitgevoerd.

In sommige culturen is men van mening dat de wijze van de uitvaart grote gevolgen heeft voor de laatste reis van de overledene. Er zijn zoveel verschillende manieren om het laatste afscheid tot een goed afscheid te maken. Dit bewijst maar weer eens dat Yarden-uitvaartverzorgers een uitdagend vak hebben. Maar het geeft ook voldoening. Het is iedere keer weer bijzonder dat onze medewerkers op een kwetsbaar moment in het leven van een ander zo’n belangrijke rol mogen spelen. Het vertrouwen dat de familie op zo’n moment geeft, is voor Yarden een grote eer.

Resomeren

Cremeren of begraven? De meeste Nederlanders voelen zich vrij om te kiezen voor een begrafenis of crematie. Maar in sommige gemeenschappen is die keuze min of meer voorgeschreven. Zo schrijft de joodse traditie begraven voor. Hindoes kiezen traditiegetrouw juist voor crematie, omdat zij niet uitgaan van wederopstanding, zoals Joden doen, maar van reïncarnatie. Een andere vorm van lijkbezorging is resomeren. Dit is in Nederland nog niet mogelijk. Resomeren, ook wel hydrolyse genoemd, is een duurzame vorm van lijkbezorging. Deze methode lijkt op het natuurlijke proces dat na begraafing plaatsvindt, maar dan versneld. Vanwege het milieuvriendelijkere karakter en vanuit onze visie op betekenisvol ondernemen, zet Yarden zich in om resomeren in Nederland mogelijk te maken. In het verslagjaar heeft TNO in opdracht van Yarden onderzoek gedaan naar de arbo- en milieuveiligheid van deze vorm van lijkbezorging. Dit onderzoeksrapport hebben wij vervolgens aangeboden aan de verantwoordelijke ministers van Binnenlandse Zaken, Sociale Zaken en Werkgelegenheid. In het rapport staat dat resomeren geen (veiligheids)belemmeringen kent voor het wettelijk toestaan van deze methode. Ook aan

milieu-eisen kan worden voldaan. In een eerder onderzoek toonde TNO al aan dat de milieubelasting van resomeren gunstig afsteekt bij de op dit moment toegestane methoden begraven en cremen.

Keuzevrijheid

Met het aanbieden van dit rapport riepen wij de minister en de Tweede Kamer op om de Nederlandse Wet op de lijkbezorging te wijzigen. Een afscheid dat recht doet aan de persoonlijke wensen helpt nabestaanden bij het rouwproces. Het is daarom belangrijk dat mensen in Nederland, naast begraven en cremen, meer keuzevrijheid in de uitvaartmethode krijgen. In sommige culturen en religies is cremen geen optie en voor hen is de keuze nu beperkt. Wij zien resomeren dan ook als een volwassen, respectvol en duurzaam alternatief. Hierbij is water het belangrijkste element, in plaats van aarde of vuur.

Wet op de lijkbezorging

In het najaar van 2018 presenteerde D66 een initiatiefnota met daarin 14 verbeterpunten van de huidige Wet op de lijkbezorging. Naast dat wij pleiten voor een wetswijziging om resomeren in Nederland mogelijk te maken, zijn wij ook voorstander van een aantal andere voorstellen die in de initiatiefnota van D66 beschreven staan. Zoals verduurzaming, eenvoudiger maken van het verlengen van de grafrechten en het toestaan van cremen of begraven binnen 20 uur. In een multicultureel land als Nederland, is islamitisch en joods begraven binnen 24 uur nog erg ingewikkeld. In de huidige wet is daarvoor toestemming nodig van de burgemeester, een arts en de officier van justitie. Een eenvoudige oplossing is dat begraven of cremen voortaan mogelijk wordt na 20 uur, in plaats van na 36 uur. Dit betekent minder regelwerk voor nabestaanden en instanties. Bovendien past dit veel beter in onze samenleving met een grote diversiteit aan religies. Dit, alsmede de naamswijziging en de modernisering van de wet, zijn ontwikkelingen waar wij als Yarden alleen maar achter kunnen gaan staan.

Kwaliteit

De divisie Uitvaartzorg heeft het afgelopen jaar veel ontwikkelingen doorgemaakt. Vanaf 2018 is de afdeling Zorg en Vervoer weer decentraal gaan werken. Dit had impact op de diverse regio's, die hun activiteiten weer zelf gingen organiseren. Ondanks dat het veel flexibiliteit en begrip vergde van de betrokken medewerkers, hebben we een kwaliteitsslag kunnen maken. Ook is het administratiesysteem van Uitvaartzorg vervangen van Uitvaartwin door UitvaartBeheer. Dit nieuwe systeem heeft veel meer mogelijkheden en heeft gezorgd voor een efficiëntere manier van werken voor de medewerkers van de Bedrijfsbureaus. Deze veranderingen hebben we doorgevoerd in het belang van de klant, want als 9+ organisatie staat kwaliteit bij Yarden voorop.

Keurmerk

Halverwege het verslagjaar heeft een onafhankelijke certificatieinstelling namens Stichting Keurmerk Uitvaartzorg (SKU) getoetst of Yarden nog voldoet aan de eisen van het keurmerk. De auditdoelstellingen zijn gerealiseerd en de scope van ons certificaat blijft passend. Het keurmerk geeft aan dat Yarden staat voor professionele en kwalitatieve dienstverlening in de uitvaartverzorging. Een garantie voor deskundigheid, betrouwbaarheid en transparantie.

Wij besteden veel aandacht aan de ontwikkeling van onze medewerkers. Op 1 juli 2018 was 60% van onze uitvaartverzorgers en ondernemers inschreven in het SKU-register; het Register voor Gecertificeerde Uitvaartverzorgers. Zij dragen officieel de titel Register Uitvaartverzorgers (RU). Dat we werken met vakbekwame en professionele medewerkers blijkt ook uit het feit dat de Yarden-dienstverlening in 2018 door klanten en leden beoordeeld werd met een 9,3.

-Uitvaartfaciliteiten-

Yardenhuizen

Langzaamaan veranderen al onze locaties hun naam in yardenhuis. Deze transformatie is in 2017 in gang gezet en in het verslagjaar voor de meeste locaties afgerond. Met de naamswijziging van onze crematoria naar yardenhuizen zal ook de functie van het gebouw en de plechtigheden veranderen. Onze Yarden-locaties bieden zoveel meer dan alleen de mogelijkheid om crematies uit te voeren. Het woord crematorium dekt al lang de lading niet meer. De functies van onze gebouwen zijn uitgebreid met de mogelijkheid voor opbaringen in 24-uurskamers en condoleancebijeenkomsten. Nabestaanden hebben bovendien de beschikking over verschillende faciliteiten. We hebben afscheidskamers, een bar of restaurant, we bieden de mogelijkheid om films te tonen en gasten kunnen gebruik maken van onze geluidsinstallatie. De meeste locaties liggen in een prachtige omgeving en bieden een sfeervolle tuin of mooi uitzicht. Daarnaast zijn onze yardenhuizen ingericht volgens het zogenaamde feeling environment-concept. Dit betekent dat kleuren, geuren, materialen, beelden en geluiden aansluiten op de emoties die de bezoekers ervaren.

Ontmoetingsplaats

De naam yardenhuis zou een algemeen aanvaard begrip moeten worden, een gewoon woord in plaats van een commerciële naam. Vergelijkbaar met woorden als buurthuis, dorps huis, verpleeghuis of warenhuis. Uit de Yarden Afscheidsmeter blijkt dat mensen behoefte hebben aan een ontmoetingsplaats in de buurt. Het yardenhuis is een plek waar men een leven lang, vanaf geboorte tot de dood, welkom is. Yardenhuizen zijn meer dan een plek om afscheid te nemen van een dierbare. In het yardenhuis brengen we mensen bij elkaar om samen te herinneren, bijvoorbeeld tijdens de Herinneringsweken, om lotgenoten te ontmoeten of om een mooie voorstelling bij te wonen, georganiseerd door Vereniging Yarden. Daarmee vervult het yardenhuis een unieke maatschappelijke functie binnen de regionale samenleving: een buurthuis dat mensen ook verder helpt met een goed afscheid.

Integratiediner

In het verslagjaar organiseerde yardenhuis van Rotterdam bijvoorbeeld een integratiediner. Het Yarden Integratiediner is een afgeleide van het Nationaal Integratiediner. Rotterdam telt zo'n 170 nationaliteiten. In alle culturen speelt eten een belangrijke rol en achter elk gerecht schuilt een verhaal. Onder het genot van een oer-Hollands stampotbuffet en een authentiek Indisch buffet ontmoeten gasten elkaar en leren elkaars cultuur beter kennen en begrijpen. Het integratiediner is een mooi voorbeeld van hoe wij onze locaties op een andere manier inzetten. Ook wil Yarden voorzien in de behoefte van Nederlanders om vaker momenten te creëren waarop zij hun dierbaren kunnen herdenken. Daarom openen wij tijdens de Herinneringsweken in het hele land de deuren van onze crematoria. Bezoekers kunnen dierbaren bijvoorbeeld herdenken met muziek, of ter nagedachtenis een kaars aansteken. Iedere locatie heeft een eigen programma. Uiteraard is iedereen welkom op deze herinneringsbijeenkomsten rondom Valentijn, Vaderdag, Moederdag en Allerzielen. Ook mensen die geen lid zijn van Yarden of elders verzekerd zijn.

Leger des Heils Reshare

Yarden probeert de gang naar haar yardenhuizen op meerdere manieren laagdrempelig te maken. Zo hebben we op onze locaties inzamelboxen staan van Leger des Heils Reshare, de nationale goededoelenorganisatie die Yarden steunt. In deze boxen kunnen nabestaanden kleding doneren. Nabestaanden blijven vaak achter met kleding van overledenen en vinden het soms moeilijk om daarvan afstand te doen. Wij hopen hiermee dit afscheidproces voor hen iets dragelijker te maken. Ingezamelde kleding wordt opnieuw gedragen door mensen die het hard

nodig hebben. In de tweedehandswinkels van Leger des Heils Reshare wordt gratis kleding verstrekt. Ook wordt een deel verkocht. Met deze opbrengst steunt het Leger des Heils tienermoeders, jeugdzorg en daklozen. In totaal is de opbrengst van onze inzameling in 2018 4.266 kilo kleding.

Multicultureel uitvaartcentrum

In het verslagjaar gaven gemeente Amsterdam en initiatiefnemer Yarden het startsein voor de bouw van het eerste multiculturele uitvaartcentrum van Amsterdam. Het uitvaartcentrum wordt gebouwd in stadsdeel Zuidoost waar mensen met veel verschillende nationaliteiten wonen met evenveel verschillende uitvaartrituelen en -wensen. Met de komst van dit nieuwe gebouw gaat een langgekoesterde wens van bewoners, bestuur van stadsdeel Zuidoost en Yarden in vervulling. Er komt een plek waar alle gemeenschappen volgens hun eigen geloofsovertuiging en uitvaartrituelen afscheid kunnen nemen van hun overledenen. Naar verwachting is yardenhuis Amsterdam-Zuidoost eind 2019 klaar voor gebruik.

Het yardenhuis Amsterdam-Zuidoost is volledig ontworpen samen met mensen van verschillende culturen, religies, achtergronden en gemeenschappen in Zuidoost. Een huis, dat betekent 24 uur per dag open zijn, er kunnen bidden, waken, koken, mensen ontvangen en samenzijn zoals dat voor jôu goed is. Om dat te realiseren zijn we samen met de gemeenschap naar de moskee, de hindoetempel, kerken en buurthuizen gegaan en bij mensen thuis geweest. Van en voor iedereen komt iets terug in het gebouw. Het zijn vaak de kleine dingen die het verschil maken. Zo komen er meerdere keukens met de juiste afzuigsystemen voor geurige gerechten uit de Antilliaanse en Surinaamse keukens, toiletten die ruimte bieden voor grote gewaden en omvangrijke hoofddekens van bijvoorbeeld Ghanese vrouwen, en een geluidsinstallatie die afgestemd kan worden op zowel ingetogen als uitbundige diensten. Nabestaanden kunnen de overledene naar eigen inzicht verzorgen of wassen en zich terugtrekken in een eigen (gebeds)ruimte.

Het proces in aanloop naar de bouw bracht ook nieuwe inzichten. Medewerkers werden in de afgelopen jaren opgeleid en getraind om elk soort afscheid goed te kunnen begeleiden. Samen met een cultureel antropoloog werd een interne leergang ontwikkeld over sterven, uitvaart en rouwen in multicultureel Nederland. Het team dat straks in dit uitvaartcentrum gaat werken is een afspiegeling van de gebruikers. Zo kunnen we goed gastheerschap waarmaken. Iedereen is hier welkom. Daar is Yarden enorm trots op.

- N a z o r g -

Troost

Een goed afscheid kan troost bieden en na verloop van tijd misschien zelfs zorgen voor een glimlach op het gezicht. Wetenschappelijk onderzoek bevestigt het belang van een goed afscheid in een rouwproces. Nabestaanden die positief terugkijken op de uitvaart van een naaste, ervaren drie jaar later nog steeds dat de uitvaart een bijdrage heeft geleverd aan de verwerking van het verlies. Dit blijkt uit een onderzoek van de Universiteit Utrecht in opdracht van Yarden dat in het verslagjaar is uitgevoerd. Hierin kwam ook naar voren dat hoe meer sociale steun iemand ontvangt kort na het verlies, hoe kleiner de kans op emotionele problemen na enkele jaren. Mensen die meer steun ontvangen, blijken drie jaar na het verlies minder last te hebben van bijvoorbeeld depressie of posttraumatische stress.

Ritueel biedt houvast

Hoewel Nederlanders bekend staan als een nuchter volk, geven deelnemers aan het onderzoek aan dat rituelen helpen bij het omgaan met het verlies van een dierbare. De uitvaart is hierbij het belangrijkste ritueel. Men is in dit onderzoek opvallend positief over de uitvaart. Ook opvallend is dat die positieve kijk en het gevoel zo stabiel zijn over de jaren heen. Het lijkt erop dat een

goed beleefde uitvaart zorgt voor een troostende herinnering. Waar mensen vroeger hun religie of geloof volgden en daarmee meer collectief rouwden, kiest met nu steeds meer voor persoonlijke rituelen. Zoals een foto van de overledene neerzetten op een speciale plek in huis, of het graf of plek waar de as is verstrooid bezoeken. Ook een kaars aansteken, iets bij je dragen wat herinnert aan de overledene en deelnemen aan een herinneringsbijeenkomst zijn vaak uitgevoerde rituelen.

Herinneringen levend houden

Door herinneringen levend te houden, kunnen nabestaanden vaak beter met verlies omgaan. Daarom organiseerden wij, naast bewustwordings- en voorlichtingsactiviteiten van Vereniging Yarden, ook herinneringsbijeenkomsten. Muziek biedt troost bij het verlies van een dierbare en speelt een grote rol bij het herdenken van geliefden. 63% van de Nederlanders vindt de keuze voor muziek zelfs het belangrijkste uitvaartonderdeel om vooraf te regelen, zo blijkt uit de Yarden Afscheidsmonitor. Daarom organiseerden we in 2018 een herinneringsconcert, waarmee de band 3JS een ode bracht aan overleden moeders en vaders. Een bijeenkomst met een lach en een traan. Speciaal op Vaderdag was dit concert via yarden.nl terug te kijken.

Chat Pratenoververlies.nl

Praten over verlies en rouw kan helpen. Maar het kan lastig zijn om over gevoelens te praten na het overlijden van een dierbare. Verschillende gedachten en emoties kunnen met elkaar in strijd zijn. Dan is het fijn om anoniem te kunnen chatten met iemand die wat verder van je afstaat. Dit kan via de chat op pratenoververlies.nl. Hier kan men zeven dagen per week chatten met een goed getrainde en ervaringsdeskundige vrijwilliger. Een initiatief van Humanitas en Vereniging Yarden. In 2018 heeft Vereniging Yarden de voorbereidingen getroffen om de chatsite pratenoververlies.nl volledig over te nemen van Humanitas. In het verslagjaar vonden 2.497 chats plaats, met een gemiddelde contactduur van 43 minuten. De meeste bezoekers zijn vrouwen en de gemiddelde leeftijd is 25 jaar. Men heeft veelal behoefte om te praten over verlies van ouders waarbij het overlijden van de moeder vaak een belangrijk gespreksonderwerp is.

Verder na een uitvaart

Op het domein van nazorg bieden veel vrijwilligers steun bij rouw en verdriet na een afscheid. Vrijwilligers bieden een luisterend oor, maar verwijzen ook vaak door naar diverse professionele partners in rouw- en verliesbegeleiding. Na de uitvaart verstrekken wij aan nabestaanden een nazorgmap met informatie over praktische hulp bij het opruimen van de kleding, administratieve hulp of het leegmaken van een huis. Emotionele hulp als een training Mindfulness om te leren ontspannen in een stressvolle tijd of bemiddelingshulp bij onenigheid tussen familieleden. Daarbij werkte Vereniging Yarden in 2018 samen met partners als het Leger des Heils Reshare, Humanitas, Stresswise, Ontzorgd Verhuizen en de Opzegdienst.

Uitdagende branche

De uitvaartbranche is volop in beweging met veranderende klantbehoeften en toename van verschillende wensen, gebruiken en rituelen. Nieuwe technologische mogelijkheden, duurzame initiatieven en het groeiende aantal nieuwe toetreders zorgen ervoor dat de uitvaartbranche nog uitdagender wordt. De komende jaren neemt het aantal sterfgevallen weliswaar toe tot circa 200.000 in 2050, maar de concurrentie zal er niet minder om worden. In deze context is het voor spelers in de uitvaartbranche belangrijk scherp te zijn op alle ontwikkelingen.

De uitvaartbranche is competitiever geworden (Bron: UitvaartBranchemonitor 2017). Al jaren neemt de intensiteit van de concurrentie toe door voornamelijk ZZP'ers. De concurrentie beperkt zich niet tot de uitvaartondernemers. Ook crematoria weten erover mee te praten. Het crematiepercentage stijgt sinds 2002 trendmatig met gemiddeld 0,97% per jaar. In 2017 was

het crematiepercentage 64,4%. Het aantal crematies was bijna 97.000. In 2018 was het crematiepercentage 65%. Het aantal crematies was ruim 100.000 (bron: lvc-online.nl). Deze ontwikkeling, gecombineerd met de zekerheid dat het aantal overledenen de komende 20 jaar zal stijgen, heeft geleid tot een groeiend aantal initiatieven tot realisatie van nieuwe crematoria. Op dit moment zijn ongeveer 100 crematoria operationeel. In de periode 2002 – 2014 zijn er 20 nieuwe crematoria geopend, gemiddeld krap 1,7 per jaar. In de periode 2015 – 2017 zijn er 22 nieuwe crematoria geopend, gemiddeld ruim zeven per jaar. De verwachting is dat er de komende jaren meer dan vijf crematoria per jaar bij zullen komen. Initiatiefnemers zijn gemeenten, projectontwikkelaars en uitvaartondernemingen. Wanneer deze trend zich voortzet zullen er in 2025 circa 140 crematoria operationeel zijn. Het crematieaanbod stijgt dus sneller dan de crematievraag. Bovendien lijkt begraven weer iets aan populariteit te winnen. In de Uitvaartbranchemonitor (2017) staat dat jongeren, volgens onderzoek van de LOB, wat positiever staan tegenover begraven, terwijl er ook trends zijn op het gebied van natuurbegraven en multiculturele begrafenis. Ondanks deze verdringingsmarkt is Yarden kwalitatief en kwantitatief nog steeds marktleider op het gebied van crematoria en wil dit ook blijven. De strategie van Yarden Uitvaartfaciliteiten blijft erop gericht om het huidige marktaandeel en rendementsniveau maximaal te verdedigen, door zowel bij ondernemers als bij consumenten een voorkeurspositie te realiseren.

Ondanks dat de concurrentie binnen de uitvaartbranche toeneemt, zijn er ook kansen in de markt. Diverse belangrijke ontwikkelingen op het gebied van klantvoorkeuren en technologische mogelijkheden, zorgen voor nieuwe klantgroepen en marktsegmenten. En deze bieden weer perspectief om actief te worden voor andere doelgroepen met vernieuwde producten en of diensten.

Uitvaartwensen

Op het gebied van uitvaartwensen is nog veel terrein te winnen. Dit blijkt uit onderzoek dat wij hebben laten uitvoeren door Kantar Public (oktober 2018). Met dit onderzoek wil Yarden het taboe rond overlijden en de dood doorbreken. Hoe eerder je nadenkt over je uitvaartwensen en voor wie je ze belangrijk vindt, hoe meer houvast het nabestaanden en jezelf biedt. Het onderzoek en onze praktijk laten zien hoe moeilijk het is om over je eigen uitvaart na te denken. Laat staan wiens wensen en belangen je daarin het zwaarst laat wegen. Het komt vaak voor dat nabestaanden het anders willen dan de overledene zelf. Wanneer de overledene zijn of haar uitvaartwensen wel heeft vastgelegd en die worden niet nageleefd, wordt zelfs de wet overtreden. Die stelt namelijk dat de wens van de overledene voor gaat. Men weet dit vaak niet. Vooral in een emotioneel beladen situatie wil je natuurlijk het liefst de juiste keuzes maken. Het helpt daarom je wensen vooraf met elkaar te bespreken.

Klantliefde

De laatste training van het interne programma 1 Yarden, Yarden nummer 1 heeft in het verslagjaar plaatsgevonden. Het doel van het programma is enerzijds medewerkers en vrijwilligers de verschillende onderdelen van onze klantpropositie te laten doorleven. Anderzijds om de 'Merk-waardige' punten in kaart te brengen waarmee Yarden zich onderscheidt. In het verslagjaar hebben vele Yardeniers de training klantliefde gevolgd. Zij leerden hoe de klantreis van Yarden eruitziet. Welke invloed zij hierop zelf kunnen uitoefenen en hoe zij helpend, inspirerend en persoonlijker kunnen inzetten op de verschillende klantgroepen. Immers, iedere klant is anders, maar hoe ga je daar nou goed mee om? Of behandel je gewoon iedere klant zoals je zelf behandeld wilt worden? Op deze vragen kunnen onze medewerkers antwoord geven na het volgen van de interne training. Met de training klantliefde was het programma afgerond. Zo is voor nieuwe medewerkers een verkort programma ontwikkeld. Managers van de verschillende

afdelingen kregen daarnaast handvatten om het programma voort te zetten met hun medewerkers en vrijwilligers.

Merkwaarden

In 2018 is de Yarden Bekendheid en Imago Meting (BIM) uitgevoerd. Opvallend is dat de merkwaaarde 'Inspirerend' gestegen is van 1,17% in 1e helft van 2018 naar 3,7% in de 2e helft van 2018. 'Helpend' is gestegen van 7% in 2017 naar 9% in 2018. 'Persoonlijker' is gestegen van 10% in 2017 naar 12% in 2018. Wij vinden het belangrijk dat onze klanten ook onze merkwaaarden kennen en herkennen. Projecten als 1 Yarden, Yarden 1 helpen daarbij, zowel extern als intern. Want ook uit onderzoek onder medewerkers en vrijwilligers tijdens de trainingen, scoorden de merkwaaarden in 2018 hoger dan de 0-meting in 2017.

In gesprek met

In het verslagjaar heeft de voltallige directie verschillende Yarden-locaties bezocht om met medewerkers en vrijwilligers in gesprek te gaan. Tijdens 'In gesprek met' hoort de directie uit eerste hand wat er speelt en leeft op de werkvloer. Voor zowel de directie als alle medewerkers en vrijwilligers is dit enorm waardevol en een welkome bron van informatie. In 2018 is de medewerkerstevredenheid met een 7,8 beoordeeld. Dit ligt boven de benchmark van 7,4.

Echt en oprecht

Yarden vaart een eigen koers en ontwikkelt alleen producten en diensten die direct bijdragen aan onze missie en visie. De vooruitstrevende wijze waarop Yarden de uitvaartbranche tegemoet treedt zorgt ervoor dat de dood bespreekbaar wordt en maakt mensen ervan bewust dat het vastleggen van hun uitvaartwensen belangrijk is. Alles wat Yarden doet en communiceert is authentiek. Dat is wat klanten voelen en dat is ook waarom steeds meer voor Yarden wordt gekozen. Als toonaangevende uitvaartorganisatie ziet Yarden het als een compliment wanneer onze producten en diensten door andere organisaties overgenomen of gekopieerd worden.

- Besturingssysteem -

Ondernemen gaat gepaard met het nemen van risico's en vraagt om een consistente en transparante beoordeling van mogelijkheden en risico's, gericht op groei en continuïteit van de onderneming. De directie van Yarden heeft kaders gesteld voor strategie en risicogovernance om deze beoordeling adequaat en efficiënt te doen verlopen. Deze kaders gelden voor de gehele organisatie. Yarden heeft een open cultuur waarin risico's bespreekbaar zijn, medewerkers zich verantwoordelijk voelen informatie te delen over risico's, en waarin (pro-)actief risicomanagement wordt gewaardeerd. De directie van Yarden onderkent dat transparantie over risico's een belangrijk ingrediënt is voor effectief risicomanagement. De directie en de Risk & Auditcommissie zien erop toe dat de gewenste cultuur en het risicobewustzijn worden geconcretiseerd in herkenbare aspecten, zoals gewenst gedrag en de invulling van de zgn. Risk Appetite. In 2018 heeft Yarden dan ook onverminderd aandacht besteed aan de verdere verbetering van opzet en werking van de interne risicobeheersing en controlesystemen.

Yarden definieert risicomanagement als een 'systematisch en regelmatig onderzoek naar de risico's die mensen, materiële en immateriële belangen en activiteiten bedreigen en de formulering en implementatie van een geïntegreerd beleid met betrekking tot risicoreductie, risico-overdracht en risicofinanciering'. Binnen Yarden is het risicomanagement dan ook gericht op het houden van grip op de missie, visie en strategie van de organisatie met als belangrijkste uitkomst het behalen van de strategische doelstellingen.

Het risicomanagementproces van Yarden bestaat in algemene zin uit de onderstaande vijf basisstappen:

1. Risico-oriëntatie
2. Risico-inventarisatie
3. Risico-analyse/evaluatie
4. Risicobeheersing/financiering
5. Risicomonitoring

Corporate Governancestructuur

De Raad van Commissarissen (RvC) heeft binnen de structuurvennootschap Yarden Holding B.V. vergaande bevoegdheden; evenzo voor Yarden Uitvaartverzekeringen N.V. Zo controleert zij de directie om de continuïteit van de vennootschap te bewaken en de belangen van klanten, werknemers, aandeelhouders en andere stakeholders te borgen. De structuur voor het beheersen van deze risico's is verankerd in het RvC-reglement. De Raad legt op haar beurt verantwoording af aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (Vereniging Yarden en Stichting Yarden).

De Raad van Commissarissen en de directie onderschrijven, hoewel daartoe niet verplicht, de algemeen gedragen beginselen van de Nederlandse Corporate Governance Code en leven deze ook na. Vanuit de richtlijn 'comply or explain' rapporteert Yarden eventuele afwijkingen aan haar externe toezichthouders. De Raad heeft er vanuit praktisch oogpunt voor gekozen om twee van de drie in de code genoemde commissies samen te voegen. Naast de Risk & Auditcommissie kent de Raad de Renumeratiecommissie die gecombineerd is met de Selectie- en Benoemingscommissie. De Raad kent een eigen reglement waarin onder meer zijn opgenomen de profielschets, omvang en samenstelling van de Raad, het rooster van aftreden en de reglementen van de commissies.

Directiesamenstelling

Het bestuur van Yarden Holding B.V. bestond gedurende 2018 uit directeur Financiën & Informatiemanagement Klaas de Boer RA RC RE en directievoorzitter Ron Bavelaar RB. In combinatie met Yarden Holding B.V. werden Yarden Uitvaartzorg B.V. en Yarden Uitvaartfaciliteiten B.V. bestuurd door Sabrina Franken en Yarden Uitvaartverzekeringen N.V. bestuurd door directeur Drs. Serge Evers.

De taak van de directie is het besturen en vertegenwoordigen van de onderneming, hetgeen onder meer inhoudt dat de directie verantwoordelijk is voor de formulering van de strategische doelen met bijbehorend risicoprofiel, het creëren van de financiële en organisatorische randvoorwaarden die nodig zijn voor de realisatie van deze doelen, de resultatenontwikkeling en de voor de onderneming relevante maatschappelijke aspecten van ondernemen.

Bij de samenstelling van de directie is rekening gehouden met complementariteit, collegiaal bestuur en diversiteit. Ieder directielid beschikt, naast gedegen kennis van de financiële sector en uitvaartverzekeringen, over grondige kennis om het totale beleid van Yarden te kunnen beoordelen en te kunnen bepalen. Waarmee zij een afgewogen en zelfstandig oordeel kan vormen over de risico's die de vennootschap loopt. Zij draagt zorg voor een evenwichtige afweging tussen commerciële belangen en te nemen risico's.

Bankierseed

Het integriteitsbewustzijn van medewerkers van Yarden Uitvaartverzekeringen N.V. en Yarden Holding B.V. wordt versterkt met het afleggen van de zogeheten bankierseed. De eed/beloofte is een moreel-ethische verklaring die moet worden afgelegd door beleidsbepalers en (een bepaalde groep) werknemers van een financiële onderneming en bevat verklaringen op het gebied van

onder meer centraal stellen van het klantbelang, geen misbruik maken van kennis, geheimhouding van hetgeen is toevertrouwd en het maken van een zorgvuldige belangenafweging. Voorafgaand aan het afleggen ervan benadrukt een directielid wat het belang en het doel is van de eed/belofte en wat deze precies inhoudt. Met het afleggen van de eed/belofte wordt de verantwoordelijkheid die het uitoefenen van de functie met zich meebrengt bekrachtigd. Hoewel het afleggen van de eed/belofte wettelijk alleen voor Yarden Uitvaartverzekeringen N.V. geldt is ons beleid dat deze eveneens door medewerkers van Yarden Holding B.V. wordt afgelegd.

Raad van Commissarissen

Binnen Yarden is de Raad van Commissarissen de interne toezichthouder. Tot de taak van de Raad van Commissarissen wordt onder meer gerekend:

- > Het houden van toezicht en (al dan niet voorafgaande) controle op, en het adviseren van, de directie omtrent de realisatie van de doelstellingen van de vennootschap, de strategie en de risico's verbonden aan de ondernemingsactiviteiten, de opzet en werking van de interne risicobeheersings- en controlesystemen, het financiële verslaggevingsproces en de naleving van de wet- en regelgeving;
- > Het naleven en handhaven van de corporate governancestructuur van de vennootschap.

Voor verdieping in reguliere specifieke thema's zijn twee commissies werkzaam binnen de Raad van Commissarissen:

- > De Risk & Auditcommissie (waarin ook de risico-thema's worden behandeld);
- > De Remuneratiecommissie (gecombineerd met de Selectie- en Benoemingscommissie);

De commissies zijn door de Raad uit haar midden samengesteld. De (gehele) Raad van Commissarissen is verantwoordelijk voor de besluiten.

De Risk & Auditcommissie is een vaste commissie van de Raad van Commissarissen en ondersteunt de Raad van Commissarissen bij het uitvoeren van de verantwoordelijkheden op het terrein van toezicht. De commissie bestaat uit drie leden. De commissie beoordeelt het financiële verslaggevingsproces, het systeem van interne beheersing en beheersing van (financiële) risico's, het controleproces en het proces waarmee de onderneming de naleving van wet- en regelgeving en de eigen gedragscode bewaakt.

De Remuneratiecommissie is een vaste commissie van de Raad van Commissarissen. Deze commissie stelt selectiecriteria en benoemingsprocedures op inzake de statutaire leden van de directie en de commissarissen en beoordeelt ten minste éénmaal per jaar de omvang en de samenstelling van de statutaire directie en de Raad van Commissarissen en doet zo nodig voorstellen aan de Raad. De Remuneratiecommissie beoordeelt ten minste éénmaal per jaar het functioneren van de individuele leden van de statutaire directie en rapporteert hierover aan de Raad. De Remuneratiecommissie ziet ook toe op het beheerst beloningsbeleid.

Beoordeling adequaatheid governancesysteem

Het governancesysteem van Yarden moet ervoor zorgen dat op de diverse lagen binnen de organisatie overzicht behouden kan worden, zodat de juiste beslissingen kunnen worden genomen op het juiste moment en door de juiste functionaris. De structuur en de daarin opgenomen verschillende bestuurslagen zijn op een dusdanig wijze opgebouwd dat enerzijds voldaan wordt aan de wettelijke vereisten en anderzijds de mogelijkheid wordt geboden om proactief te kunnen inspelen op behoeften van de business of wettelijke vereisten.

Voor de verschillende bestuurslagen zijn tevens heldere taken en verantwoordelijkheden vastgelegd. Het governancesysteem zoals dit binnen Yarden is ingericht voorziet als mechanisme om te kunnen anticiperen en reageren op mogelijke veranderingen in de bedrijfsomgeving of

risicoprofiel binnen een passend tijdsplan. De governancestructuur is ook zo ontworpen om de formulering, controle en eenmaal goedgekeurde implementatie van de strategie te vergemakkelijken en toe te zien op de realisatie daarvan.

Risicomanagement & Audit

Het risicomanagement en de invulling van de auditfunctie zijn o.a. verantwoord in het verslag van de Raad van Commissarissen. Nieuwe producten worden ontwikkeld aan de hand van een productgoedkeuringsproces waarbij alle disciplines zijn aangesloten.

De interne auditfunctie is onafhankelijk ten opzichte van Yarden gepositioneerd. De interne auditfunctie rapporteert aan de directeur Financiën & Informatiemanagement en heeft escalatiemogelijkheid naar de directievoorzitter en Raad van Commissarissen.

Sleutelfuncties

De wijze waarop directie en sleutelfunctionarissen tonen dat integriteit belangrijk is, heeft een belangrijke uitstraling naar de rest van de organisatie. Yarden stimuleert integriteit dan ook met voorbeeldgedrag vanuit directie en sleutelfunctionarissen: “leading by example”. De juiste “tone at the top” is van doorslaggevende betekenis voor het succesvol handhaven van dit integriteitsbeleid. Directie en sleutelfunctionarissen zien erop toe dat zowel seniormanagement als andere medewerkers integer handelen en daagt hen uit met de eigen integere opstelling.

Een gerelateerd integriteitsrisico is onzorgvuldige oordeel- en besluitvorming. De directie en sleutelfunctionarissen stimuleren dat constructief wordt gediscussieerd en dat er voldoende tegenspraak is door open te staan voor meningen en door te vragen naar onderbouwingen.

Beheerst beloningsbeleid

Het beloningsbeleid is in eerste instantie gericht op het bevorderen, aantrekken en behouden van goed gekwalificeerde medewerkers. Dit alles binnen een beheerste en integere bedrijfsvoering en gericht op de lange termijn. Dit betekent onder meer dat Yarden zal voorkomen dat medewerkers door beloningen geprikkeld worden tot onzorgvuldig behandeling van de klant en/of het niet nakomen van de zorgplicht. Bovendien wil Yarden voorkomen dat het beloningsbeleid het nastreven van korte termijn doelen bevordert ten koste van de continuïteit van de onderneming. Yarden voert jaarlijks een risicoanalyse uit of het beloningsbeleid nog in lijn is met de geldende wet- en regelgeving en strategie van Yarden.

Dit is een beloningsbeleid dat Yarden ook toepast voor toezichthoudende functies, bestuurlijke en beleidsbepalende functies en sleutelfunctionarissen. Voor al deze functionarissen kent Yarden geen variabele beloningen en/of aanvullende pensioen- en VUT-regelingen.

Naleving wet- & regelgeving

Uitgangspunt voor Yarden is 100% compliant te zijn. De naleving van wet- & regelgeving is vast onderdeel op zowel de agenda van de Risk & Auditcommissie als van de directie.

Risicomanagementsystemen

De directie van Yarden stelt jaarlijks strategische doelstellingen vast die Yarden de komende jaren wil bereiken voor zowel het verzekeringsbedrijf als de uitvaartvaartonderneming.

Het Risicomanagement Systeem (RMS) van Yarden zorgt voor een goed en adequaat risicobeheer en stelt Yarden in staat om op een effectieve en efficiënte wijze onzekerheden en de hieraan verbonden risico's en kansen om te gaan, zodat de doelstellingen van Yarden worden gerealiseerd.

Bovendien draagt het RMS eraan bij dat Yarden zich houdt aan geldende wet- en regelgeving en interne richtlijnen. Yarden hanteert voor het opzetten, het implementeren en borgen van het RMS en het opzetten van de RM-functie de volgende kaders en richtlijnen:

1. Het RMS voegt waarde toe en draagt bij aan verbetering van de organisatie;
2. Het RMS is een integraal onderdeel van de (besluitvormings)processen;
3. Het RMS is maatwerk, past bij de context van de organisatie en volgt de veranderingen;
4. Het RMS is een systematisch en op feiten gebaseerd proces;
5. Het is open en transparant en houdt rekening met menselijke en culturele factoren.

Risicomanagement proces

Het risicomanagementproces van Yarden bestaat in algemene zin uit de onderstaande vijf basisstappen:

1. Risico-oriëntatie
2. Risico-inventarisatie
3. Risico-analyse/evaluatie
4. Risicobeheersing/financiering
5. Risicomonitoring

Evaluatie

Met ingang van 2017 wordt jaarlijks de werking van het Risicomanagementsysteem geëvalueerd.

Yarden hanteert bij deze evaluatie de volgende thema's:

- > Risicocultuur
- > Strategie en beleid
- > Risicomanagementfunctie
- > Risicomanagementprocessen.

Bij de evaluatie wordt uitgegaan van de vier niveaus van volwassenheid, namelijk:

Niveau 4: Geïmplementeerd en periodiek geëvalueerd

Niveau 3: Gestructureerd en geformaliseerd

Niveau 2: Reproduceerbaar of informeel

Niveau 1: Niet bestaand; ad hoc of onvoldoende

Yarden bevindt zich in 2018 tussen volwassenheidsniveau 2 en 3 in en heeft de ambitie om in 2019 op alle vier de thema's het gewenste volwassenheidsniveau 4 te realiseren.

Solvency II

De implementatie van het Solvency II-regime heeft binnen Yarden effect gehad op het valideren van modellen en de aandacht voor de risico's. Hierdoor is er meer inzicht in de risico's verkregen.

Yarden is gevoelig voor een aantal risico's, hetgeen zijn weerslag vindt in de opbouw van het vereiste vermogen. De grootste risico's die Yarden loopt betreffen de marktrisico's en de verzekeringstechnische risico's.

Monitoring solvabiliteit

Yarden bewaakt op regelmatige basis de solvabiliteit op basis van Solvency II-richtlijnen en de interne norm van 130%. Ieder kwartaal wordt vanuit het Actuarieel een uitgebreide rapportage opgeleverd met de stand van zaken en mutaties in de solvabiliteit. Wekelijks wordt van de fiduciair vermogensbeheerder een set van indicatoren ontvangen die van invloed kunnen zijn op (het marktrisicodeel van) de solvabiliteit. Op basis van deze ontwikkelingen kan worden besloten tussentijdse solvabiliteitsberekeningen te maken of te derisken in de beleggingsportefeuille. De

ontwikkelingen met betrekking tot de solvabiliteit en mogelijke derisk-acties op beleggingsgebied worden besproken in de Beleggingscommissie en in de Risk & Auditcommissie.

Vermogensbeheer

Een aanzienlijk deel van de risico's die Yarden als bedrijf in theorie loopt, komen voort uit de wijze waarop haar vermogen wordt belegd. Yarden heeft het beheer van haar beleggingen uitbesteed aan extern fiduciair vermogensbeheerder Kempen Capital Management.

Het fiduciair vermogensbeheer bestaat uit de advisering over en uitvoering van het beleggingsbeleid, beheer en beleggen van vermogen, administratie, (wettelijke) verslaglegging, performance-meting en risicomanagement. De opdracht aan de fiduciair beheerder is vastgelegd in een schriftelijk mandaat. Als custodian is Northern Trust benoemd.

De Beleggingscommissie van Yarden heeft als functie de directie te adviseren op het gebied van het beleggingsbeleid. De commissie bestaat uit de directie van Yarden Uitvaartverzekeringen N.V. en Yarden Holding B.V. en minimaal twee externe leden. Vanuit de fiduciaire vermogensbeheerder zijn altijd vertegenwoordigers in de vergadering aanwezig alsmede de actuaire. De externe leden worden door de directie van Yarden Uitvaartverzekeringen N.V. benoemd. Alle leden van de Beleggingscommissie zijn deskundig op het gebied van beleggingen en Asset Liability Management (ALM).

ORSA

Yarden voert ten minste jaarlijks een Own Risk and Solvency Assessment (ORSA) uit. De directie van Yarden toetst door middel van de ORSA haar kapitaal en voert eventuele managementacties uit om het kapitaal in overeenstemming te brengen met de risico's. De financial riskmanager stemt met de directie van Yarden af in hoeverre het kapitaal in de huidige en toekomstige omstandigheden, gegeven de geïdentificeerde risico's, voldoende robuust is om overblijvende risico's te absorberen. Bij de vaststelling hiervan wordt gebruik gemaakt van scenario-analyses en stress-tests. Dit alles wordt vastgelegd in het ORSA-document. De combinatie van business-strategie, risicobereidheid, solvabiliteitspositie en continue evaluatie leidt tot input voor het vereiste kapitaal.

Interne rapportagesystemen

Yarden hanteert een intern rapportagesysteem om te bewaken dat:

- > organisatiedoelstellingen in overeenstemming zijn met de missie van Yarden;
- > middelen om de doelstellingen te bereiken effectief en efficiënt worden ingezet;
- > rechten en bezittingen van Yarden worden bewaakt;
- > rapportages op het gebied van operationele en financiële verantwoording betrouwbaar zijn;
- > wetten, andere van toepassing zijnde regelgevingen en ethische normen worden nageleefd.

Integere bedrijfsvoering

Voor een beheerste en integere bedrijfsvoering geldt binnen Yarden de zogeheten 'three lines of defence'. Binnen de eerste lijn beheersen, directie en lijnmanagement de risico's van de bedrijfsactiviteiten. De tweede lijn, bestaande uit de functies risicomanagement, actuaariaat en compliance, controleert, ondersteunt en adviseert het management op het gebied van risicobeheersing. De derde verdedigingslijn bestaat uit de onafhankelijke review van de risico beheersende maatregelen door de interne auditfunctie. De verschillende sleutelfuncties zijn door Yarden Holding B.V. ingericht waarmee de onafhankelijkheid ten opzichte van alle onderliggende bedrijven geborgd is. De Raad van Commissarissen en in het bijzonder de Risk & Auditcommissie

houden hierop toezicht. In het verslagjaar heeft Yarden elke sleutelfunctie verder geprofessionaliseerd c.q. uitgebreid.

Risicogovernance

De interne processen zijn mede gebaseerd op functiescheiding en het vierogenprincipe. Een belangrijk onderdeel daarbij is het toezien op de toereikende beheersing van de risico's waarmee Yarden wordt geconfronteerd. Dit gaat om alle risico's die een impact op de organisatie hebben en een bedreiging kunnen vormen voor het bereiken van de organisatiedoelstellingen. Deze risico's worden gerapporteerd in het risicodashboard van Yarden. Het mandaat en het commitment voor het opzetten van het Risicomanagementsysteem en de Risicomanagementfunctie is door de directie van Yarden gegeven conform het "Three Lines of Defence"-principe.

1e Lijn: (Risico-)eigenaar

Het management van iedere afdeling is primair verantwoordelijk voor alle risico's binnen zijn/haar afdeling en voor het uitvoeren, naleven en de effectiviteit van getroffen beheersmaatregelen in de 1e Lijn. Deze lijn heeft een uitvoerende rol en richt zich op het primaire en uitvoerende proces.

2e Lijn: (Risico-)control

De 2e Lijn (Compliance, Riskmanagement en Actuarieel) functioneert op basis van vier rollen, te weten: adviseren, ondersteunen, signaleren en monitoren en zorgt er zo voor dat de 1e Lijn op een zorgvuldige wijze de verantwoordelijkheid kan nemen voor Risicomanagement.

Adviseren: gevraagd en ongevraagd advies geven over Compliance, Riskmanagement en actuariële vraagstukken, risico's en overige aan Riskmanagement gelieerde aspecten.

Ondersteunen: gevraagde ondersteuning geven over Compliance, Riskmanagement en actuariële vraagstukken, risico's en overige aan Riskmanagement gelieerde aspecten.

Signaleren: het signaleren van nieuwe voor Yarden relevante en van toepassing zijnde wet- en regelgeving en daaraan gelieerde mogelijke risico's, omissies e.d. in beleid/beleidskaders, processen en procedures gerelateerd aan Riskmanagement, alsmede wijzigingen van bestaande risico's.

Monitoren: een onafhankelijke toetsing binnen Yarden van de:

- > kwaliteit van de uitvoering van de monitoring door de 1e Lijn van de juiste, tijdige en volledige werking en effectiviteit van de beheersmaatregelen;
- > werking van de beheersmaatregelen, op naleving van beleid, op de bedrijfsvoering, op wet- en regelgeving en interne voorgeschreven beleidskaders, processen en procedures, etc.

3e Lijn: (Risico)zekerheid

De interne auditor geeft een onafhankelijk oordeel over de opzet, bestaan en werking van het interne beheersingsraamwerk (1e en 2e Lijn).

Risicomanagementfunctie

De risicomanagementfunctie is bij Yarden opgedeeld in financieel risicomanagement en operationeel risicomanagement. Financieel risicomanagement is belegd bij de manager Actuarieel, en het aandachtsgebied operationeel risicomanagement is belegd bij de Manager Finance. Zij geven invulling aan de risicomanagementfunctie en de daarmee verband houdende specifieke taken.

De risicomanagementfunctie is een onafhankelijke, objectieve functie die meerwaarde levert aan Directie, Raad van Commissarissen en management door middel van kaderstelling, advisering, monitoring, signalering, ondersteuning en rapportage over de effectiviteit van beheersing van risico's in casu van het risicomanagementsysteem van Yarden. Een objectieve, eerlijke en onafhankelijke taakvervulling is essentieel voor de effectiviteit van de risicomanagementfunctie. De risicomanagementfunctie is onafhankelijk van de 1e Lijn en 3e Lijn. De onafhankelijkheid en objectiviteit van de risicomanagementfunctie worden geborgd in het Risk Charter.

De risicomanagementfunctie valt onder verantwoordelijkheid van de Directeur Financiën & Informatiemanagement. De Raad van Commissarissen ziet toe op de juiste en adequate hantering van het voornoemde risicomanagement. Per kwartaal wordt van de voortgang op risicobeheersing en compliance verslag gedaan aan de Risk & Auditcommissie van de Raad van Commissarissen. De Risk & Auditcommissie vergadert minimaal vijfmaal per jaar. Risicomanagement en compliance zijn daarbij vaste agendapunten. Binnen Yarden is er maandelijks een risico-overleg met de Directeur Financiën & Informatiemanagement, Manager Finance & Operationeel Risico Management, Manager Actuarieel & Financieel Risico Management, Security Officer, Compliance Manager, Functionaris Gegevensbescherming en Manager IT.

Actuariële functiehouder

De actuariële functie is belegd als onderdeel van de tweedelijnswerkzaamheden. De werkzaamheden van de actuariële functie zijn opgedeeld in coördinerende en beoordelende en toetsende taken. Op specifieke onderdelen en indien nodig wordt een review uitgevoerd door een externe actuaris.

De actuariële functie draagt ertoe bij dat het risicomanagementsysteem binnen Yarden doeltreffend wordt toegepast, met name wat betreft de risicomodellering die ten grondslag ligt aan de berekening van de kapitaalvereisten en eigen risico- en solvabiliteitsbeoordeling. De actuariële functie is verantwoordelijk voor de coördinatie van de diverse actuariële berekeningen in het kader van ORSA, Asset Liability Management (ALM)-studies, en de vereiste kapitalen onder Solvency II.

Een objectieve, eerlijke en onafhankelijke taakvervulling is essentieel voor de effectiviteit van de actuariële functie. De actuariële functie voert haar werkzaamheden onpartijdig en onbevooroordeeld uit. De actuariële functie houdt zich aan de gedragsregels van het Actuarieel Genootschap waarin integriteit, onafhankelijkheid, vertrouwelijkheid, vakkundigheid, zorgvuldigheid en herleidbaarheid sleutelwoorden zijn. Onafhankelijkheid en objectiviteit van de actuariële functie binnen Yarden is geborgd in het Charter Actuariële Functie.

Compliance functie

De compliance functie binnen Yarden bewaakt het voldoen aan wet- en regelgeving door de directie en het lijnmanagement te ondersteunen in beleid, advies en implementatie van relevante wet- en regelgeving. Door de beheersing van compliance gerelateerde risico's, het stimuleren van en het toezien op de naleving van wet- en regelgeving en interne gedragsregels, alsmede het creëren van meer bewustwording, beoogt Yarden haar integriteit en die van de directie, de Raad van Commissarissen, het management en de medewerkers te waarborgen. En tevens bij te dragen aan een goede reputatie en het behouden van een integere organisatie. Een objectieve, eerlijke en onafhankelijke taakvervulling is essentieel voor de effectiviteit van de compliance functie. De compliance functie is onafhankelijk van de 1e en 3e Lijn en staat los van de dagelijkse lijnactiviteiten. De Compliance Manager heeft dan ook geen taken, bevoegdheden of

verantwoordelijkheden binnen de 1e Lijn. Onafhankelijkheid en objectiviteit worden geborgd via het Compliance Charter.

Interne Auditfunctie

De interne auditfunctie helpt met systematische en gedisciplineerde audits de effectiviteit van de processen van risicomanagement, beheersing en governance te evalueren en te verbeteren. Hiertoe voert de interne auditfunctie onder meer de volgende activiteiten uit:

- > Het actualiseren van het audit-universum;
- > Het opstellen van een interne-auditmeerjarenplan;
- > Het auditen van de doeltreffendheid en effectiviteit van processen, beleid en mitigerende maatregelen en doen van aanbevelingen dienaangaande;
- > Het gevraagd en ongevraagd adviseren van medewerkers, management en directie om de processen van risicomanagement, beheersing en governance te verbeteren;
- > Het rapporteren aan management, directie en Raad van Commissarissen.

De interne auditfunctie is onafhankelijk, objectief en wordt geborgd door het Interne Audit Charter.

Uitbesteding

Yarden heeft zich in haar uitbestedingsbeleid gecommitteerd aan de wet- en regelgeving zoals deze in Solvency II beschreven staat. Interne verzoeken tot uitbesteding worden getoetst aan de hand van de volgende criteria: wordt er uitbesteed aan een derde? En heeft de uitbesteding een structureel karakter? Betreft het een kritieke of belangrijke functie of werkzaamheid?

IT

Yarden IT heeft als ambitie om werken, overal en altijd mogelijk te maken. Dit doet Yarden IT door alle systemen naar een nieuwe standaard toe te zetten en haar manier van werken hierop aan te passen. Steeds meer systemen maar ook werkzaamheden moeten 24/7 opereren. Dit is waarop Yarden IT haar dienstverlening en onderliggende contracten bouwt. De uitbestede dienstverlening wordt gemonitord door middel van de in de SLA vastgelegde afspraken, zoals periodieke controle van change- en incident-management. Ook is een kwaliteitswaarborg vereist zoals een ISAE 3402 type II-verklaring. Daarnaast is er op al deze uitbestedingen overleg op strategisch en tactisch niveau om toekomstbestendigheid te waarborgen. Alle uitbestedingen zijn erop gericht om de continuïteit te kunnen waarborgen en zo veel mogelijk binnen de standaarden te opereren zodat kostenefficiëntie behaald kan worden.

Yardeniers maken het verschil

Yarden is een prachtige organisatie met een al even prachtige doelstelling. De directie spreekt haar grote waardering uit naar alle Yardeniers die vaak onder impactvolle omstandigheden hun werk moeten doen. Die dit doen met een ongekende bevologenheid, uiterste betrokkenheid en persoonlijke aandacht. Zij maken het verschil.

Aantal medewerkers Yarden

Jaar 2018	955
Jaar 2017	990

Aantal FTE Yarden

Jaar 2018	599
Jaar 2017	751

Verhouding man/vrouw medewerkers Yarden

Jaar 2018	301/654
Jaar 2017	321/669

Leeftijdsopbouw (jaar 2018)

tot 20	12
20 tot 30	75
30 tot 40	147
40 tot 50	230
50 tot 60	357
60 plus	134

Ziekteverzuim

	2018	2017
Zorg	8,7%	8,2%
Faciliteiten	6,2%	4,6%
Verzekeringen	4,8%	5,7%
Holding	7,8%	5,0%
TOTAAL	7,0%	5,9%

MTO

	2018	2017
Zorg	7,3	7,3
Faciliteiten	(8,2)*	8,2
Verzekeringen	8,0	8,0
Holding	(7,4)*	7,4
TOTAAL	7,8	7,8
Benchmark	7,4	7,3

*Metingen Faciliteiten en Holding zijn in 2017 voor het laatst gedaan.

De kracht van Yarden is de combinatie van dienstverlening om de uitdagingen te weerstaan. Organisatorische ontwikkelingen conform art.391 BW 2 titel 9 zijn toegelicht in de verschillende secties van het bestuursverslag.

- Financiële ontwikkelingen -

In de eerste helft van 2018 zijn door Yarden de diverse de strategische keuzes om te komen tot een meer solide solvabiliteit verder uitgewerkt. Eind 2017 was Yarden Uitvaartverzekeringen N.V. onder de interne norm van 130% gekomen waarbij met name het aan te houden kapitaal voor de risicomarge, het risico op massale afkoop van uitvaartverzekeringen door polishouders alsmede de rente-ontwikkeling en de oplopende kosten voor uitvoeren van het keuzerecht de oorzaak waren. Dit maakte dat het traject dat al eerder was ingezet om te komen tot een strategische keuze moest worden geïntensiveerd. Er is onder andere onderzoek gedaan naar herverzekering van de verzekeringstechnische risico's. Dit onderzoek heeft medio 2018 uitgewezen dat herverzekering geen duurzame oplossing is voor Yarden Uitvaartverzekeringen N.V.

Ook is onderzocht hoe invulling kon worden gegeven aan het inperken van de oplopende verplichtingen op grond van het keuzerecht vanwege de omzetting van de naturapakketpolissen naar sommenverzekeringen. Het onderzoek naar het inperken van het keuzerecht is intensief geweest en hierbij zijn meerdere juridisch adviseurs bij betrokken geweest.

Uiteindelijk heeft de directie van Yarden op 22 augustus 2018 moeten vaststellen dat de omzetting van de naturapakketpolissen naar een sommenpolis niet op een juiste wijze heeft plaatsgevonden. Het betreft hier een groep van circa 380.000 polishouders.

Deze vaststelling maakt dat de polishouders de facto weer over een naturapakketverzekering beschikken zoals van toepassing was voor de omzetting. Het besluit heeft tot gevolg dat de technische voorziening voor de best estimate liabilities (BEL) dermate moest worden verhoogd dat de SCR-ratio van Yarden Uitvaartverzekeringen N.V. daalde van 120% naar 31% (ultimo 2018). De SCR-ratio van Yarden Holding B.V. daalde van 140% naar 71% (ultimo 2018). Daarnaast leidde de omzetting er toe dat er over 2018 een verlies is gemaakt door Yarden Uitvaartverzekeringen N.V. van € 72,4 miljoen en er sprake was van een negatief eigen vermogen van € 10,8 miljoen per 31 december 2018. Yarden Holding B.V. sluit het jaar 2018 hierdoor ook af met een verlies van € 73,8 miljoen en een eigen vermogen van € 23,8 miljoen.

Op basis van hier voorgenoemde financiële informatie en het onderschrijven van de wettelijke Solvency II-kapitaalvereisten (100%) bestond er twijfel aan de continuïteit van de bedrijfsactiviteiten. Yarden heeft naar aanleiding van de Solvency II QRT-rapportage per 30 september 2018 melding gemaakt van de onderschrijving aan De Nederlandsche Bank.

Yarden heeft in februari 2019 bij De Nederlandsche Bank een herstelplan ingediend. Voorafgaand aan het herstelplan zijn verschillende scenario's geïnventariseerd die mogelijk konden worden ingezet om enerzijds weer aan de wettelijke eisen te voldoen, en anderzijds de rechten van de polishouders zo goed mogelijk te beschermen.

Conform het kapitaalbeleid dient het vermogen van de gehele Yarden-groep te worden ingezet als kapitaalsteun aan de verzekeraar teneinde het belang van de polishouder centraal te stellen. Om hieraan uitvoering te geven heeft Yarden de aandelen in Yarden Uitvaartfaciliteiten B.V. van Yarden Holding B.V. overgedragen aan Yarden Uitvaartverzekeringen N.V. per 1 januari 2019. Na deze aandelenoverdracht is sprake van een positief eigen vermogen bij Yarden Uitvaartverzekeringen N.V. omdat Yarden Uitvaartverzekeringen N.V. vastgoed mag waarderen op basis van de reële waarde.

Vervolgens is invulling gegeven aan het herstelplan waarop DNB op 28 mei 2019 haar instemming heeft gegeven. De basis van dit herstelplan vormt de herstelmaatregel: 'het beperken van de aanspraken van alle naturapakketpolishouders'. Dit betekent concreet dat de directie heeft besloten om de kostenstijging van het naturapakket niet meer te vergoeden na 1 januari 2020 en de rechten na deze datum derhalve te 'beperken'. Deze herstelmaatregel is uitgevoerd door het inroepen van de wijzigingsbedingen in de oorspronkelijke polisvoorwaarden. Desbetreffende polishouders zijn per brief hierover geïnformeerd op 2 juli 2019.

De genoemde maatregel zorgt ervoor dat de SCR-ratio per 30 juni 2019 voor Yarden Holding B.V. 145% bedraagt en Yarden Uitvaartverzekeringen N.V. 149% bedraagt en dat de solvabiliteit van Yarden vanaf die datum weer voldoet aan de wettelijke eisen onder Solvency II-richtlijnen.

Naast bovengenoemde punten was 2018 verder ook een uitdagend jaar voor Yarden. De uitdagingen vinden een weerslag in een krimpend marktaandeel, hoge kostenniveaus, een lage rentestand, toenemende eisen van toezichthouders en minder verzorgde uitvaarten. Deze komen tot uiting in het resultaat 2018. De kracht van Yarden is de combinatie van dienstverlening om de uitdagingen te weerstaan.

Yarden heeft in 2018 de kosten en bezetting van de ondersteunende diensten en staven kritisch tegen het licht gehouden. Naar aanleiding hiervan zijn aanzienlijke ingrepen gedaan en dit zal vanaf 2019 leiden tot substantiële kostenbesparingen. Deze besparingen hebben direct effect op het kostenniveau van de onderliggende bedrijven Uitvaartverzorging en Uitvaartverzekeringen.

Met het succes van Mijn Laatste Wensen uitvaartverzekering steeg de premieomzet met meer dan 3,3% tot € 77,8 miljoen. Naast het succes heeft Yarden medio augustus 2018 moeten vaststellen dat de omzetting van de naturapakketpolissen naar een sommenpolis niet juist heeft plaatsgevonden zoals hierboven reeds genoemd. Deze wijziging heeft een bijzonder impactvolle uitwerking op de financiële positie in het boekjaar 2018. Eind 2018 is er een voorziening gevormd voor naturasupplement ad € 146 miljoen waarvan in de voorgaande jaren alreeds € 50 miljoen voorzien was. Dit resulteert in een additionele toevoeging aan de voorziening van € 96 miljoen, voor alle polissen die als pakket zijn afgesloten. De voorzieningen stegen van € 980,3 miljoen naar € 1.106,3 miljoen.

Yarden heeft tevens te maken met lagere beleggingsopbrengsten. Vooral naar aanleiding van de onderschrijding van de interne solvabiliteitsnorm is gekozen voor een veilige beleggingsmix die ook zorg draagt voor een stabiele Solvency II-ratio. Echter, de opbrengsten daarvan zijn lager dan de rente die nodig is om de verplichtingen te laten groeien. Het moeten aanhouden van de veilige beleggingsmix heeft een negatieve impact op de jaarresultaten. Deze derving van beleggingsopbrengsten is een van de redenen dat de resultaten van het verzekeringsbedrijf negatief zijn.

Door lagere beleggingsopbrengsten en additionele toevoeging aan de voorziening van € 146,3 miljoen, sloot het verzekeringsbedrijf het jaar 2018 af met een negatief resultaat van € 95,6 miljoen voor belastingen.

Naast dat het verzekeringsbedrijf inzicht verschaft in haar financiële positie voert zij ook een toereikendheidstoets (TRT) uit. Dit als gevolg van artikel 2:435a lid 4 BW. Met de TRT wordt getoetst of de aanwezige balansvoorzieningen ten minste gelijk zijn aan de benodigde voorziening op marktconsistente grondslagen. Yarden heeft ervoor gekozen om voor de waardering van verzekeringsverplichtingen ten behoeve van de toereikendheidstoets aan te sluiten bij de Solvency II-waarde. De bepalingen voor de toereikendheidstoets zijn opgenomen in de Richtlijn Jaarrekening (RJ 605). De toetsmarge ultimo 2018 komt positief uit op € 94 miljoen. Ultimo 2018 blijken de voorzieningen van Yarden toereikend te zijn.

Uitvaartverzorging

Het resultaat van Uitvaartverzorging (Zorg en Faciliteiten) inclusief de deelnemingen en franchise leverde een positieve bijdrage. In 2018 verzorgde Yarden in totaal 12.681 uitvaarten en 26.909 crematies. Ondanks de uitdagingen blijven deze aantallen stabiel. De totale omzet van Yarden Uitvaartverzorging (inclusief deelnemingen) bedroeg in 2018 € 110,0 miljoen. De klanttevredenheid en Net Promotor Score blijven goed, wat belangrijk is voor het toekomstig marktaandeel. Onze medewerkers, marktpositie, klanttevredenheid en de kwaliteit van de crematoria en uitvaartcentra vormen de basis voor duurzame bedrijfsvoering voor de komende jaren.

Het uitvoeren van meer pakketten legt druk op de resultaten van Uitvaartverzorging omdat deze pakketten in feite tegen kostprijs worden geleverd. De (extra) druk op de resultaten die hierdoor wordt voorzien voor de komende jaren wordt voor een belangrijk deel gecompenseerd door de kostenreductie die in de staven en ondersteunende diensten is bereikt. Toch was het ook noodzakelijk de eigen kosten en bezetting van Uitvaartverzorging te verlagen, hiervoor is het zgn. 'Marshall-plan' ingezet dat in de eerste helft van 2019 tot lagere kosten zal leiden.

- Vooruitzichten -

In de afgelopen jaren heeft Yarden diverse strategische opties onderzocht. In 2019 is er goedkeuring verkregen voor het herstelplan en is deze ten uitvoering gebracht. De continuïteitsparagraaf op pagina 42 gaat hier dieper op in. Daarmee heeft Yarden een solvabiliteitspositie die voldoet aan de wettelijke eisen en aan de interne norm. Vanuit deze positie zijn strategische opties nu verder verkend. Deze verkenning is ingezet om enerzijds de verzekeringstechnische risico's in de groep te verlagen en anderzijds de core business te verstevigen om tot een duurzame bedrijfsvoering te komen. Yarden wil ook voor de lange termijn de beloftes aan haar klanten en leden waarmaken, waarbij onverdeelde aandacht in 2019 zal uitgaan naar duurzame groei en solide en stabiele Solvency II-kapitaalvereisten.

Op het moment van opmaken van de verslaglegging over het jaar 2018 heeft Yarden op 28 oktober 2019 een voorwaardelijke Share Purchase Agreement (SPA) met Coöperatie DELA getekend. De voorwaardelijkheden hebben met name betrekking op goedkeuring van de toezichthouders. De omzetting naar definitieve Share Purchase Agreement dient voor 30 juni 2020 plaats te vinden; anders vervalt de SPA getekend op 28 oktober 2019.

Het jaar 2019 zal (eveneens) een grote inspanning van alle betrokken collega's en de organisatie vragen om de toekomst voor lange termijn zeker te stellen.

Almere, 12 november 2019

Yarden Directie

Bericht van de Raad van Commissarissen aan de aandeelhouders

De Raad van Commissarissen biedt hierbij haar verslag aan over het boekjaar 2018, aan de Algemene Vergadering van Vereniging Yarden en Stichting Yarden. De directie heeft het bestuursverslag opgesteld en de jaarrekening is door KPMG Accountants gecontroleerd en op 12 november 2019 voorzien van een goedkeurende controleverklaring. De Raad stemt in met het voorstel van de directie om het eigen vermogen van de vennootschap te verminderen met het verlies na belasting over 2018 ad € 73,8 miljoen.

In het bijzijn van de accountant heeft de Raad de jaarrekening besproken en goedgekeurd. De Raad adviseert de Algemene Vergadering van Aandeelhouders de jaarrekening 2018 vast te stellen, de directie decharge te verlenen voor het gevoerde beleid en de Raad van Commissarissen decharge te verlenen voor het gehouden toezicht.

Corporate governance

De Raad van Commissarissen en de directie onderschrijven de algemeen gedragen beginselen van verantwoord ondernemen en leven deze ook na. In het verslagjaar is de impact besproken van de Code Van Maanen (een herziening van de Corporate Governance Code) op de principes en best practices voor Yarden op het vlak van corporate governance. Vanuit de richtlijn comply or explain rapporteert Yarden proactief eventuele afwijkingen aan haar externe toezichthouders.

Vanuit praktisch oogpunt heeft de Raad ervoor gekozen om twee van de drie in de code genoemde commissies samen te voegen. De Raad kent naast de Risk & Auditcommissie de Remuneratiecommissie die gecombineerd is met de Selectie- en benoemingscommissie. De Raad kent een eigen reglement waarin onder meer zijn opgenomen de profielschets, omvang en samenstelling van de Raad, het rooster van aftreden en de reglementen van de commissies.

Samenstelling Raad van Commissarissen

Mevrouw Schraverus is tijdens de aandeelhoudersvergadering op 22 mei 2018 afgetreden in verband met het bereiken van de maximale termijn van tweemaal vier jaar die reglementair voor leden van de Raad geldt. De competenties die een nieuw te benoemen commissaris moet hebben zijn afhankelijk van de uitkomsten van het onderzoek naar de mogelijke toekomst-opties voor Yarden. Besloten is de vacature in de Raad van Commissarissen pas te vervullen als er meer zekerheid is over deze toekomstige richting van Yarden.

Vergaderingen

Yarden Holding B.V. en Yarden Uitvaartverzekeringen N.V. hebben een eigen Raad van Commissarissen en vergaderen met een eigen agenda en vergaderstukken. De samenstelling van beide raden is echter identiek en functioneert als een personele unie. De vergaderingen van Yarden Holding B.V. en Yarden Uitvaartverzekeringen N.V. vonden aansluitend plaats. De Raden vergaderden in het verslagjaar 16 keer waaronder een aantal malen telefonisch. De gemiddelde aanwezigheid van de leden van de Raad van Commissarissen was 93%.

In de eerste helft van 2018 is uitgebreid vergaderd over de strategische keuzes die gemaakt moesten worden om te komen tot een meer solide solvabiliteit. Dit vanwege het feit dat naast de strenge Solvency II-regels voor wat betreft de risicomarge en het risico op massale afkoop van uitvaartverzekeringen door polishouders een aantal andere zaken, waaronder de oplopende

kosten voor het uitvoeren van het keuzerecht, ervoor zorgden dat de solvabiliteit van Yarden Uitvaartverzekeringen N.V. in 2017 onder de interne norm van 130% kwam. De solvabiliteit van Yarden Holding B.V. bleef boven de norm. De Raad is actief betrokken geweest bij het uitgebreide onderzoek dat de directie heeft gedaan naar de mogelijkheden van verruiming van de solvabiliteit. Hierin is onder andere onderzoek gedaan naar herverzekering van de verzekeringstechnische risico's. Dit onderzoek heeft medio 2018 uitgewezen dat herverzekering geen duurzame oplossing is voor Yarden Uitvaartverzekeringen N.V.

In het verlengde van dit onderzoek heeft in augustus van het verslagjaar de directie en in het verlengde daarvan de raad van commissarissen moeten constateren dat deze omzetting van naturapakketpolissen naar sommenpolissen niet op een juiste wijze heeft plaats gevonden. Deze constatering had een majeure negatieve invloed op de solvabiliteit van Yarden. In het directieverslag en de toelichting op de jaarrekening wordt hierop uitgebreid ingegaan.

Om tot een meer solide solvabiliteit te komen, verkent Yarden meerdere strategische opties. Dit om enerzijds de verzekeringstechnische risico's in de groep te verlagen en anderzijds om de core business te verstevigen. De strategie is erop gericht om tot een duurzame bedrijfsvoering te komen. Yarden heeft op 28 oktober 2019 een voorwaardelijke Share Purchase Agreement (SPA) met Coöperatie DELA getekend. De voorwaardelijkheden hebben met name betrekking op goedkeuring van de toezichthouders. De omzetting naar definitieve Share Purchase Agreement dient voor 30 juni 2020 plaats te vinden; anders vervalt de SPA.

In verband met de onderschrijding van de wettelijke kapitaalvereisten heeft Yarden Uitvaartverzekeringen N.V. een herstelplan gemaakt dat in 2019 bij De Nederlandsche Bank is ingediend. Voorafgaand aan het herstelplan zijn verschillende scenario's geïnventariseerd die mogelijk konden worden ingezet om enerzijds weer aan de wettelijke eisen te voldoen, en anderzijds de rechten van de polishouders zo goed mogelijk te beschermen. Uiteindelijk resteerde alleen de nu gekozen herstelmaatregel (bevrozen van de rechten van circa 380.000 pakketpolishouders na 2020), die is uitgewerkt in het herstelplan. Bij de totstandkoming van dit herstelplan is de Raad betrokken geweest. Na goedkeuring van het herstelplan door DNB is de herstelmaatregel medio 2019 ingevoerd. Waarna de solvabiliteit van Yarden Uitvaartverzekeringen N.V. en Yarden Holding B.V. weer voldoet aan de wettelijke eisen.

Andere specifieke onderwerpen die in de vergaderingen aan de orde kwamen:

De nieuwe applicatie voor uitvaartverzoekers, de digitalisering van de klantcontactstrategie van Uitvaartverzekeringen, de ORSA, het audit-meerjarenplan 2018-2020, het risicodashboard inclusief de voortgangsrapportages, de rapportages van Compliance en Information Security, de governancestructuur omtrent de besluitvorming, Yarden Franchise (presentatie door de manager), het kapitaalbeleid, de bouw van het multicultureel uitvaartcentrum Amsterdam-Zuidoost en de reductie van de kosten van Yarden Holding B.V. Alsmede het 'Marshall-plan' voor de ombuiging van verminderde winstgevendheid van het Uitvaartzorgbedrijf door middel van kostenverlagingen.

De Raad realiseert zich dat de solvabiliteitsproblematiek van Yarden Uitvaartverzekeringen N.V. een enorme impact heeft gehad op de tijdsbesteding van de voltallige Raad en de directie.

Periodiek vonden er bilaterale gesprekken plaats tussen de voorzitter van de Raad van Commissarissen en de directievoorzitter. Deze gesprekken zijn bedoeld om ook tussen de reguliere vergaderingen de Raad aangesloten te houden op de voortgang van belangrijke dossiers en te informeren over actuele onderwerpen. Door van deze gesprekken korte notities te maken werd de voltallige Raad geïnformeerd. Gemiddeld vonden deze gesprekken eens in de drie weken

plaats, vakantie- en feestdagen uitgezonderd. De Raad is dan ook goed en steeds tijdig door de directie geïnformeerd, waardoor zij haar toezichthoudende taken naar behoren kon uitoefenen.

De twee zogeheten artikel 24-vergaderingen van de Ondernemingsraad hebben in het verslagjaar vooral in het teken gestaan van de solvabiliteitsproblematiek van Yarden Uitvaartverzekeringen N.V. Het was voor de Raad zeer nuttig om met de Ondernemingsraad te discussiëren over de mogelijke oplossingen en te constateren dat de Ondernemingsraad door de bestuurder van Yarden Holding B.V. goed op de hoogte is gehouden van de actuele ontwikkelingen. De Raad heeft deze vergaderingen als uiterst constructief en plezierig ervaren.

Risk & Auditcommissie

De Raad van Commissarissen heeft uit haar midden een Risk & Auditcommissie gevormd, die verantwoordelijk is voor de voorbereiding van de besluitvorming door de voltallige Raad van Commissarissen in het kader van het toezicht op de directie. De Risk & Auditcommissie richt zich in ieder geval op het interne risicobeheersings- en controlesysteem, de financiële informatievoorziening en ICT, de solvabiliteit, het kapitaalbeleid, de AVG en het beleggingsbeleid, alsmede het financieel management van de verschillende vennootschappen. Ook bewaakt zij de integriteit van de organisatie. De taken en werkwijze van de Risk & Auditcommissie zijn vastgelegd in het Reglement van de Risk & Auditcommissie.

De Risk & Auditcommissie bestond in 2018 uit de heren Pieterse (voorzitter), Raué en Seemann.

De commissie vergaderde in het verslagjaar 6 keer.

De Risk & Auditcommissie doet in de vergaderingen van de Raad van Commissarissen verslag van haar bevindingen. In 2018 heeft de Risk & Auditcommissie de besprekingen in de Raad van Commissarissen voorbereid inzake: de jaarstukken, de managementletter van de accountant (interim-controle), het accountantsverslag, het interne auditplan 2019, de liquiditeitsprognose en de meerjarenbegroting. Genoemde onderwerpen zijn eveneens besproken in aanwezigheid van de accountant.

In de eerste vergaderingen van 2018 heeft de Risk & Auditcommissie uitgebreid stilgestaan bij de solvabiliteitspositie van Yarden Uitvaartverzekeringen N.V. en de strategische keuzes die voorlagen om deze positie te versterken. Met name over de afwegingen om te kiezen voor een eventueel vergaande samenwerking met een derde partij en/of herverzekering van de verzekeringstechnische risico's is met de directie diepgaand gediscussieerd. De Risk & Auditcommissie heeft de directie hierin gevraagd en ongevraagd van advies voorzien.

Bij deze discussies over de solvabiliteitsproblematiek zijn de gevolgen die dit heeft of kan hebben voor de rechten van de polishouders uitgebreid aan de orde geweest. Steeds is de bescherming van de rechten van polishouders als uitgangspunt genomen voor de voorbereidingen van een oplossingsrichting. Waarbij eveneens de belangen van de andere stakeholders, waaronder de medewerkers en Vereniging, zijn meegewogen.

In de volgende vergaderingen is, nadat besloten is voor een groep polishouders de sommenverzekeringen om te zetten naar de oorspronkelijke naturapakketpolissen, met de directie gezocht naar mogelijke oplossingen en wat de eventuele consequenties van deze oplossingen zouden zijn voor de Yarden-organisatie.

De vergaderingen van de Risk & Auditcommissie vinden steeds twee weken voor de reguliere RvC-vergaderingen plaats. Zodat de notulen en de bevindingen in de voltallige Raad kunnen

worden besproken. Naast het overleg met de directie laat de commissie zich per kwartaal informeren door de manager Finance & Risk, de manager Compliance, de Actuariële Functiehouders, de Information Security manager, de Functionaris Gegevensbescherming en de Interne Auditor en in het bijzonder over de opvolging van de gegeven aanbevelingen.

Voorafgaand aan de accountantscontrole is de controle-aanpak voor de jaarrekening 2018 met KPMG besproken, alsmede de uitkomsten van de interim-controle en de managementletter. Ook hebben de commissie en de voltallige Raad van Commissarissen zich laten informeren door de externe (voorheen certificerend) actuaris Actwell en voor specifieke onderwerpen door het actuarisbureau Milliman.

Remuneratiecommissie

De Remuneratiecommissie, die gecombineerd is met de Selectie- en Benoemingscommissie, is door de Raad van Commissarissen ingesteld om voorstellen voor te bereiden omtrent benoeming van statutair directeurs, en hun remuneratie ter besluitvorming van de voltallige Raad van Commissarissen. De commissie adviseert tevens de directievoorzitter bij voorgenomen benoemingen van overige directeurs. In 2018 bestond de voltallige Yarden-directie uit één vrouw en drie mannen.

Conform de Governance-regels was daarmee geen sprake van een evenwichtige verdeling tussen vrouwen en mannen. Aan een evenwichtige verdeling wordt voldaan als van ieder geslacht ten minste 30% is vertegenwoordigd in de directie. De Raad van Commissarissen zal bij toekomstige directiewisselingen dit evenwichtsprincipe laten meewegen bij de benoemingen.

De commissie bestond in het verslagjaar uit de leden mevrouw Schraverus, mevrouw Niewierrra en de heer Raué. Tot en met de Algemene Jaarvergadering van Yarden Holding B.V. d.d. 22 mei 2018 was mevrouw Schraverus voorzitter. Deze rol werd na haar vertrek, wegens het einde van haar tweede zittingsperiode, overgenomen op aanbeveling van de OR door mevrouw Niewierrra. De commissie vergaderde in 2018 twee keer. Op de Yarden-website staat een nadere toelichting over de remuneratiecommissie.

Zie: www.yarden.nl/overyarden/beloningsbeleid. Waar tevens de regeling voor beheerst beloningsbeleid staat beschreven.

Toezichthouders

Vast onderdeel van de agenda van de Raad van Commissarissen is de correspondentie die Yarden vanuit De Nederlandsche Bank (DNB), de Autoriteit Financiële Markten (AFM) en de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) ontvangt. De in het verslagjaar ontvangen correspondentie is steeds uitgebreid besproken en de Raad heeft actief toegezien op de naleving van wet- en regelgeving. De Raad van Commissarissen heeft ook enkele malen direct met De Nederlandsche Bank vergaderd. De Raad heeft voortdurend stilgestaan bij het risicomanagement van Yarden en de solvabiliteitsproblematiek in het bijzonder. Op basis daarvan heeft de Raad geconcludeerd dat majeure maatregelen noodzakelijk zijn om de solvabiliteitspositie van Yarden Uitvaartverzekeringen N.V. te versterken zodat de rechten van de polishouders zoveel als mogelijk beschermd worden.

Slotopmerking

2018 was voor Yarden een turbulent jaar waarin besloten is voor een groep polishouders de sommenverzekeringen om te zetten naar de oorspronkelijke naturapakketpolissen. En dat

dientengevolge de solvabiliteit van Yarden ernstig onder druk is komen te staan. De Raad heeft grote waardering voor de directie en medewerkers die met niet aflatende energie zich in het verslagjaar hebben ingezet om naast hun reguliere werkzaamheden tot een oplossing voor dit solvabiliteitsprobleem te komen. Dit heeft geleid tot een herstelplan dat bij de invoering medio 2019 ervoor heeft gezorgd dat de solvabiliteit van Yarden weer aan de wettelijke eisen voldoet. Ondanks het herstelplan heeft Yarden op 28 oktober 2019 een voorwaardelijke Share Purchase Agreement (SPA) met Coöperatie DELA getekend. De voorwaardelijkheden hebben met name betrekking op goedkeuring van de toezichthouders. De omzetting naar definitieve Share Purchase Agreement dient voor 30 juni 2020 plaats te vinden; anders vervalt de SPA. Hiermee heeft Yarden een structurele duurzame oplossing met een sterke partij die haar activiteiten zou kunnen voortzetten. Als de toezichthouders de voorgenomen overname goedkeuren, is Yarden vanaf begin 2020 officieel onderdeel van DELA.

ir. H.H. Raué
Voorzitter Raad van Commissarissen

Samenstelling Raad van Commissarissen in het verslagjaar 2018

Mw. Drs. A.W.M.H. Niewierra (1966)

Commissaris sinds 2014 op aanbeveling van de ondernemingsraad

Lid Benoemings- en Remuneratiecommissie tot 22-05-18

Voorzitter Benoemings- en Remuneratiecommissie per 22-05-18

1e zittingstermijn: 24-07-2014 - 2018

Afgetreden per 01-04-19

R. Payer (1950)

Commissaris sinds 2011

2e zittingstermijn: 12-05-2015 - 2019

Drs. J.H. Pieterse (1951)

Commissaris sinds 2014

Voorzitter Risk & Auditcommissie

1e zittingstermijn: 15-09-2014 - 2018

Ir. H.H. Raué (1951)

Commissaris sinds 2011

Voorzitter Raad van Commissarissen per 26-04-14

Lid Risk & Auditcommissie

Lid Benoemings- en Remuneratiecommissie

2e zittingstermijn: 12-05-2015 - 2019

Mw. Drs. J. Schraeverus MHA (1956)

Commissaris sinds 2010 op aanbeveling van de ondernemingsraad

Voorzitter Benoemings- en Remuneratiecommissie tot 22-05-18

2^e zittingstermijn: 23-04-2014 - 2018

Afgetreden per einde tweede zittingstermijn op 22-05-18

Drs. B.E.J. Seemann RA, CCC (1967)

Commissaris sinds 2015

Lid Risk & Auditcommissie

1^e zittingstermijn: 24-09-2015 - 2019

Een commissaris treedt af uiterlijk per het tijdstip van sluiting van de eerste algemene vergadering van aandeelhouders die wordt gehouden nadat vier jaren na zijn/haar laatste benoeming zijn verlopen. Statutair bestaat de Raad van Commissarissen van Yarden Holding B.V. uit zes leden en de Raad van Commissarissen van Yarden Uitvaartverzekeringen N.V. uit drie leden.

Hoofd- en nevenfuncties in het verslagjaar 2018:

Mw. Drs. A.W.M.H. Niewierrra

Directeur (Grid Owner) Mobile, Internet & Design, ABN AMRO

Nevenfunctie:

- Lid Raad van Commissarissen WoningNet
- Lid jury NCCA Customer First Awards voor de categorie Technology Awards

Drs. J.H. Pieterse

Managing Director DGA

Nevenfunctie:

- Voorzitter Rugby Nederland

R. Payer

Cluster General Manager Hilton Amsterdam en Waldorf Astoria Amsterdam

Nevenfuncties:

- President-Commissaris PAN Amsterdam
- Ledenraadslid Rabobank
- Lid Raad van Toezicht Hogeschool TIO
- Lid Adviesraad Stenden Hogeschool Leeuwarden
- Voorzitter Italiaanse Kamer van Koophandel in Nederland
- Voorzitter Stichting ChocoA

Ir. H.H. Raué

Nevenfuncties:

- Voorzitter raad van commissarissen VGA
- Voorzitter raad van commissarissen De Goudse Verzekeringen
- Lid raad van commissarissen CZ Zorgverzekeringen
- Lid raad van commissarissen Stichting Woonvast
- Lid raad van commissarissen Triodos Groenfonds
- Lid raad van commissarissen Triodos Fair Share Fund

Mw. Drs. J. Schraeverus MHA

Voorzitter raad van bestuur Magentazorg (tot 01-10-18)

Interim bestuurder bij De Noorderbrug (vanaf 1-10-18)

Nevenfuncties:

- Lid raad van commissarissen De Friesland Zorgverzekeraar (tot 01-06-18)
- Vice-voorzitter Bestuur NVZD (tot 01-10-18)
- Lid raad van toezicht KNGF Geleidehonden

Drs. B.E.J. Seemann RA, CCC

Algemeen (en enig statutair) Directeur van Countus Groep B.V.

Directeur/Bestuurder van Stichting Administratiekantoor Werkmaatschappij Countus A+A

Directievoorzitter van Countus Accountants + Adviseurs B.V.

Nevenfuncties:

- Directeur/Eigenaar Persoonlijke holding
- Plaatsvervangend Voorzitter Vereniging van Accountants- en Belastingadviesbureaus VLB
- Penningmeester Vereniging Poortwachtercentrum Zwolle en omstreken (Zwolle Werkt)

Kerncijfers

bedragen x € 1.000, m.u.v. aantallen en procenten

	2018	2017
Aantal leden	1.009.913	985.879
Verzekerd bedrag	4.862.983	4.328.238
SCR-ratio (Solvency II)	71%	140%*
Beleggingen	953.828	934.933
Klanttevredenheid (op schaal van 1 tot 10)		
Uitvaartzorg	9,3	9,3
Uitvaartfaciliteiten	9,2	9,1
Aantal uitvaarten		
Uitvaartzorg	12.681	13.129
Uitvaartfaciliteiten	26.909	27.604
Aantal personeelsleden (fte.)	599	751
Omzet		
Uitvaarten	110.044	114.337
Premies	77.822	75.306
Beleggingsopbrengsten	27.870	47.679
Netto resultaat	(73.822)	15.188

* Ultimo 2017 heeft Yarden een Solvabiliteitsratio gerapporteerd van 140%. Echter naar aanleiding van verbeterde inzichten inzake waardering van haar vastgoedobjecten resulteerde dit in een bijstelling van haar eerder gerapporteerde ratio van 22%. Verdere uitwerking hiervan is terug te vinden op pagina 46, fouterstel.

GECONSOLIDEERDE JAARREKENING 2018

Yarden Holding B.V.
Transistorstraat 10
1322 CE Almere

Geconsolideerde balans

Per 31 december 2018 (voor verwerking resultaatbestemming)

bedragen x € 1.000	referentie	2018	2017
Activa			
Immateriële vaste activa	1	13.410	14.340
Materiële vaste activa	2		
Terreinen en gebouwen		68.044	65.384
Machines en installaties		<u>19.807</u>	<u>21.709</u>
		87.851	87.093
Beleggingen	3		
Overige financiële beleggingen		<u>974.928</u>	<u>956.233</u>
		974.928	956.233
Vorderingen			
Vorderingen uit directe verzekeringen		13.319	12.229
Overige vorderingen	4	<u>38.496</u>	<u>10.439</u>
		51.815	22.668
Overige activa			
Overige vaste activa en voorraden		1.131	1.330
Liquide middelen	5	39.906	39.100
Andere activa	6	<u>6.244</u>	<u>6.575</u>
		47.281	47.005
Overlopende activa			
Lopende rente en huur		12.570	8.741
Overlopende acquisitiekosten	7	70.081	72.147
Overige overlopende activa		<u>7.681</u>	<u>4.877</u>
		90.332	85.765
Totaal activa		<u>1.265.617</u>	<u>1.213.105</u>

bedragen x € 1.000	referentie	2018	2017
Passiva			
Groepsvermogen	8		
Gestort en opgevraagd kapitaal		551	551
Agioreserve		52.780	52.780
Overige reserves		42.974	28.237
Onverdeeld resultaat		<u>(73.822)</u>	<u>15.188</u>
		22.483	96.756
Aandeel derden		<u>964</u>	<u>760</u>
Geconsolideerd groepsvermogen		23.447	97.516
Technische voorzieningen	9		
Voorziening verzekeringsverplichtingen		960.055	930.255
Overige technische voorzieningen		<u>146.327</u>	<u>50.053</u>
		1.106.382	980.308
Voorzieningen			
Voor latente belastingverplichtingen	10	14.057	8.865
Overige voorzieningen		<u>652</u>	<u>133</u>
		14.709	8.998
Langlopende schulden	11		
Schulden aan kredietinstellingen		29.896	35.758
Overige schulden		<u>19.453</u>	<u>22.282</u>
		49.349	58.040
Kortlopende schulden	12		
Schulden uit directe verzekeringen		17.022	16.089
Overige schulden		<u>46.354</u>	<u>43.364</u>
		63.376	59.453
Overlopende passiva		8.354	8.790
Totaal passiva		<u>1.265.617</u>	<u>1.213.105</u>

Geconsolideerde winst- en verliesrekening

bedragen x € 1.000	referentie	2018	2017
Opbrengsten			
Premieopbrengsten verzekeringen	13	77.822	75.306
Opbrengsten advies en distributie		2.269	2.014
Opbrengsten uit beleggingen	14	24.174	47.679
Omzet Uitvaartfaciliteiten	15	43.217	44.112
Omzet Uitvaartzorg	16	66.827	70.225
Totaal opbrengsten		214.309	239.336
Lasten			
Technische lasten	17	168.962	79.281
Verkoopkosten	18	5.585	8.524
Inkoopkosten	19	29.649	31.380
Personeelskosten	20	57.811	57.337
Afschrijvingen	21	8.709	9.373
Overige bedrijfskosten	22	37.064	31.119
Totaal lasten		307.780	217.013
Groepsresultaat uit gewone bedrijfsuitoefeningen voor rente en belastingen			
		(93.471)	22.323
Rentebaten	13	10	
Rentelasten	(3.535)	(2.442)	
Saldo rente		(3.522)	(2.432)
Groepsresultaat uit gewone bedrijfsuitoefening voor belastingen			
		(96.993)	19.891
Belastingen groepsresultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	23	(23.904)	4.752
Groepsresultaat uit gewone bedrijfsuitoefening			
		(73.089)	15.138
Resultaat uit deelnemingen		(893)	(277)
Groepsresultaat na belastingen			
		(73.982)	14.861
Aandeel derden na belastingen		160	327
Resultaat na belastingen		(73.822)	15.188

Geconsolideerde kasstroomoverzicht

bedragen x € 1.000	referentie	2018	2017
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening voor belastingen		(96.993)	19.891
<i>Aanpassingen voor:</i>			
Mutatie verzekeringstechnische voorzieningen	9	126.074	37.472
Mutatie overige voorzieningen	10	5.711	(6.717)
Mutatie acquisitiekosten	7	2.066	2.775
Afschrijving bedrijfsmiddelen	21	8.709	9.373
Mutatie (on-)gerealiseerde beleggingsresultaten	3	67.268	(32.326)
Mutatie in werkkapitaal		(32.094)	(1.273)
Overige mutaties	23	23.171	(4.706)
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten		200.905	4.598
Kasstroom uit investerings- en beleggingsactiviteiten			
<i>Investerings in:</i>			
Immateriële vaste activa	1	(593)	(913)
Materiële vaste activa	2/6	(14.478)	(9.644)
Desinvestering in vaste activa	2/6	6.318	1.752
Investerings (en overname) in overige financiële beleggingen	3	(104.415)	(458.239)
Desinvesteringen in overige financiële beleggingen	3	18.445	446.755
Overige mutaties		307	(182)
Totaal kasstroom uit investerings- en beleggingsactiviteiten		(94.416)	(20.472)
Kasstroom uit financieringsactiviteiten			
Mutatie langlopende schulden	11	(8.691)	(1.519)
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten		(8.691)	(1.519)
Mutatie liquide middelen		806	2.498
Saldo liquide middelen per 1-1		39.100	36.602
Saldo liquide middelen per 31-12		39.906	39.100

Toelichting behorende tot de geconsolideerde jaarrekening 2018

Verslaggevende entiteit

Yarden Holding B.V. is op 4 mei 2001 opgericht, als resultaat van de fusie tussen AVVL en NUVA. Yarden Holding B.V. is statutair gevestigd te Almere, Transistorstraat 10, is een besloten vennootschap en is ingeschreven in het handelsregister onder nummer 34155452. De onderneming is een holdingmaatschappij. De voornaamste activiteiten van de groep bestaan uit uitoefening van het uitvaartverzekeringsbedrijf alsmede het uitvoeren van crematies en begrafenissen en het verzorgen van een daarbij behorend dienstenpakket.

De enkelvoudige jaarrekening maakt deel uit van de jaarrekening 2018 van de onderneming. Ten aanzien van de enkelvoudige winst- en verliesrekening van de onderneming is gebruikgemaakt van de vrijstelling ingevolge artikel 2:402 BW.

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2018, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2018.

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is opgesteld volgens de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

Continuïteit

Twijfel over continuïteit

Yarden Holding B.V. heeft over 2018 een verlies gerealiseerd van € 73,8 miljoen, het negatieve resultaat wordt hoofdzakelijk gerealiseerd binnen haar dochtermaatschappij Yarden Uitvaartverzekeringen N.V. Yarden Uitvaartverzekeringen N.V. heeft over 2018 een verlies gerealiseerd van € 72,4 miljoen na belasting en heeft een negatief eigen vermogen van € 10,8 miljoen per 31 december 2018. Daarnaast heeft Yarden Uitvaartverzekeringen N.V. per 31 december 2018 een solvabiliteitsratio van 31% gerapporteerd. Deze ratio is daarmee onder de wettelijk vereiste SCR-norm uitgekomen. Dit heeft ertoe geleid dat Yarden Uitvaartverzekeringen N.V., zoals ook geconstateerd door De Nederlandsche Bank (DNB), niet meer voldoet aan artikel 3:57 van de Wft en dat, als Yarden volgens artikel 3:135 niet binnen bepaalde tijd weer voldoet aan de solvabiliteits-eisen, haar vergunning als verzekeraar kan verliezen.. De solvabiliteitsproblematiek van Yarden Uitvaartverzekeringen N.V. werken direct door naar Yarden Holding B.V. Deze valt onder het groepstoezicht van DNB.

Deze combinatie van feiten maakt dat gereede twijfel is ontstaan over de continuïteit van Yarden en dat door Yarden maatregelen moeten worden genomen teneinde de continuïteitsgrondslag als basis te hanteren voor het opstellen van de jaarrekening per 31 december 2018 volgens artikel 2:384 lid 3 BW en daarnaast te waarborgen dat zij haar vergunning als verzekeraar kan behouden.

Het continuïteitsbeginsel houdt in dat de continuïteit van de onderneming in ieder geval voor een periode van 12 maanden na datering van deze jaarrekening kan worden gehandhaafd.

Aanleiding continuïteitsonzekerheid

De hierboven beschreven situatie is het gevolg van een besluit wat op 22 augustus 2018 is genomen door de directie inzake de naturapakketpolissen. De directie heeft na een zorgvuldig proces, waarbij de langjarige ervaringen en adviezen van meerdere (juridische) adviseurs zijn meegewogen, besloten voor deze groep polishouders de sommenverzekeringen om te zetten naar de oorspronkelijke naturapakketpolissen. De polishouders hebben op basis van het inzicht zoals naar voren is gekomen uit eerder genoemd proces recht op een naturapakketverzekering.

Uitvoering kapitaalbeleid

Na constatering van de onderschrijding van de solvabiliteitsratio, heeft Yarden eerst uitvoering gegeven aan het kapitaalbeleid binnen de groep om continuïteit te borgen in het belang van de polishouders. Conform dit kapitaalbeleid dient het vermogen van de gehele Yarden groep te worden ingezet als kapitaalsteun aan de verzekeraar ten einde het belang van de polishouders centraal te stellen. Om hieraan uitvoering te geven heeft Yarden de aandelen in Yarden Uitvaartfaciliteiten B.V. van Yarden Holding B.V. overgedragen aan Yarden Uitvaartverzekeringen N.V. per 1 januari 2019. Na deze aandelenoverdracht is sprake van een positief eigen vermogen bij Yarden Uitvaartverzekeringen N.V. omdat Yarden Uitvaartverzekeringen N.V. vastgoed mag waarderen op basis van reële waarde. De uitvoering van het kapitaalbeleid heeft echter niet geleid tot het volledig gewenste effect om weer aan de wettelijke Solvency II-kapitaalvereisten te kunnen voldoen. Derhalve heeft Yarden in samenspraak met de toezichthouder een herstelplan opgesteld.

Herstelplan

In verband met de onderschrijding van de wettelijke Solvency II-kapitaalvereisten heeft Yarden bij De Nederlandsche Bank (DNB) op 21 februari 2019 een herstelplan in de zin van artikel 3:135 lid 1 van de Wet op het Financieel Toezicht ingediend. Doel van het herstelplan is om binnen de wettelijke hersteltermijn te komen tot een SCR-ratio die voldoet aan de wettelijke vereisten. Het herstelplan met daarin de herstelmaatregel is opgesteld door Yarden, waarbij de impact van de herstelmaatregel op de polishouders, de overige stakeholders, het verzekeringsbedrijf en de continuïteit van de organisatie beoordeeld is.

DNB heeft middels haar brief op 28 mei 2019 ingestemd met het herstelplan en de daarmee samenhangende herstelmaatregel.

Herstelmaatregel/Gevoeligheidsanalyse

Om het herstel van de solvabiliteitspositie te realiseren en daarmee de continuïteit te borgen heeft Yarden de herstelmaatregel ‘het beperken van de aanspraken van alle naturapakketpolishouders’ uitgevoerd. Dit betekent concreet dat de directie heeft besloten om de kostenstijging van het naturapakket niet meer te vergoeden na 1 januari 2020 en de rechten na deze datum derhalve te ‘beperken’. Deze herstelmaatregel is uitgevoerd door het invoeren van de wijzigingsbedingen in de oorspronkelijke polisvoorwaarden. Desbetreffende polishouders zijn per brief hierover geïnformeerd op 2 juli 2019. De genoemde maatregel zorgt ervoor dat de SCR-ratio per 30 juni 2019 voor Yarden Uitvaartverzekeringen N.V. 149% bedraagt en voor Yarden Holding B.V. 145%, en dat de solvabiliteit van Yarden vanaf die datum weer voldoet aan de wettelijke eisen.

Uit uitgevoerde gevoeligheidsanalyses blijkt dat Yarden met name gevoelig is voor een hogere gebruikskans en een negatieve rentebeweging in combinatie met de wettelijk voorgeschreven daling van de UFR. Een nadere uitwerking van de gevoeligheidsanalyses is te vinden op pagina 72.

Als deze gebeurtenissen zich gecombineerd voordoen kan de SCR-ratio onder de 100% dalen. De (on-)waarschijnlijkheid van een dergelijke combinatie van gebeurtenissen en/of de termijn waarop is niet te bepalen.

Yarden heeft op 30 juni 2019 alle mogelijke interventies van het kapitaalbeleid uitgevoerd. Nieuwe compenserende maatregelen ter ondersteuning van de solvabiliteit zijn binnen Yarden dus niet meer aanwezig, en kunnen een toekomstige daling van de SCR-ratio niet omkeren. Yarden vindt daarom dat de continuïteit van het bedrijf als onzeker kan worden aangemerkt.

Mocht deze combinatie van gebeurtenissen zich voordoen dan wordt ook de continuïteit van de dochtermaatschappijen van Yarden Holding B.V. (Geconsolideerd) als onzeker aangemerkt, hetgeen impact kan hebben op de continuïteit van Yarden Uitvaartverzekeringen N.V., Yarden Uitvaartzorg B.V., Yarden Uitvaartfaciliteiten B.V., Yarden Depositofonds B.V. en de vennootschap Yarden Holding B.V. en de deelnemingen die hier onderdeel van uitmaken, gezien de onderlinge verbondenheid.

De directie van Yarden is zich bewust van de gevoeligheid van de solvabiliteit. Om de continuïteit op lange termijn te waarborgen en in het belang van de polishouders heeft Yarden op 28 oktober 2019 een voorwaardelijke Share Purchase Agreement (SPA) met Coöperatie DELA getekend. De voorwaardelijkheden hebben met name betrekking op goedkeuring van de toezichthouders. De omzetting naar definitieve Share Purchase Agreement dient voor 30 juni 2020 plaats te vinden; anders vervalt de SPA getekend op 28 oktober 2019.

Conclusie

Op basis van voorstaande concludeert de directie dat het hanteren van de continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is.

Datum opmaken jaarrekening

De jaarrekening 2018 is opgemaakt door de directie op 12 november 2019.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Algemeen

Activa en passiva worden tegen nominale waarde opgenomen, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans als een transactie (met betrekking tot het actief of de verplichting) niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting.

Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen.

Baten worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Opbrengsten worden verantwoord indien alle belangrijke risico's met betrekking tot de handelsgoederen zijn overgedragen aan de koper.

De jaarrekening is opgesteld vóór verwerking van de resultaatbestemming. De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, wat tevens de functionele valuta is van de onderneming. Alle financiële informatie in euro's is afgerond op het dichtstbijzijnde duizendtal.

Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum worden niet in de jaarrekening verwerkt. Als dergelijke gebeurtenissen van belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening, worden de aard en de geschatte financiële gevolgen ervan toegelicht in de jaarrekening.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft. De volgende belangrijkste schattingen zijn naar de mening van het

management het meest kritisch voor het weergeven van de financiële positie en vereisen schattingen en veronderstellingen:

- > Waardering materiële vaste activa
- > Toereikendheidstoets (TRT)
- > Gehanteerde grondslagen voor de technische voorzieningen

De bepalingen voor de toereikendheidstoets zijn opgenomen in de richtlijn jaarrekening (RJ 605.543). Yarden heeft voor het uitgangspunt gekozen dat zij voor de waardering van verzekeringsverplichtingen ten behoeve van de toereikendheidstoets aansluit bij de Solvency II-waarde. De toets wordt uitgevoerd gebruikmakend van het standaardmodel van Solvency II. De toets houdt in dat de balansvoorziening wordt vergeleken met een voorziening die tegen marktwaardegrondslagen wordt berekend oftewel rekening houdt met actuele inschattingen van alle toekomstige kasstromen met toekomstige ontwikkelingen. Bij dit uitgangspunt blijkt dat de voorzieningen van Yarden toereikend zijn. Bij het uitvoeren van de toereikendheidstoets worden de volgende belangrijke uitgangspunten en veronderstellingen toegepast:

- > Disconteringsvoet: gebaseerd op de door EIOPA gepubliceerde rentetermijnstructuur waarbij rekening is gehouden met de Ultimate Forward Rate (UFR) en Volatility Adjustment, per 31 december 2018;
- > Onnatuurlijk verval: ervaringskansen per homogene risicogroep op basis van de eigen portefeuille;
- > Kosten: kosten per polis op basis van de begroting 2019.

Schattingswijziging

Op 22 augustus 2018 heeft de directie van Yarden na een zorgvuldig proces besloten voor een groep polishouders de sommenverzekeringen om te zetten naar de oorspronkelijke naturapakketpolissen. Het betreft hier een groep van 380.000 polishouders. Van deze groep hadden 69.000 polishouders geopteerd voor het keuzerecht. Met het keuzerecht hadden de polishouders de mogelijkheid het oorspronkelijke naturapakket af te nemen. Voor de aanvullende financiële verplichting die voortvloeide uit het keuzerecht was een keuzerechtvoorziening opgenomen in de jaarrekening. De keuzerechtvoorziening is per 22 augustus verhoogd met een supplement ter hoogte van de financiële verplichting omdat de naturapakketten vanaf die datum toekomen aan alle 380.000 polishouders. De keuzerechtvoorziening wordt vanaf die datum Naturasupplementvoorziening genoemd. Bij de uitwerking is rekening gehouden met een gebruikskans van 72% die gebaseerd is op historische gebruiksgegevens van de oorspronkelijke groep polishouders die hadden geopteerd voor het keuzerecht. Het effect van de toename van het aantal polishouders bedraagt € 96 miljoen.

Foutherstel

Teneinde te voldoen aan de wettelijk vereisten van Solvency II regelgeving heeft Yarden de waarderingsgrondslag van haar vastgoed opnieuw beoordeeld. Yarden hanteerde tot 31 december 2017 de gecorrigeerde vervangingswaarde (€112,3 miljoen) als marktwaarde. Na interne en externe consultatie heeft Yarden moeten besluiten dat de waarderingsgrondslag voor marktwaarde betreffende haar vastgoed op een andere manier ingevuld dient te worden. Dit heeft tot gevolg gehad dat er voor waarderingsdoeleinden een materiële omissie is ontstaan. Hierdoor heeft Yarden foutherstel moeten toepassen in 2018. De toelichting op de marktwaarde van de materiele vaste activa is opgenomen op pagina 77 Als basis voor de gehanteerde marktwaarde heeft Yarden haar vastgoed opnieuw laten waarderen door een extern taxateur. Op basis van de gekapitaliseerde huurwaarde bedraagt de waarde €190,9 miljoen per 31 december 2018 en €185,9 miljoen marktwaarde naar de stand per 1 januari 2018. Dit heeft als netto effect op de SCR-ratio een plus van 22%-punt ten opzichte van de gerapporteerde SCR-ratio ultimo 2017.

Grondslagen voor consolidatie

Consolidatiekring

De geconsolideerde jaarrekening omvat de financiële gegevens van de onderneming en haar dochtermaatschappijen in de groep, andere groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarover overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend dan wel waarover de centrale leiding bestaat. Dochtermaatschappijen zijn deelnemingen waarin de onderneming (en/of een of meer van haar dochtermaatschappijen) meer dan de helft van de stemrechten in de algemene vergadering kan uitoefenen, of meer dan de helft van de bestuurders of van de commissarissen kan benoemen of ontslaan. Groepsmaatschappijen zijn deelnemingen waarin de onderneming een meerderheidsbelang heeft, of waarop op een andere wijze een beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend. Bij de bepaling of beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend, worden financiële instrumenten betrokken die potentiële stemrechten bevatten en zodanig kunnen worden uitgeoefend dat ze daardoor de onderneming meer of minder invloed verschaffen.

Belangen die uitsluitend worden aangehouden om ze te vervreemden worden niet geconsolideerd indien bij verwerving al het voornemen bestaat om het belang af te stoten, de verkoop binnen een jaar waarschijnlijk is en op overnamedatum (of binnen een korte periode daarna) aan andere indicatoren wordt voldaan. Deze belangen worden opgenomen onder de vlottende activa, onder effecten 'slechts aangehouden om te vervreemden'.

Nieuw verworven deelnemingen worden in de consolidatie betrokken vanaf het tijdstip waarop beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend. Afgestoten deelnemingen worden in de consolidatie betrokken tot het tijdstip van beëindiging van deze invloed.

Fusies en overnames

Een overname is een transactie waarbij de groep de beschikkingsmacht verkrijgt over het vermogen (activa en passiva) en de activiteiten van een overgenomen partij.

Overnames worden verwerkt op basis van de 'purchase accounting'-methode op de datum waarop de zeggenschap overgaat naar de groep (de overnamedatum). De verkrijgingsprijs wordt daarbij gesteld op het overeengekomen geldbedrag of equivalent daarvan voor de verkrijging van de overgenomen partij, dan wel de reële waarde op overnamedatum van verstrekte andersoortige tegenprestaties. Direct aan de overname toerekenbare transactiekosten worden ook opgenomen in de verkrijgingsprijs. Bij uitgestelde betaling van de koopsom wordt de verkrijgingsprijs gesteld op de contante waarde van de koopsom.

De identificeerbare activa en passiva van de overgenomen partij verwerkt de groep op de overnamedatum. Deze activa en passiva worden afzonderlijk verwerkt tegen hun reële waarden, mits het waarschijnlijk is dat toekomstige economische voordelen naar de groep zullen vloeien (activa) dan wel de afwikkeling zal resulteren in een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen (passiva), en de kostprijs of reële waarde ervan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Zie de grondslag onder het hoofd Immateriële vaste activa voor de verwerking van eventuele positieve of negatieve goodwill die ontstaat bij de overname.

Een overeengekomen mogelijke aanpassing van de verkrijgingsprijs die afhankelijk is gesteld van toekomstige gebeurtenissen wordt opgenomen in de verkrijgingsprijs zodra de aanpassing waarschijnlijk is en het bedrag ervan betrouwbaar kan worden bepaald. Een dergelijke

aanpassing resulteert ook in een aanpassing van de (positieve of negatieve) goodwill met terugwerkende kracht.

Consolidatiemethode

De posten in de geconsolideerde jaarrekening worden opgesteld volgens uniforme grondslagen van waardering en resultaatbepaling van de groep.

In de geconsolideerde jaarrekening zijn de onderlinge aandelenverhoudingen, schulden, vorderingen en transacties geëlimineerd. Tevens zijn de resultaten op onderlinge transacties tussen groepsmaatschappijen geëlimineerd voor zover de resultaten niet door transacties met derden buiten de groep zijn gerealiseerd en er geen sprake is van een bijzondere waardevermindering. Bij een transactie waarbij de rechtspersoon een niet 100%-belang heeft in de verkopende groepsmaatschappij, wordt de eliminatie uit het groepsresultaat pro rata toegerekend aan het minderheidsbelang op basis van het aandeel van de minderheid in de verkopende groepsmaatschappij.

De groepsmaatschappijen zijn integraal geconsolideerd, waarbij het minderheidsbelang van derden afzonderlijk tot uitdrukking is gebracht binnen het groepsvermogen. Indien de aan het minderheidsbelang van derden toerekenbare verliezen het minderheidsbelang in het eigen vermogen van de geconsolideerde maatschappij overtreffen, dan wordt het verschil, alsmede eventuele verdere verliezen, volledig ten laste van de meerderheidsaandeelhouder gebracht, tenzij en voor zover de minderheidsaandeelhouder de verplichting heeft, en in staat is, om die verliezen voor zijn rekening te nemen. Het aandeel van derden in het resultaat wordt afzonderlijk als laatste post in de geconsolideerde winst-en-verliesrekening verwerkt.

Grondslagen voor consolidatie

In de geconsolideerde jaarrekening zijn, volgens de methode van de integrale consolidatie, alle maatschappijen begrepen waarin Yarden Holding B.V. direct of indirect meer dan 50% van het totaal aantal stemmen kan uitbrengen in de algemene vergadering van aandeelhouders en die zijn te beschouwen als groepsmaatschappijen. De deelnemingen waarover gezamenlijk met derden de zeggenschap wordt uitgeoefend worden proportioneel geconsolideerd.

Lijst van kapitaalbelangen

De kapitaalbelangen kunnen worden verdeeld naar groepsmaatschappijen en deelnemingen. De groepsmaatschappijen betreffen op 31 december 2018 de volgende rechtspersonen (tenzij anders vermeld betreft het een 100% belang):

- > Yarden Uitvaartverzekeringen N.V., Almere
- > Yarden Depositofonds B.V., Almere
- > Yarden Vastgoed B.V., Almere
- > Yarden Vastgoed II B.V., Almere
- > Yarden Uitvaartfaciliteiten B.V., Almere
- > Yarden Uitvaartzorg B.V., Almere
- > Yarden Franchise B.V., Almere
- > Gooische Uitvaartverzorging (GUV) B.V., Hilversum
- > Tempero B.V., Rotterdam (100% eigenaar van CVU Uitvaartzorg B.V.)
- > Van der Stappen Uitvaartverzorging B.V., Geldrop (75%)
- > Begraafplaatsen en Crematorium Almere B.V., Almere (50%)
- > Uitvaartcentrum Zwolle B.V., Zwolle (50%)
- > Yarden-Eefting B.V., Almere (50%)
- > Sassen/Dielemans B.V., Maastricht (50%)
- > Jelsumerhof Beheer B.V., Leeuwarden (25%)

Yarden Holding B.V. te Almere staat aan het hoofd van de groep en consolideert de financiële gegevens van de groep in haar geconsolideerde jaarrekening.

Rekening houdend met de beperkte omvang wordt de volgende minderheidsdeelneming niet geconsolideerd zoals bedoeld in artikel 2:407 lid 1 BW. Daarnaast waardeert Yarden vanuit prudentieel oogpunt de onderstaande minderheidsdeelneming tegen nihil:

- > Jelsumerhof Beheer B.V., Leeuwarden (25%)

- Activa -

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten investeringen in aandelen, obligaties, vastrentende fondsen, liquiditeiten en liquide middelen, handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, afgeleide financiële instrumenten (derivaten), handelsschulden en overige te betalen posten.

Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Indien echter financiële instrumenten bij de vervolgwaaarding worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening, worden direct toerekenbare transactiekosten bij de eerste waardering direct verwerkt in de winst- en verliesrekening.

Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Beleggingen

Beleggingen in beursgenoteerde, niet-beursgenoteerde aandelen en participaties in vastrentende fondsbeleggingen worden na de eerste opname gewaardeerd tegen reële waarde. Waardeveranderingen, inclusief valutaresultaten, worden direct in het resultaat verantwoord.

Aandelen

De reële waarde van participaties in vastgoedfondsbeleggingen wordt ontleend aan de laatst beschikbare financiële rapportages.

Obligaties

Obligaties waarvan de onderneming de intentie heeft deze tot het einde van de looptijd aan te houden, en hiertoe ook in staat is, worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met mogelijk bijzondere waardeverminderingverliezen. Deze waardeverminderingverliezen worden ten laste gebracht van het resultaat, indien deze zich voordoen.

Vastrentende fondsen

Vastrentende fondsen worden gewaardeerd tegen reële waarde aan de hand van de beurskoers per balansdatum.

Deelnemingen in groepsmaatschappijen

Deelnemingen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode op basis van de nettovermogenswaarde. Indien waardering tegen nettovermogenswaarde niet kan plaatsvinden doordat de hiervoor benodigde informatie niet kan worden verkregen, wordt de deelneming gewaardeerd volgens het zichtbaar eigen vermogen. Bij de vaststelling of er sprake is van een deelneming waarin de onderneming invloed van betekenis uitoefent op het zakelijke en financiële beleid, wordt het geheel van feitelijke omstandigheden en contractuele relaties (waaronder eventuele potentiële stemrechten) in aanmerking genomen. Bij de bepaling van de nettovermogenswaarde worden de waarderingsgrondslagen van de onderneming gehanteerd.

Liquiditeiten

Beleggingen in liquide middelen worden gewaardeerd tegen reële waarde die gelijk is aan de nominale waarde.

Derivaten

De waardering van interest rate swaps zijn gewaardeerd op basis van marktwaarde. Financiële instrumenten kunnen tevens in contracten besloten afgeleide financiële instrumenten (derivaten) bevatten. Deze derivaten worden door de onderneming niet gesepareerd van het basiscontract en derhalve in overeenstemming met het basiscontract verwerkt omdat de in contracten besloten derivaten verbonden zijn met het basis contract.

De als zekerheid ontvangen cash collateral wordt gewaardeerd tegen nominale waarde.

De vennootschap heeft een aantal interest rate swaps afgesloten. De interest rate swaps voortvloeiend uit ALM-studies, waarbij de vennootschap vaste rente ontvangt en variabele rente betaalt, zijn niet in een hedge relatie toegepast.

Daarnaast heeft de vennootschap een aantal interest rate swaps afgesloten die gelieerd zijn aan de afgesloten hypothecaire leningen van Rabobank. Op de derivaten wordt een vaste rente betaald en een variabele rente ontvangen. Hierop wordt een hedge relatie toegepast (kostprijs hedge accounting). De onderneming documenteert de hedge relaties in generieke hedge documentatie en toetst periodiek de effectiviteit van de hedge relaties door vast te stellen dat er sprake is van een effectieve hedge respectievelijk dat er geen sprake is van overhedges. Beoordeling vindt plaats door het vergelijken van de kritische kenmerken van de hypothecaire leningen en van de afgesloten renteswaps. Eventuele ineffectiviteit wordt direct in de winst- en verliesrekening verwerkt.

Indien kostprijs hedge accounting wordt toegepast vindt, zolang het afgeleide instrument betrekking heeft op afdekking van het specifieke risico van een toekomstige transactie die naar verwachting zal plaatsvinden, geen herwaardering van dit instrument plaats. Zodra de verwachte toekomstige transactie leidt tot verantwoording in de winst- en verliesrekening, wordt het met het afgeleide instrument samenhangende resultaat in de winst- en verliesrekening verwerkt. Indien de afgedekte positie van een verwachte toekomstige transactie leidt tot de opname in de balans van een niet-financieel actief of een niet-financiële verplichting, wordt de kostprijs van dit actief aangepast met de afdekkingsresultaten die nog niet in de winst- en verliesrekening zijn verwerkt.

Overlopende acquisitiekosten

De overlopende acquisitiekosten bestaan uit de kosten die samenhangen met het sluiten van verzekeringsovereenkomsten waarvoor meerdere jaren premie wordt betaald. Zij worden gewaardeerd tegen historische kostprijs verminderd met een lineaire afschrijving over 20 jaar. Als uit de jaarlijkse impairmenttest blijkt dat de geactiveerde acquisitiekosten niet meer kunnen worden gedragen door de toekomstige verwachte opbrengsten wordt het niet terug te verdienen deel in een keer ten laste van het resultaat gebracht.

Dividend

Dividenden worden verantwoord in de periode waarin zij betaalbaar worden gesteld. Rentebaten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende actiefpost. Eventuele winsten of verliezen worden verantwoord onder financiële baten en lasten.

Bijzondere waardeverminderingen financiële activa

Een financieel actief dat niet wordt gewaardeerd tegen (1) reële waarde met waardewijzigingen in de winst- en verliesrekening of (2) geamortiseerde kostprijs of lagere marktwaarde, wordt op iedere verslagdatum beoordeeld om te bepalen of er objectieve aanwijzingen bestaan dat het actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan. Een financieel actief wordt geacht onderhevig te zijn aan een bijzondere waardevermindering indien er objectieve aanwijzingen zijn dat na de eerste opname van het actief zich een gebeurtenis heeft voorgedaan die een negatief effect heeft op de verwachte toekomstige kasstromen van dat actief en waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt.

Objectieve aanwijzingen dat financiële activa onderhevig zijn aan een bijzondere waardevermindering omvatten het niet nakomen van betalingsverplichtingen en achterstallige betalingen door een debiteur, herstructurering van een aan de onderneming toekomend bedrag onder voorwaarden die de onderneming anders niet zou hebben overwogen, aanwijzingen dat een debiteur of emittent failliet zal gaan, en het verdwijnen van een actieve markt voor een bepaald effect.

Aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen van vorderingen en beleggingen die door de onderneming worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs worden op het niveau van specifieke activa in aanmerking genomen. Van afzonderlijk belangrijke vorderingen en beleggingen wordt beoordeeld of deze individueel onderhevig zijn aan bijzondere waardevermindering.

Een bijzonder waardeverminderingsverlies met betrekking tot een tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd financieel actief wordt berekend als het verschil tussen de boekwaarde en de contante waarde van de verwachte toekomstige kasstromen, gedisconteerd tegen de oorspronkelijke effectieve rente van het actief.

Verliezen worden opgenomen in de winst- en verliesrekening. Rente op het aan een bijzondere waardevermindering onderhevige actief blijft verantwoord worden via oprenting van het actief met de oorspronkelijke effectieve rente van het actief.

Als in een latere periode de waarde van het actief, onderhevig aan een bijzondere waardevermindering, stijgt en het herstel objectief in verband kan worden gebracht met een gebeurtenis die plaatsvond na de opname van het bijzondere waardeverminderingsverlies, wordt het bedrag uit hoofde van het herstel (tot maximaal de oorspronkelijke kostprijs) opgenomen in de winst- en verliesrekening.

Salderen

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als de onderneming beschikt over een deugdelijk juridisch instrument om het financiële actief en de financiële verplichting gesaldeerd af te wikkelen en de onderneming het stellige voornemen heeft om het saldo als zodanig netto of simultaan af te wikkelen. Als sprake is van een overdracht van een financieel actief dat niet voor verwijdering uit de balans in aanmerking komt, wordt het overgedragen actief en de daarmee samenhangende verplichting niet gesaldeerd.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs, verminderd met cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen.

De uitgaven na eerste verwerking van een gekocht of zelf vervaardigd immaterieel vast actief worden toegevoegd aan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs als het waarschijnlijk is dat de uitgaven zullen leiden tot een toename van de verwachte toekomstige economische voordelen en de uitgaven en de toerekening aan het actief op betrouwbare wijze kan worden vastgesteld. Als niet wordt voldaan aan de voorwaarden voor activering worden de uitgaven verantwoord als kosten in de winst-en-verliesrekening.

De grondslagen voor de vaststelling en verwerking van bijzondere waardeverminderingen zijn opgenomen onder het hoofd Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa.

Goodwill door verkrijgen van deelnemingen en activa/passiva-transacties

De goodwill betreft goodwill die van derden is verkregen bij acquisitie van deelnemingen en activa/passiva-transacties. De goodwill wordt bepaald als het verschil tussen de overnameprijs en de nettovermogenswaarde van de deelneming of activa/passiva transactie op het moment van overname. Over de goodwill wordt lineair afgeschreven op basis van de geschatte economische levensduur. Duurzame waardeverminderingen worden bij de waardering in aanmerking genomen en worden direct ten laste van het resultaat gebracht. De gemiddelde economische levensduur van goodwill is vastgesteld op 10 jaar.

Overgenomen verzekeringsportefeuilles

De waarde van de overgenomen verzekeringsportefeuilles betreft het verschil dat is ontstaan bij de overname, tussen de berekende reële waarde van de technische voorziening en de waarde van deze technische voorziening volgens de grondslagen van de vennootschap. Dit representeert de toekomstige winstmarge van de aangekochte portefeuille. De overgenomen verzekeringsportefeuilles worden afgeschreven in 20 jaar op basis van de looptijd van de aanwezige verzekeringscontracten op acquisitiedatum.

Materiële vaste activa

Terreinen, gebouwen, machines en installaties

De bedrijfsterreinen en -gebouwen, machines en installaties, andere vaste bedrijfsmiddelen en materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen hun kostprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. De kostprijs is gelijk aan de verkrijgingprijs en de bijkomende kosten.

Onderhoudsuitgaven worden slechts geactiveerd indien zij de gebruiksduur van het object verlengen. Kosten van herstel die het gevolg zijn van het neerzetten van het actief, worden verwerkt als onderdeel van de boekwaarde van het actief. De voorziening voor herstel is gelijk aan de kosten van herstel zoals opgenomen in de boekwaarde van het actief.

Afschrijving start op het moment dat een actief beschikbaar is voor het beoogde gebruik en wordt beëindigd bij buitengebruikstelling of bij afstoting. Bij de bepaling van het af te schrijven bedrag wordt (indien van toepassing), rekening gehouden met de restwaarde.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn:

in jaren:

Erfpacht (50 jaar)	50
Columbarium	40
Gebouwen	40
Terreinverbetering	40
Crematieovens	15
Installaties	5

Andere vaste bedrijfsmiddelen

Onder de andere vaste bedrijfsmiddelen zijn inventaris, ICT-apparatuur en -programmatuur en vervoermiddelen opgenomen. Deze zijn gewaardeerd tegen historische kostprijs verminderd met een op de verwachte levensduur gebaseerde lineaire afschrijving. Voor inventaris en vervoermiddelen is de economische levensduur bepaald op vijf jaar. Voor ICT-apparatuur geldt een afschrijvingstermijn van drie jaar.

Financiële vaste activa

Deelnemingen

Deelnemingen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode op basis van de nettovermogenswaarde. Indien waardering tegen nettovermogenswaarde niet kan plaatsvinden doordat de hiervoor benodigde informatie niet kan worden verkregen, wordt de deelneming gewaardeerd volgens het zichtbaar eigen vermogen. Bij de vaststelling of er sprake is van een deelneming waarin de onderneming invloed van betekenis uitoefent op het zakelijke en financiële beleid, wordt het geheel van feitelijke omstandigheden en contractuele relaties (waaronder eventuele potentiële stemrechten) in aanmerking genomen. Bij de bepaling van de nettovermogenswaarde worden de waarderingsgrondslagen van de onderneming gehanteerd.

Deelnemingen met een negatieve nettovermogenswaarde worden op nihil gewaardeerd. Bij deze waardering worden ook langlopende vorderingen op de deelnemingen meegenomen die feitelijk moeten worden gezien als onderdeel van de netto investering. Dit betreft met name leningen waarvan de afwikkeling in de nabije toekomst niet is gepland en niet waarschijnlijk is.

Samenwerkingsverbanden/joint ventures

Deelnemingen waarin de onderneming de zeggenschap gezamenlijk met andere deelnemers uitoefent (joint ventures), worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode op basis van de nettovermogenswaarde.

In geval van samenwerking door het gezamenlijk uitvoeren van activiteiten waarbij iedere deelnemer zelf de uitsluitende zeggenschap over die activa houdt, verwerkt de onderneming de activa waar zij zeggenschap over heeft evenals de zelf aangegane verplichtingen, zelf gemaakte kosten en het aandeel in het resultaat op verkopen en/of dienstverlening door de joint venture.

Overige financiële vaste activa

Vorderingen op niet-geconsolideerde deelnemingen worden initieel gewaardeerd tegen de reële waarde, vermeerderd met direct toerekenbare transactiekosten. Vervolgens worden deze vorderingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardevermindervingsverliezen.

De grondslagen voor de overige financiële vaste activa zijn verder opgenomen onder het hoofd Financiële instrumenten.

Dividenden worden verantwoord in de periode waarin zij betaalbaar worden gesteld. Dividenden van deelnemingen die worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, worden verantwoord als opbrengst uit deelnemingen (onder de financiële baten).

Bijzondere waardeverminderingen materiële en immateriële vaste activa

Voor materiële en immateriële vaste activa wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De

realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. Als het niet mogelijk is de realiseerbare waarde te bepalen voor een individueel actief, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort. Wanneer de boekwaarde van een actief (of een kasstroomgenererende eenheid) hoger is dan de realiseerbare waarde, wordt een bijzonder waardeverminderingsverlies verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde. Indien sprake is van een bijzonder waardeverminderingsverlies van een kasstroomgenererende eenheid, wordt het verlies allereerst toegerekend aan immateriële vaste activa die is toegerekend aan de kasstroomgenererende eenheid. Een eventueel restant verlies wordt toegerekend aan de andere activa van de eenheid naar rato van hun boekwaarden.

Verder wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er enige indicatie is dat een in eerdere jaren verantwoord bijzonder waardeverminderingsverlies is verminderd. Als een dergelijke indicatie aanwezig is, wordt de realiseerbare waarde van het betreffende actief (of kasstroomgenererende eenheid) geschat.

Terugneming van een eerder verantwoord bijzonder waardeverminderingsverlies vindt alleen plaats als sprake is van een wijziging van de gehanteerde schattingen bij het bepalen van de realiseerbare waarde sinds de verantwoording van het laatste bijzonder waardeverminderingsverlies. In dat geval wordt de boekwaarde van het actief (of kasstroomgenererende eenheid) opgehoogd tot de geschatte realiseerbare waarde, maar niet hoger dan de boekwaarde die bepaald zou zijn (na afschrijvingen) als in voorgaande jaren geen bijzonder waardeverminderingsverlies voor het actief (of kasstroomgenererende eenheid) zou zijn verantwoord.

Een bijzonder waardeverminderingsverlies voor immateriële vaste activa wordt niet teruggenomen in een volgende periode, tenzij het eerdere bijzonder waardeverminderingsverlies was veroorzaakt door een specifieke externe gebeurtenis van buitengewone aard die naar verwachting niet opnieuw zal plaatsvinden, en er sprake is van opvolgende externe gebeurtenissen die het effect van de eerdere gebeurtenis weer omkeren.

In afwijking van datgene wat hiervoor is gesteld, wordt op iedere balansdatum de realiseerbare waarde bepaald voor de volgende activa (ongeacht of sprake is van aanwijzingen voor een bijzondere waardevermindering):

- > immateriële vaste activa die nog niet in gebruik zijn genomen;
- > immateriële vaste activa die worden afgeschreven over een levensduur van meer dan 20 jaar (gerekend vanaf het moment van ingebruikname).

Waardering gebouwen en terreinen

Periodiek wordt beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat onroerend goed onderhevig is aan bijzondere waardeverminderingen. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde.

De directe opbrengstwaarde is gelijk aan de marktwaarde van de onroerende zaken. De waardering van deze onroerende zaken is door onafhankelijke, externe taxateurs van Cushman & Wakefield uitgevoerd. Voor de bepaling van de marktwaarde wordt de DCF-methode gebruikt en de markthuurkapitalisatiemethode waarbij de laatste methode leidend is. De gehanteerde discount rates zijn marktconform. Minimaal één keer in de drie jaar wordt de waarde van een onroerend zaak vastgesteld. De gehele portefeuille wordt derhalve in drie jaar volledig getaxeerd.

De taxaties worden uitgevoerd conform de richtlijnen van de RICS zoals geformuleerd in de RICS Taxatiestandaarden en conform het reglement van de NRVt die beide voldoen aan de "International Valuation Standards". Door het gebrek aan actuele transacties in de markt, heeft het taxeren van deze onroerende zaken een verhoogde graad van onzekerheid. Deze onzekerheid heeft de directie onder meer ondervangen door aanvullend een toets te doen van de marktwaarde versus de bedrijfswaarde exclusief pakketkorting.

Vervreemding van vaste activa

Voor verkoop beschikbare vaste activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

Overige activa

Voorraden

Voorraden worden gewaardeerd tegen kostprijs of lagere opbrengstwaarde. De kostprijs bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, vermeerderd met overige kosten om de voorraden op hun huidige plaats en in hun huidige staat te brengen. De opbrengstwaarde is gebaseerd op de meest betrouwbare schatting van het bedrag dat de voorraden maximaal zullen opbrengen, onder aftrek van nog te maken kosten.

Voorraadbestanddelen die niet onderling uitwisselbaar zijn, worden gewaardeerd op basis van individuele specifieke kosten. Goederen die zijn geproduceerd voor een specifiek project, worden gewaardeerd op basis van individuele specifieke kosten.

De voorraden betreffen kledingvoorraad en producten ten behoeve van de operatie.

Vorderingen

Vorderingen op debiteuren worden bepaald op basis van het openstaand saldo per 31 december en de voorzieningen voor oninbaarheid worden volgens de statische methode (per post) bepaald.

Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien liquide middelen niet ter vrije beschikking staan, wordt hiermee rekening gehouden bij de waardering.

Andere activa

Andere activa worden gewaardeerd tegen hun kostprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen.

Overlopende activa

Vorderingen op derden niet zijnde debiteuren worden gewaardeerd tegen de nominale waarde per 31 december.

- P a s s i v a -

Groepsvermogen

Financiële instrumenten die op grond van de economische realiteit worden aangemerkt als eigenvermogensinstrumenten, worden gepresenteerd onder het eigen vermogen. Uitkeringen aan houders van deze instrumenten worden in mindering op het eigen vermogen gebracht na aftrek van eventueel hiermee verband houdend voordeel uit hoofde van belasting naar de winst.

Financiële instrumenten die op grond van de economische realiteit worden aangemerkt als een financiële verplichting, worden gepresenteerd onder schulden. Rentebaten en -lasten met betrekking tot deze financiële instrumenten worden in de winst- en verliesrekening verantwoord als kosten of opbrengsten.

A g i o

De door de aandeelhouders ingebrachte bedragen boven het nominaal aandelenkapitaal worden verantwoord als agio. Hieronder worden tevens begrepen additionele vermogensstortingen door bestaande aandeelhouders zonder uitgifte van aandelen of uitgifte van rechten tot het nemen of verkrijgen van aandelen van de onderneming. Kosten en kapitaalbelasting verbonden aan de plaatsing van aandelen die niet worden geactiveerd, worden onder aftrek van belastingeffecten, ten laste van het agio gebracht. Indien en zover het agio ontoereikend is, worden de bedragen ten laste van de overige reserves gebracht.

O n v e r d e e l d r e s u l t a a t

Bestemming van het resultaat over het boekjaar 2018.

De jaarrekening 2018 is vastgesteld in de Algemene Vergadering gehouden op 12 november 2019. De Algemene Vergadering heeft de bestemming van het resultaat vastgesteld conform het voorstel van de directie.

V o o r s t e l t o t r e s u l t a a t b e s t e m m i n g 2 0 1 8

De directie stelt voor om het resultaat na belastingen over 2018 te onttrekken aan de overige reserves. Het voorstel wordt voorgelegd aan aandeelhouders.

V o o r z i e n i n g e n

Een voorziening wordt in de balans opgenomen wanneer er sprake is van:

- > een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden;
- > waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt; en
- > het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is.

Indien (een deel van) de uitgaven die noodzakelijk zijn om een voorziening af te wikkelen waarschijnlijk geheel of gedeeltelijk door een derde worden vergoed bij afwikkeling van de voorziening, wordt de vergoeding als afzonderlijk actief gepresenteerd.

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de beste schatting van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen.

Voorzieningen voor verzekeringsverplichtingen

Voor de waardering van de voorziening voor verzekeringsverplichtingen wordt gebruik gemaakt van de tariefgrondslagen zoals deze bij het aangaan van het contract zijn overeengekomen. De voorziening wordt actuarieel per polis berekend als het verschil tussen de contante waarde van de uitvaartverplichtingen vermeerderd met de toekomstige administratiekosten en de contante waarde van de batenpremies. De batenpremies zijn gelijk aan de netto premies vermeerderd met de in de bruto premies begrepen opslag voor de administratiekosten na afloop van de premiebetaling. De negatieve voorziening wordt op nul gesteld.

De voorziening verzekeringsverplichtingen is gebaseerd op de volgende grondslagen:

Sterfte:

De gehanteerde sterftetafels bij de vaststelling van de voorziening zijn:

- > Voor Yarden Uitvaart Naar Wens Verzekering (YNV en YNVCAR0005) is de voorziening verzekeringsverplichtingen gebaseerd op de Unisekstafel die wordt afgeleid vanuit de overlevingstafels GBM/GBV 2000-2005, zonder leeftijdsterugstelling met: $L_{xy} = (L_x + L_y)/2$.
- > Bij Yarden Uitvaart Naar Wens Verzekering (YNVCAR2012) wordt gebruik gemaakt van de multidimensionale AG Prognose tafel 2012 ingangsjaar 2012 (1-dimensionaal).
- > Bij Yarden Uitvaart Keuze Verzekering (YKV) wordt gebruik gemaakt van overlevingstafel GBM/V 2011.
- > Bij Yarden Uitvaart op Maat verzekering (YUM2015) wordt gebruik gemaakt van de multidimensionale AG Prognose tafel 2014-2064 (Unisekstafel 50% man; 50% vrouw) ingangsjaar 2015 (1-dimensionaal), zonder leeftijdscorrectie.
- > Bij North West-producten wordt gebruik gemaakt van overlevingstafel GBM1995-2000.
- > Bij de Mijn Laatste Wensen uitvaartverzekering (LUV 2016) wordt gebruik gemaakt AG Prognose tafel 2014 (Unisekstafel 50% man; 50% vrouw) ingangsjaar 2016 (multidimensionaal), zonder leeftijdscorrectie. Voor 10.755 polissen met de ingangsdatum tussen 1 januari 2017 en 1 maart 2017 wordt de AG Prognose tafel 2014 (Unisekstafel 50% man; 50% vrouw) ingangsjaar 2017 (multidimensionaal) gebruikt.
- > Voor de overige producten is de voorziening verzekeringsverplichtingen gebaseerd op de Yarden Unisekstafel die wordt afgeleid vanuit de overlevingstafels GBM/GBV 1985-1990 zonder leeftijdsterugstelling met: $L_{xy} = (L_x + 1,06 * L_y)/2,06$

Rekenrente:

De gehanteerde rekenrentes bij de vaststelling van de voorziening zijn:

- > Natura-sommenuitvaartverzekering
- > Als regel wordt bij de vaste verzekeringen uitgegaan van een rekenrente van 4% voor verzekeringen die zijn ingegaan vóór het jaar 2000. Vanaf ingangsdatum 1 januari 2000 wordt uitgegaan van een rekenrente van 3%. Voor LUV 2016 geldt een rekenrente van 2%.
- > Natura-sommenuitvaartverzekering met overrentedeling (overrentedeling product)
- > Voor de overrentedeling producten geldt een gelijke rekenrente voor zowel de premiebetalende als premievrije periode die afhankelijk is van de ingangsdatum:
- > Voor verzekeringen ingegaan voor 1-1-1975: Rekenrente = 4%
- > Voor verzekeringen ingegaan tussen 1-1-1975 en 1-1-1995: Rekenrente = 3%
- > Voor verzekeringen ingegaan vanaf 1-1-1995: Rekenrente = 2%

Leeftijd:

De leeftijd wordt in jaren naar beneden afgerond.

Administratiekosten:

Voor de administratiekosten voorziening wordt jaarlijks 0,17% van het huidige verzekerde kapitaal voorzien. Dit geldt voor alle producten.

Overige technische voorzieningen

Yarden heeft onder de overige technische voorzieningen een naturasupplementvoorziening opgenomen. De voorziening is gevormd op basis van de additionele financiële verplichting die samenhangt met de beslissing die op 22 augustus 2018 is genomen door de directie om voor een groep van 380.0000 polishouders de sommenverzekering om te zetten naar de oorspronkelijke naturapakketpolissen. De voorziening is post voor post berekend en contant gemaakt met de rekenrente en de sterftetafels die ook voor de voorzieningen verzekeringsverplichtingen zijn toegepast. Bij de uitwerking is rekening gehouden met een gebruikskans van 72% die gebaseerd is op historische gebruiksgegevens van de oorspronkelijke groep polishouders die tot 22 augustus 2018 geopteerd hadden voor het keuzerecht. De naturasupplementvoorziening is een voorzetting van de voorziening gevormd voor het keuzerecht. De schattingswijziging zoals genoemd op pagina 46 heeft betrekking op deze post.

Voorziening voor latente belastingverplichtingen

De voorziening voor latente belastingverplichtingen heeft betrekking op de verschillen tussen commerciële en fiscale waardering van activa en passiva, berekend tegen het van toepassing zijnde tarief op het moment van de verwachte belastingbetaling. Bij de bepaling van de latentie is een tarief van 20,5% gehanteerd (2017: 25%). Het tarief is lager dan voorgaand jaar in verband met de stapsgewijze verlaging van het Vpb-tarief naar 20,5%.

Schulden*Langlopende schulden*

Leningen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Depositoverplichtingen

Deposito-verplichtingen betreffen stortingen van leden die bij overlijden in mindering zullen worden gebracht op de kosten van de uitvaart. Deze stortingen worden verhoogd met rentebijverschrijvingen. De rentevergoeding wordt jaarlijks vastgesteld. Voor 2018 was deze vergoeding 0,05% (2017: 0,30%).

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Overlopende passiva worden tegen nominale waarde gewaardeerd.

Saldering in de balans

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als de onderneming beschikt over een deugdelijk juridisch instrument om het financiële actief en de financiële verplichting gesaldeerd af te wikkelen en de onderneming het stellige voornemen heeft om het saldo als zodanig netto of simultaan af te wikkelen. Als sprake is van een overdracht van een financieel actief dat niet voor verwijdering uit de balans in aanmerking komt, wordt het overgedragen actief en de daarmee samenhangende verplichting niet gesaldeerd.

- Grondslagen voor resultaatbepaling -

Opbrengstverantwoording

Verkoop van goederen

Opbrengsten uit de verkoop van goederen worden opgenomen in de netto omzet tegen de reële waarde van de ontvangen of te ontvangen vergoeding, na aftrek van eventuele kortingen. Opbrengsten uit de verkoop van goederen worden in de winst- en verliesrekening verwerkt wanneer de belangrijke risico's en voordelen van eigendom aan de koper zijn overgedragen, het bedrag van de opbrengsten op betrouwbare wijze kan worden bepaald, de inning van de verschuldigde vergoeding waarschijnlijk is, de hiermee verband houdende kosten betrouwbaar kunnen worden ingeschat en er geen sprake is van voortgezette betrokkenheid bij de goederen.

De overdracht van risico's en voordelen varieert naar gelang de voorwaarden van de betreffende verkoopovereenkomst. Voor de verkoop van producten vindt de overdracht doorgaans plaats op het moment dat het product aankomt bij de klant.

Diensten

Opbrengsten uit het verlenen van diensten worden opgenomen in de netto omzet tegen de reële waarde van de ontvangen of te ontvangen vergoeding, na aftrek van tegemoetkomingen en kortingen.

Opbrengsten uit het verlenen van diensten worden in de winst- en verliesrekening verwerkt wanneer het bedrag van de opbrengsten op betrouwbare wijze kan worden bepaald, de inning van de te ontvangen vergoeding waarschijnlijk is, de mate waarin de dienstverlening op balansdatum is verricht betrouwbaar kan worden bepaald en de reeds gemaakte kosten en de kosten die (mogelijk) nog moeten worden gemaakt om de dienstverlening te voltooien op betrouwbare wijze kunnen worden bepaald.

Indien het resultaat van een bepaalde opdracht tot dienstverlening niet op betrouwbare wijze kan worden bepaald, worden de opbrengsten verwerkt tot het bedrag van de kosten van de dienstverlening die worden gedekt door de opbrengsten.

Opbrengsten uit hoofde van verleende diensten worden in de winst- en verliesrekening als netto omzet opgenomen naar rato van het stadium van voltooiing van de transactie op verslagdatum. Het stadium van voltooiing wordt bepaald aan de hand van beoordelingen van de verrichte werkzaamheden.

Premieopbrengsten Verzekeringen

Hieronder worden verstaan de aan de verzekerden in rekening gebrachte bruto premies en koopsommen. De premies en koopsommen worden toegerekend aan de periode waar ze betrekking op hebben.

Opbrengsten advies en distributie

Hieronder worden verantwoord de in rekening gebrachte advies- en distributiekosten bij het afsluiten van een verzekering.

Opbrengsten uit beleggingen

Onder opbrengsten uit beleggingen worden verantwoord:

- > Dividend op aandelen, inclusief dividenden verkregen in de vorm van aandelen
- > Interest op obligaties
- > Interest op leningen
- > Overige rentebaten
- > Valutaresultaten
- > Resultaat derivaten
- > Gerealiseerde resultaten op effecten
- > Ongerealiseerde resultaten op effecten

Omzet Uitvaartfaciliteiten

Hieronder worden de vergoedingen verantwoord voor gebruik van crematoria, uitvaartcentra en begraafplaatsen. Deze diensten worden overwegend aan uitvaartondernemingen in rekening gebracht, waarvan een deel bij Yarden Uitvaartzorg B.V. Deze omzet wordt in de geconsolideerde jaarrekening van Yarden Holding B.V. geëlimineerd.

Huuropbrengsten

Huuropbrengsten uit vastgoed worden lineair in de winst- en verliesrekening opgenomen op basis van de duur van de huurovereenkomst. Vergoedingen ter stimulering van het sluiten van huurovereenkomsten worden als integraal deel van de totale huuropbrengsten verwerkt.

Omzet Uitvaartzorg

Hieronder worden de in rekening gebrachte diensten verantwoord voor het verzorgen van uitvaarten aan particulieren en uitvaartverzekeraars.

Binnen de omzet wordt een onderscheid gemaakt tussen omzet eigen diensten en omzet verschotten. Omzet eigen diensten betreft dienstverlening bij het regelen van een begrafenis of crematie, leveren van goederen betrekking hebbende op de begrafenis of crematie. De omzet verschotten betreft het doorbelasten van goederen en diensten welke door Yarden zijn ingekocht ten behoeve van een uitvaart.

Kostenverantwoording

Technische lasten

Onder de technische lasten worden verantwoord:

- > Uitkering uit verzekering
- > Toevoeging aan technische voorzieningen

Verkoopkosten

De verkoopkosten betreffen de directe kosten van de verkoopactiviteiten.

Inkoopkosten

De inkoopkosten betreffen de directe kosten gerelateerd aan verkoopactiviteiten.

Grondslagen personeelskosten

De beloningen van het personeel worden als last in de winst- en verliesrekening verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de vennootschap.

Voor de beloningen met opbouw van rechten, sabbatical leave, winstdelingen en bonussen worden de verwachte lasten gedurende het dienstverband in aanmerking genomen. Een verwachte vergoeding ten gevolge van winstdelingen en bonusbetalingen worden verantwoord indien de verplichting tot betaling van die vergoeding is ontstaan op of vóór balansdatum en een betrouwbare schatting van de verplichtingen kan worden gemaakt. Ontvangen bijdragen voortvloeiend uit levensloopregelingen worden in aanmerking genomen in de periode waarover deze bijdragen zijn verschuldigd. Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de winst- en verliesrekening gebracht.

Indien een beloning wordt betaald, waarbij geen rechten worden opgebouwd (bijvoorbeeld doorbetaling in geval van ziekte of arbeidsongeschiktheid) worden de verwachte lasten verantwoord in de periode waarover deze beloning is verschuldigd. Voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen wordt een voorziening opgenomen.

De verantwoorde verplichting betreft de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichting op balansdatum af te wikkelen. De beste schatting is gebaseerd op contractuele afspraken met personeelsleden (cao en individuele arbeidsovereenkomsten). Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de winst- en verliesrekening gebracht.

De verplichting uit hoofde van beloningen tijdens dienstverband wordt gewaardeerd tegen nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichting af te wikkelen.

Pensioenregelingen

Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan de pensioenuitvoerder verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

Voor een op balansdatum bestaand overschot bij de pensioenuitvoerder wordt een vordering opgenomen als de onderneming de beschikkingsmacht heeft over dit overschot, het waarschijnlijk is dat het overschot naar de onderneming zal toevloeien en de vordering betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De medewerkers in Nederland hebben een pensioenregeling die is ondergebracht bij de pensioenuitvoerder. Deze pensioenregeling betreft een toegezegde bijdrage en een voorwaardelijk geïndexeerde middelloon-regeling. Indexatie (aanpassing met prijsstijging) van

de toegekende aanspraken en rechten vindt uitsluitend plaats indien en voor zover de middelen van de pensioenuitvoerder daartoe ruimte laten en de pensioenuitvoerder daartoe heeft besloten. Indien de omstandigheden bij de pensioenuitvoerder daar aanleiding toe geven, kan worden besloten tot het korten van aanspraken.

Leasing

De onderneming heeft operationele lease-contracten afgesloten. Bij de lease-classificatie is de economische realiteit van de transactie bepalend en niet zozeer de juridische vorm. Classificatie van de lease vindt plaats op het tijdstip van het aangaan van de betreffende lease-overeenkomst.

Als de onderneming optreedt als lessee in een operationele lease, wordt het lease-object niet geactiveerd. Leasebetalingen en vergoedingen inzake operationele leases worden lineair over de leaseperiode ten laste respectievelijk ten gunste van de winst- en verliesrekening gebracht, tenzij een andere toerekeningsystematiek meer representatief is voor het patroon van de met het leaseobject te verkrijgen voordelen.

Rentebaten en rentelasten

Rentebaten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende actiefpost. Rentelasten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren.

Agio, disagio en aflossingspremies worden verantwoord als rentelast in de periode waartoe zij behoren. De toerekening van deze rentelast en de rentevergoeding over de lening is de effectieve rente die in de winst- en verliesrekening wordt verwerkt. In de balans is (per saldo) de amortisatiewaarde van de schuld(en) verwerkt. De nog niet in de winst-en-verliesrekening verwerkte bedragen van het agio en de al in de winst- en verliesrekening verwerkte aflossingspremies worden verwerkt als verhoging van de schuld(en) waarop ze betrekking hebben. De nog niet in de winst- en verliesrekening verwerkte bedragen van het disagio worden verwerkt als verlaging van de schuld(en) waarop ze betrekking hebben.

De meerkosten verbonden aan het gebruik van meer dan gebruikelijk leverancierskrediet worden als rentelast verantwoord.

Rente op schulden behorende bij een actief waarvoor noodzakelijkerwijs een aanmerkelijke hoeveelheid tijd benodigd is om het gebruiksklaar of verkoop klaar te maken, wordt in de vervaardigingsprijs van een actief opgenomen indien de aan die actiefpost verbonden toekomstige voordelen naar verwachting voldoende groot zullen zijn om de boekwaarde van die post inclusief de toegerekende rente te dekken en deze economische voordelen voldoende betrouwbaar kunnen worden vastgesteld.

De rente wordt berekend op basis van de verschuldigde rente over de specifiek voor de vervaardiging opgenomen leningen, onder aftrek van eventueel verkregen beleggingsopbrengsten met betrekking tot tijdelijke belegging van de opgenomen leningen. Voor zover de vervaardiging wordt gefinancierd door leningen die niet specifiek aan de vervaardiging van bepaalde activa kunnen worden toegerekend, wordt de te activeren rentepost berekend door de gewogen rentevoet van die leningen te vermenigvuldigen met de uitgaven voor vervaardiging, rekening houdend met de periode van de vervaardiging. Onder het bedrag van de uitgaven voor vervaardiging wordt verstaan de voor de vervaardiging toegerekende bedragen, onder aftrek van ontvangen termijnbedragen van afnemers en uit hoofde ontvangen overheidssubsidies en

vergelijkbare faciliteiten inzake de investering in de betreffende actiefpost. Het bedrag van de berekende te activeren rente is niet hoger dan de werkelijk over die periode verschuldigde rentekosten.

Indien het bedrag van de verwachte uiteindelijk te activeren kosten van het kwalificerende actief uitstijgt boven de realiseerbare waarde, wordt een bijzonder waardeverminderversverlies verwerkt.

Belastingen

Belastingen omvatten de over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare winstbelastingen en latente belastingen. De belastingen worden in de winst- en verliesrekening opgenomen, behalve voor zover deze betrekking hebben op posten die rechtstreeks in het eigen vermogen worden opgenomen, in welk geval de belasting in het eigen vermogen wordt verwerkt, of op overnames. De belastingen worden berekend op basis van het verantwoorde resultaat, rekening houdend met fiscaal vrijgestelde posten en geheel of gedeeltelijk niet-afrekbare bedragen.

Indien de boekwaardes van activa en verplichtingen ten behoeve van de financiële verslaggeving afwijken van hun fiscale boekwaardes, is sprake van tijdelijke verschillen.

Voor belastbare tijdelijke verschillen wordt een voorziening latente belastingverplichtingen getroffen.

Voor verrekenbare tijdelijke verschillen, beschikbare voorwaartse verliescompensatie en nog niet gebruikte fiscale verrekening mogelijkheden wordt een latente belastingvordering opgenomen, maar uitsluitend voor zover het waarschijnlijk is dat er in de toekomst fiscale winsten beschikbaar zullen zijn voor verrekening respectievelijk compensatie. Latente belastingvorderingen worden per iedere verslagdatum herzien en verlaagd voor zover het niet langer waarschijnlijk is dat het daarmee samenhangende belastingvoordeel zal worden gerealiseerd.

Voor belastbare tijdelijke verschillen inzake groepsmaatschappijen en deelnemingen wordt een latente belastingverplichting opgenomen tenzij de onderneming in staat is het tijdstip van afloop van het tijdelijke verschil te bepalen en het waarschijnlijk is dat het tijdelijke verschil in de voorzienbare toekomst niet zal aflopen.

Voor verrekenbare tijdelijke verschillen inzake groepsmaatschappijen en deelnemingen wordt een latente belastingvordering opgenomen uitsluitend voor zover het waarschijnlijk is dat het tijdelijke verschil in de voorzienbare toekomst afloopt en er fiscale winst beschikbaar zal zijn ter compensatie van het tijdelijk verschil.

De waardering van latente belastingverplichtingen en latente belastingvorderingen wordt gebaseerd op de fiscale gevolgen van de door de vennootschap op balansdatum voorgenomen wijze van realisatie of afwikkeling van zijn activa, voorzieningen, schulden en overlopende passiva. Latente belastingvorderingen en -verplichtingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voor het jaar 2018 is er sprake van een fiscale eenheid vennootschapsbelasting voor alle bedrijven binnen Yarden Holding B.V., behalve Van der Stappen Groep, Tempero B.V., Begraafplaatsen en Crematorium Almere B.V., Uitvaartcentrum Zwolle B.V., Yarden-Eefting B.V. en Sassen-Dielemans B.V.

Aandeel in resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen

Het aandeel in het resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen omvat het aandeel van de groep in de resultaten van deze deelnemingen, bepaald op basis van de grondslagen van de groep. Resultaten op transacties, waarbij overdracht van activa en passiva tussen de groep en de niet-geconsolideerde deelnemingen en tussen niet-geconsolideerde deelnemingen onderling heeft plaatsgevonden, zijn niet verwerkt voor zover deze als niet gerealiseerd kunnen worden beschouwd.

De resultaten van deelnemingen die gedurende het boekjaar zijn verworven of afgestoten worden vanaf het verwervingsmoment respectievelijk tot het moment van afstoting verwerkt in het resultaat van de groep.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode. Kasstromen uit financiële afgeleide instrumenten die worden verantwoord als reële-waardehedges of kasstroomhedges worden in dezelfde categorie ingedeeld als de kasstromen uit de afgedekte balansposten. Kasstromen uit financiële derivaten waarbij hedge accounting niet langer wordt toegepast, worden consistent met de aard van het instrument ingedeeld, vanaf de datum waarop de hedge accounting is beëindigd.

Transacties met verbonden partijen

Transacties met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Van deze transacties wordt de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht toegelicht.

Bezoldiging bestuurders

De bezoldiging van de bestuurders en commissarissen is opgenomen onder pagina 105 van de toelichting.

Gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening worden verwerkt in de jaarrekening.

Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum worden niet in de jaarrekening verwerkt. Als dergelijke gebeurtenissen van belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening, worden de aard en de geschatte financiële gevolgen ervan toegelicht in de jaarrekening.

Risicoparagraaf

Risicobereidheid

De Vereniging Yarden is eigenaar van Yarden en heeft geen winstoogmerk. Vanuit deze optiek hoeft Yarden geen risico's te nemen om winstgevend te zijn. Bovendien wil Yarden zekerheid hebben dat zij haar verplichtingen kan nakomen.

De risicobereidheid van Yarden is laag en wordt jaarlijks met de Raad van Commissarissen geëvalueerd. De volgende onderdelen kenmerken de risicobereidheid:

- > De interne kapitaalvereiste wordt berekend op basis van de EIOPA-curve met de Ultimated Forward Rate (hierna: UFR). De interne kapitaalvereiste ligt in 2018 op 30% boven de 100% wettelijk vereiste kapitaalvereiste (2017: 30%);
- > Het minimaliseren van het verlies als gevolg van een mismatch tussen beleggingen en verplichtingen;
- > Het klantbelang staat voorop bij productontwikkeling, productspecificaties en klantcontact. Yarden mijdt of beheerst situaties die een negatieve impact kunnen hebben op de reputatie en producten die worden verkocht.
- > Yarden werkt alleen samen met betrouwbare en veelal gecertificeerde partijen.

De verzekeringsportefeuille van Yarden bestaat grotendeels uit natura-sommenverzekeringen. Al deze polissen komen tot uitkering op het moment van overlijden.

Vanuit risico-oogpunt wordt de gehele verzekeringsportefeuille als één homogene risicogroep beschouwd. Daarbij wordt rekening gehouden met specifieke eigenschappen van polissen.

De kenmerken van de verzekeringen zijn vergelijkbaar voor wat betreft de risicokenmerken. Waarbij er op dit moment geen indicaties zijn dat het patroon van schadeafwikkeling, risicoprofiel van verzekeringnemers, producteigenschappen en toekomstige beheeractiviteiten verschillend zijn. Daarnaast worden alle polissen stuk voor stuk doorgerekend waarbij specifieke eigenschappen van verzekerden worden meegenomen (bijvoorbeeld leeftijd, verzekerd kapitaal en in geval van boekwaardebalans de specifieke tariefgrondslagen). Hoewel de portefeuille hoofdzakelijk bestaat uit soortgelijke verzekeringen, ziet Yarden geen grote concentratie van verzekeringsrisico's.

In de volgende paragraaf wordt aan de hand van het Solvency II-kapitaalvereiste een gedetailleerd overzicht gegeven van de risico's, waaronder de verzekeringstechnische.

Solvency II

Yarden Uitvaartverzekeringen N.V. is onderdeel van Yarden Holding B.V. en voert uitsluitend levenslange verzekeringen bij overlijden. Door het feit dat de portefeuille volledig bestaat uit verzekeringen bij overlijden is er voor de vaststelling van de solvabiliteitskapitaalvereiste ten aanzien van verzekeringstechnische risico's alleen blootstelling aan het levensverzekeringstechnisch risico. Daarnaast is Yarden blootgesteld aan markt-, tegenpartij-, liquiditeits- en operationeel risico. Deze risico's leiden tot de opbouw van het vereiste vermogen zoals weergegeven in de navolgende tabel. De tabel bevat een vergelijking van de Solvency II-positie van Yarden Uitvaartverzekeringen N.V. en Yarden Holding B.V. per 31 december 2017 en per 31 december 2018 op basis van de Solvency II standaard formule.

Dit is op basis van:

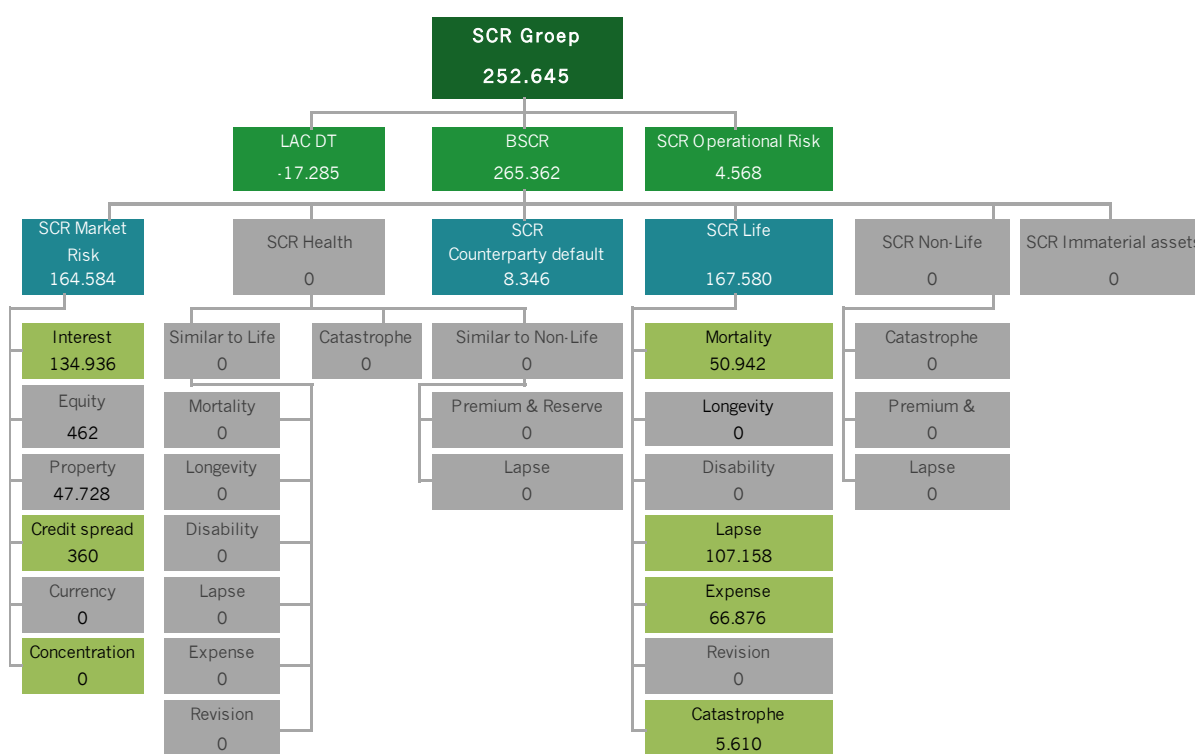
- > Door EIOPA voorgeschreven rentecurve met UFR en Volatility Adjustment (hierna: VA),

- > Loss Absorbing Capacity Deferred Taxes (hierna: LACDT) in Solvency Capital Requirements (hierna:SCR) voor zover onderbouwd door de latente belastingverplichtingen.
- > Winstdeling en toekomstige indexatie in de Best Estimate Liabilities (hierna: BEL).
- > Gebruikskans 72%.

December	2018		2017	
Risk	Uitvaart-Verzekeringen N.V.	Holding B.V.	Uitvaart-Verzekeringen N.V.	Holding B.V.
Market	137.381	164.584	108.264	124.075
Counterparty default	5.456	8.346	5.446	8.222
Life	167.580	167.580	178.480	178.480
Diversification	66.841	75.148	59.707	66.577
Basic SCR	243.576	265.362	232.483	244.200
SCR operational	4.568	4.568	3.289	3.289
Adj. Deferred taxes	17.285	17.285	58.943	61.872
SCR	230.859	252.645	176.829	185.617
Own Funds	71.307	180.615	212.943	260.685
SCR ratio	31%	71%	120%	140%*
MCR	57.715	63.161	44.207	46.404

* Ultimo 2017 heeft Yarden een Solvabiliteitsratio gerapporteerd van 140%. Echter naar aanleiding van verbeterde inzichten inzake waardering van haar vastgoedobjecten resulteerde dit in een bijstelling van haar eerder gerapporteerde ratio van 22%. Verdere uitwerking hiervan is terug te vinden op pagina 46, fourtherstel.

Een nadere detaillering van de risico's geeft het volgende beeld:

Het risicokapitaal van Yarden wordt grotendeels bepaald door de verzekeringstechnische risico's. Deze zijn geconcentreerd in verval (Lapse) en kosten (Expense). Dit wordt veroorzaakt door de lange looptijden van de verzekeringen. Het risico van afwijkende kosten (inclusief inflatie) in de toekomst neemt daardoor toe, zeker bij de huidige lage rentestanden. Verdiscontering heeft hier slechts een relatief beperkt effect. Voor verval geldt specifiek dat massaal verval, waarbij

een groot deel van de portefeuille wordt verondersteld af te kopen, de grootste impact heeft. Alleen polissen met een negatieve impact voor Yarden worden hierin meegenomen.

Tevens neemt het renterisico als onderdeel van het risicokapitaal van Yarden een belangrijke plaats in. Het renterisico ontstaat indien de rentegevoeligheid van de activa en van de passiva niet volledig aan elkaar gelijk zijn.

Yarden maakt periodiek een risicoanalyse en de belangrijkste risico's worden vertaald in stress-scenario's. Deze scenario's worden in de jaarlijkse Own Risk Solvency Assessment (ORSA) berekend. Op basis van de ORSA is bepaald dat een nieuwe kredietcrisis, waarbij de rente, de bedrijfsobligaties en de aandelen sterk dalen, en de staat-swapsread uitloopt, de meeste impact heeft. Door de aanwezige buffer en de mogelijke herstelmaatregelen kan aan de wettelijke solvabiliteit worden voldaan. Het risico van een kredietcrisis wordt beheerst door samen met de fiduciair vermogensbeheerder en de Beleggingscommissie van Yarden Uitvaartverzekeringen N.V. de ontwikkelingen in de markt nauwgezet te volgen en te interveniëren wanneer dat nodig is.

In het Kapitaalbeleid van Yarden is onderbouwd dat de Solvency II-opbouw voor het vereiste vermogen voor het grootste deel passend is. Enkele onderdelen van het vereiste vermogen raken uitvaartverzekeraars echter onevenredig zwaar. Het betreft het vereiste vermogen voor een (mass) lapse-schok en de hoogte van de risicomarge. Hierdoor wordt de aanwezige solvabiliteit onder Solvency II voor Yarden sterk verlaagd in vergelijking met het Solvency II Basic-regime waar een voor Yarden meer passende (mass) lapse-schok en risicomarge geldt.

Aanwezige en vereiste solvabiliteit

De aanwezige solvabiliteit ultimo 2018 bedroeg 31% voor Yarden Uitvaartverzekeringen en voor Yarden Holding 71%. Yarden kende ten tijde van het opmaken van de jaarrekening een normniveau van 130% voor Yarden Uitvaartverzekeringen. Dit normniveau is bepaald op basis van de ORSA 2017. Volgens het vigerende kapitaalbeleid worden er bij een overschrijding van het normniveau maatregelen genomen om de solvabiliteit voor het verzekeringsbedrijf boven dit normniveau te brengen. De aandelentransfer van Yarden Uitvaartfaciliteiten B.V. van Yarden Holding B.V. naar Yarden Uitvaartverzekeringen N.V. per 1 januari 2019 is een belangrijke uitvloeisel van dit beleid.

De own funds van Yarden zijn voor 100% samengesteld uit Tier 1-vermogen. De own funds onder Solvency II wijken sterk af van het vermogen van de jaarrekening omdat de obligaties in de jaarrekening onder Titel 9 BW 2 tegen geamortiseerde kostprijs worden opgenomen en de verplichtingen tegen grondslagen die golden ten tijde van het aangaan van de verzekeringsovereenkomsten.

Monitoring solvabiliteit

Yarden bewaakt op regelmatige basis de solvabiliteit. Maandelijks wordt vanuit het Actuarieel een uitgebreide rapportage opgeleverd met de stand van zaken en mutaties in de solvabiliteit. Wekelijks wordt van de fiduciair vermogensbeheerder een set van indicatoren ontvangen die van invloed kunnen zijn op (het marktrisico) van de solvabiliteit. Op basis van deze ontwikkelingen kan worden besloten tussentijdse solvabiliteitsberekeningen te maken of te derisken in de beleggingsportefeuille. De ontwikkelingen met betrekking tot de solvabiliteit en mogelijke derisking-acties op beleggingsgebied worden besproken in de Beleggingscommissie en in de Risk & Auditcommissie.

ORSA

Yarden voert ten minste jaarlijks een Own Risk and Solvency Assessment (ORSA) uit. De directie van Yarden toets door middel van de ORSA haar kapitaal en voert eventuele managementacties uit om het kapitaal in overeenstemming te brengen. De financial riskmanager stemt met de directie van Yarden af in hoeverre het kapitaal in de huidige en toekomstige omstandigheden, gegeven de geïdentificeerde risico's, voldoende robuust is om overblijvende risico's te absorberen. Bij de vaststelling hiervan wordt gebruik gemaakt van scenario-analyses en stress-tests. Dit alles wordt vastgelegd in het ORSA-document. Ten minste jaarlijks wordt een evaluatiemoment voor de ORSA geagendeerd. De combinatie van business-strategie, risicobereidheid, solvabiliteitspositie en continue evaluatie leidt tot input voor het vereiste kapitaal. In 2018 er is een andere invulling gegeven door het opstellen van een verkorte ORSA als onderdeel van het herstelplan.

Vermogensbeheer

Een aanzienlijk deel van de risico's die Yarden als bedrijf in theorie loopt, komt voort uit de wijze waarop haar vermogen wordt belegd. Yarden heeft het beheer van haar beleggingen uitbesteed aan extern fiduciair vermogensbeheerder Kempen Capital Management. Het fiduciair vermogensbeheer bestaat uit de advisering over en uitvoering van het beleggingsbeleid, beheer en beleggen van vermogen, administratie, (wettelijke) verslaglegging, performance meting en risicomanagement. De opdracht aan de fiduciaire beheerder is vastgelegd in een schriftelijk mandaat. Als custodian is Northern Trust benoemd.

De Beleggingscommissie van Yarden heeft als functie de directie te adviseren op het gebied van het beleggingsbeleid. De commissie bestaat uit de directie van Yarden Uitvaartverzekeringen N.V. en Yarden Holding B.V., meerdere externe leden en de fiduciaire vermogensbeheerder. De externe leden worden door de directie van Yarden Uitvaartverzekeringen N.V. benoemd. De Beleggingscommissie bestaat uit minimaal twee externe leden. Alle leden van de Beleggingscommissie zijn deskundig op het gebied van beleggingen en Asset Liability Management (ALM). Gedurende 2018 is er aanpassing geweest in de (vastrentende) beleggingsportefeuille om de gevoeligheid voor rentewisselingen op de SCR-ratio verder te mitigeren. Dit om de duratiematch tussen assets en liabilities te optimaliseren.

Indeling Risicomanagement

Yarden hanteert bij haar risicomanagement de volgende risicocategorieën:

- > Strategisch risico;
- > Operationeel risico;
- > Verzekeringstechnisch risico;
- > Marktrisico.

Voor elk van de risicocategorieën is binnen Yarden beleid opgesteld. In dit beleid staan de geldende kaders en richtlijnen voor Yarden ten aanzien van het managen van een risico.

Strategisch risico

Het strategisch risico is het risico dat Yarden haar doelstellingen niet haalt vanwege onjuiste besluitvorming, slechte reputatie, verkeerde implementatie en/of het onvoldoende reageren op omgevingsveranderingen, zoals:

- > Demografische ontwikkeling
- > Concurrentieverhoudingen
- > Technologische ontwikkeling
- > Wijzingen in macro-economische omstandigheden
- > Veranderingen in wetten, regels en ethische normen
- > Invloed van stakeholders en toezichthouders
- > Boetes door het niet voldoen aan wetten, regels en ethische normen.

Yarden bespreekt algemene economische ontwikkelingen regelmatig binnen directie en het management, met de interne toezichthouder en externe adviseurs. Ontwikkelingen die kunnen worden gemodelleerd, worden opgenomen in de ORSA. Op deze wijze houdt Yarden grip op strategische risico's.

Het reputatierisico is het risico op een materieel verlies door verslechtering van reputatie. Het reputatierisico wordt door Yarden gezien als een strategisch risico. Yarden is zich zeer bewust van mogelijke gebeurtenissen die haar reputatie kunnen beïnvloeden en stuurt actief op het voorkomen daarvan.

Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico op verliezen door tekortschietende of falende interne procedures, medewerkers, systemen of door externe gebeurtenissen. Het risico omvat tevens het integriteitsrisico, IT-risico, uitbestedingsrisico en het juridisch risico. Voorbeelden van operationele risico's zijn:

- > Fouten in processen en controles
- > Interne en externe fraude
- > Onjuiste producten
- > Fouten in systemen
- > Juridische claims
- > Onvolledige/onjuiste informatievoorziening.

Yarden voert periodiek een risicoanalyse uit waarbij de bovengenoemde risico's specifiek worden gemaakt en worden beoordeeld of de genomen maatregelen voldoende zijn om de risico's te beheersen.

Verzekeringstechnisch risico

Het verzekeringstechnische risico is het risico dat uitkeringen (nu dan wel in de toekomst) niet gefinancierd kunnen worden vanuit premieontvangsten, beleggingsinkomsten of als gevolg van onjuiste aannames in berekeningsgrondslagen en bij de ontwikkeling en premiestelling van een product. Yarden Uitvaartverzekeringen N.V. kent de volgende verzekeringstechnische risico's:

- > Kortleven (sterfte)risico
- > Kostenrisico
- > Risico van onnatuurlijk verval (royementen en afkoop)
- > Catastrofe-risico

Yarden beheerst de verzekeringstechnische risico's door het maandelijks monitoren van de ontwikkeling in sterfte, kosten en verval. Voordat een nieuw product in de markt wordt gezet, wordt een Product Approval Review Procedure (PARP) uitgevoerd waarvan een toets op de toekomstige winstgevendheid een expliciet onderdeel is. Voor het catastrofe-risico is binnen de risicomarge een buffer opgenomen. De gevoeligheid van het (statutaire) eigen vermogen en resultaat in geval van veranderingen in deze risico's is beperkt, aangezien de waardering van de technische voorzieningen op tariefgrondslagen plaatsvindt. In de toetsvoorziening (waarbij Yarden SCR-waarderingsprincipes hanteert) wordt wel rekening gehouden met veranderende omstandigheden.

Marktrisico

Het marktrisico is het risico dat voortvloeit uit het niveau of de volatiliteit van de marktprijzen van beleggingen en financiële instrumenten en is relatief groot voor Yarden. Hierbij wordt ook rekening gehouden met de mogelijke mismatch tussen activa en verplichtingen, zowel qua ontwikkeling in waarde als in toekomstige cashflows.

Periodiek vindt een Asset Liability Management (ALM)-studie plaats, die de mogelijke ontwikkelingen van beleggingen en verplichtingen analyseert. In deze ALM-studie is rekening gehouden met de solvabiliteitseisen conform Solvency II. Op grond hiervan wordt een langjarige beleggingsmix bepaald, waarbij de risico's van overschrijding van de solvabiliteit uitdrukkelijk worden betrokken en zoveel mogelijk worden beperkt. Deze beleggingsmix leidt tot het beleggingsbeleid en is vastgelegd in een beleggingsbeleidsplan.

Renterisico

Binnen het marktrisicoprofiel van Yarden neemt het renterisico een belangrijke plaats in. Het renterisico ontstaat indien de rentegevoeligheid van de activa en van de passiva niet volledig aan elkaar gelijk zijn. Als de marktrenten veranderen, komt dit tot uiting in mutaties in het resultaat en/of de vermogenspositie. Dit risico wordt in belangrijke mate afgedekt door het gebruik van rentederivaten (interest rate swaps).

Aandelenrisico

Het aandelenrisico voor Yarden betreft hoofdzakelijk het risico van prijsontwikkeling van aandelenposities.

Vastgoedrisico

Yarden Uitvaartverzekeringen belegt via haar deelneming Yarden Vastgoed II B.V. vanaf april 2015 in beperkte mate in direct vastgoed. Er wordt reeds langjarig indirect in vastgoed belegd via vastgoedfondsen. Deze laatste beleggingen zijn beperkt van omvang en opgenomen onder het aandelenrisico omdat dit vastgoed via fondsen wordt gehouden.

Spreadrisico

Het spreadrisico heeft betrekking op het risico van verliezen door een verandering in de risico-opslag die de markt vraagt voor het kredietrisico van de beleggingen. Het beleid van Yarden is erop gericht om voornamelijk te beleggen in fondsen met een AA-rating of hoger.

Valutarisico

Yarden heeft ervoor gekozen om een deel van het valutarisico af te dekken. Het afdekkingsbeleid is gebaseerd op een afweging van specifieke valutarisico's en kapitaalbeslag voor deze risico's. Vreemde valuta in Amerikaanse Dollars, Britse Ponden en Japanse Yens worden in belangrijke mate afgedekt met derivaten. Overigens heeft Yarden haar posities in buitenlandse valuta in het kader van derisking afgebouwd.

Kredietrisico

De kredietrisico's die met betrekking tot de beleggingen worden gelopen, worden beheerst door het handelen met betrouwbare tegenpartijen en door het laten storten van onderpand in geval van onderwaarde op afgesloten derivaten. Het kredietrisico van de beleggingen wordt tevens gemitigeerd door te beleggen in kredietwaardige vastrentende waarden. Er zijn geen afgeleide instrumenten ingezet voor verdere afdekking van het kredietrisico van beleggingen. Het kredietrisico op de renteswaps wordt gemitigeerd door dagelijkse uitwisseling van onderpand in de vorm van een cash collateral.

Liquiditeitsrisico

De operationele kasstromen van Yarden zijn in belangrijke mate voorspelbaar. Zowel op korte als langere termijn worden liquiditeitsplanningen gemaakt en geactualiseerd. Daarnaast wordt een deel van de beleggingen aangehouden in liquide titels.

De reële waarde van in de balans opgenomen liquiditeiten, liquide middelen, leningen, vorderingen en kortlopende schulden e.d. benadert de boekwaarde daarvan.

Gevoeligheidsanalyse

De gevoeligheden waarnaar wordt verwezen in de continuïteitsparagraaf op pagina 42 van deze jaarrekening zijn hieronder uitgewerkt.

De gevoeligheidsanalyses laten zien wat de effecten zijn op de SCR-ratio voor Yarden Uitvaartverzekeringen N.V./Yarden Holding B.V. per 30 juni 2019. Het betreft hier specifieke gevoeligheden die van invloed zijn op de continuïteit van Yarden voor de 12 maanden na datering van de jaarrekening.

De navolgende tabel laat het effect zien van een wijziging in een van de aannames. Voor het effect van elke gevoeligheid worden alle overige aannames gelijk verondersteld (in tabel: Q2-2019). De gevoeligheden zijn niet lineair en er is sprake van correlatie tussen de gevoeligheidsfactoren. Daarom is het effect van de factoren separaat per factor uitgewerkt in de tabel.

De gevoeligheden zijn gebaseerd op de stand per 30 juni 2019 inclusief de stand van de beleggings- en verzekeringsportefeuille per die datum in plaats van 31 december 2018. De stand van de SCR-ratio per 30 juni 2019 geeft namelijk een beter inzicht, omdat in deze stand het effect van de herstelmaatregel van 2 juli 2019 is meegenomen alsmede het effect van de uitvoering van het kapitaalbeleid. Beide effecten zijn beschreven op pagina 42.

Gebruiskans 80%

Onder “gebruiskans 80%” is het effect bepaald van een stijging van de gebruikskans naar 80%. De gebruikskans representeert het aandeel van de pakketpolishouders dat er in de praktijk voor kiest om voor de verzekerde een uitvaart in de vorm van diensten uit hun pakket te laten verzorgen door Yarden Uitvaartzorg B.V.. De overige pakketpolishouders kiezen ervoor om de uitvaart te laten uitvoeren door een derdenondernemer (niet-Yarden). Zij ontvangen de vergoeding die is opgenomen in de voorziening verzekeringsverplichtingen. De gevoeligheid geeft het effect van een stijging van de gebruikskans van de huidige 72% naar 80% op de SCR-ratio.

Rentepercentage + 100bps

Het effect op de SCR-ratio in geval van een parallelle verhoging van de rentecurve met 100 bps (waarbij voor de waardering van de voorzieningen de SCR-methode met betrekking tot extrapolatie naar een UFR van 3,75% wordt gevolgd). De impact van een verhoging met 100 bps wordt getoond omdat Yarden daarvoor gevoelig is.

Bij de gevoeligheidsfactor met betrekking tot het rentepercentage is aangenomen dat alle rentepercentages zich over de gehele looptijd van de portefeuille in dezelfde richting bewegen. In werkelijkheid kan het rentepercentage zich voor verschillende looptijden anders bewegen. Yarden toont niet de impact van een 100 bps renteschok omdat deze door onder meer de huidige lage rente tot een positieve ontwikkeling van de SCR-ratio leidt.

Variabele negatieve renteontwikkeling inclusief spread-wijziging en UFR-aanpassing per 1 januari 2020

Deze gevoeligheid toont het effect op de SCR-ratio in geval van verslechterde marktomstandigheden, waarbij er een verdere daling van de rentes plaatsvindt in combinatie met een verandering van de spreads. Tussen 1 juli 2019 en 31 augustus 2019 heeft een dergelijke omstandigheid zich voorgedaan in combinatie met een wijziging van de volatiliteitsaanpassing, met een negatieve impact op de SCR-ratio van Yarden.

In de getoonde gevoeligheid is deze forse wijziging in marktomstandigheden twee keer meegenomen. Dus niet alleen de feitelijke beweging van juli 2019 en augustus 2019 is opgenomen in de tabel, maar tevens het effect als deze beweging zich nogmaals voordoet. Daarnaast houdt dit scenario rekening met de verdere verlaging van de UFR naar 3,75% zoals die per 1 januari 2020 wettelijk is voorgeschreven.

Impact UFR-aanpassing vanaf 1 januari 2021 (niet opgenomen in tabel)

De gevoeligheidsanalyse richt zich op scenario's die zich binnen 12 maanden kunnen voordoen. Wettelijk is bepaald dat de UFR in 2021 verder daalt tot 3,6%. Daarnaast herzielt EIOPA de Solvency II-regels en is het de verwachting dat de UFR na 2021 nog verder zal dalen met maximaal 0,15% per jaar. Dit zal ertoe leiden dat, onder gelijkblijvende omstandigheden als per Q2 2019, de SCR-ratio verder daalt.

De effecten van bovenstaande gevoeligheden op de financiële uitkomsten van Yarden zijn in de volgende tabel weergegeven met uitzondering van de impact UFR-aanpassing vanaf 1 januari 2021.

Yarden Holding B.V.

Stand	Q2-2019	Rente beweging	+100 bps	Gebruikskans 80%
BEL	1.003.929	1.360.182	788.543	1.023.386
RM	197.620	220.051	182.926	199.739
SCR	211.851	232.993	202.975	218.867
EV	306.621	249.347	289.963	289.482
Ratio	145%	107%	143%	132%

Yarden Uitvaartverzekeringen N.V.

Stand	Q2-2019	Rente beweging	+100 bps	Gebruikskans 80%
BEL	1.003.929	1.360.182	788.543	1.023.386
RM	197.620	220.051	182.926	199.739
SCR	200.014	221.103	193.364	207.059
EV	298.598	243.350	279.574	281.458
Ratio	149%	110%	145%	136%

Uit bovenstaande analyses blijkt dat Yarden met name gevoelig is voor een hogere gebruikskans en een negatieve renteschok in combinatie met de wettelijk voorgeschreven daling van de UFR.

Als deze gebeurtenissen zich gecombineerd voordoen kan de SCR-ratio onder de 100% dalen. De (on)waarschijnlijkheid van een dergelijke combinatie van gebeurtenissen, en/of de termijn waarop, is niet te bepalen.

De directie van Yarden is zich bewust van de gevoeligheid van de solvabiliteit. Om de continuïteit op lange termijn te waarborgen en in het belang van de polishouders heeft Yarden op 28 oktober 2019 een voorwaardelijke Share Purchase Agreement (SPA) met Coöperatie DELA getekend. De voorwaardelijkheden hebben met name betrekking op goedkeuring van de toezichthouders. De omzetting naar definitieve Share Purchase Agreement dient voor 30 juni 2020 plaats te vinden; anders vervalt de SPA getekend op 28 oktober 2019.

Aandachtspunt bij de gevoeligheidsanalyse

Men dient men zich te realiseren dat deze gevoeligheden niet lineair zijn. Grotere of kleine effecten kunnen niet gemakkelijk aan deze uitkomsten worden afgelezen. Bij de gevoeligheid met betrekking tot het rentepercentage is aangenomen dat alle rentepercentages zich over de gehele linie in dezelfde richting bewegen. In werkelijkheid kan het rentepercentage zich voor verschillende looptijden anders bewegen.

Meer gevoeligheden op het Solvency II eigen vermogen zijn in een andere paragraaf weergegeven als onderdeel van de SCR-opbouw (ultimo december 2018 cijfers).

Financiële instrumenten

De onderneming maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de onderneming blootstelt aan markt-, valuta-, rente-, kasstroom-, krediet- en liquiditeitsrisico. Om deze risico's te beheersen heeft de onderneming een beleid inclusief een stelsel van limieten en procedures opgesteld om de risico's van onvoorspelbare ongunstige ontwikkelingen op de financiële markten en daarmee de financiële prestaties van de onderneming te beperken.

De onderneming zet afgeleide financiële instrumenten in (interest rate swaps) om risico's te beheersen. Afgeleide instrumenten worden niet ingezet voor handelsdoeleinden.

Kredietrisico

De kredietrisico's die met betrekking tot de beleggingen worden gelopen, worden beheerst door het handelen met betrouwbare tegenpartijen en door het laten storten van onderpand in geval van onderwaarde op afgesloten derivaten. Het kredietrisico van de beleggingen wordt tevens gemitigeerd door te beleggen in kredietwaardige vastrentende waarden. Een klein deel is belegd in minder kredietwaardige markten (lager dan een A-status). Er zijn geen afgeleide instrumenten ingezet voor verdere afdekking van het kredietrisico van beleggingen. Het kredietrisico op de renteswaps wordt gemitigeerd door dagelijkse uitwisseling van onderpand in de vorm van een cash collateral. Dit collateral bedraagt ultimo het jaar € 21,1 mln (2017: € 21,3 mln). Maximaal 3,7% van het balanstotaal is belegd in één fonds.

Ultimo het jaar zijn de vastrentende waarden als volgt verdeeld:

Rating beleggingen	2018	2017
	Percentage	Percentage
AAA	92,15%	82,22%
AA	7,85%	17,78%
A	0,00%	0,00%
BBB	0,00%	0,00%
BB	0,00%	0,00%
B	0,00%	0,00%
CCC of lager	0,00%	0,00%
Geen rating	0,00%	0,00%
Totaal	100,00%	100,00%

Concentratie staatsobligaties per land:

Naar gewicht	2018	2017
Nederland	46,04%	55,52%
Duitsland	44,06%	34,23%
Frankrijk	7,85%	7,99%
Supranationaal	2,05%	2,26%
Totaal	100,00%	100,00%

Renterisico

Binnen het marktrisicoprofiel van Yarden neemt het renterisico een belangrijke plaats in. Het renterisico ontstaat indien de rentegevoeligheid van de activa en van de passiva niet volledig aan elkaar gelijk zijn. Als de marktrentes veranderen, komt dit tot uiting in mutaties in het resultaat en/of vermogenspositie. Dit risico wordt in belangrijke mate afgedekt door het gebruik van rentederivaten (interest rate swaps). Ultimo boekjaar staan de volgende interest rate swaps uit:

bedragen x € 1.000						Marktwaaarde	
	Hoofdsom	Restant	Te ontvangen rente	Te betalen rente	Einddatum	2018	2017
1	37.000	37.000	3,37%	6m Euribor	05-jul-30	10.702	10.800
2	27.000	27.000	3,23%	6m Euribor	05-jul-40	10.319	10.051
	<u>64.000</u>	<u>64.000</u>				<u>21.021</u>	<u>20.851</u>
3	20.000	14.500	3m Euribor	3,84%	01-jan-33	(3.444)	(3.624)
4	50.000	20.625	3m Euribor	3,99%	01-jan-27	(3.406)	(3.850)
	<u>70.000</u>	<u>35.125</u>				<u>(6.850)</u>	<u>(7.474)</u>

De derivaten van € 64 mln. betreffen interest rate swaps waarbij de vennootschap een vaste rente ontvangt en een variabele rente betaalt. Deze derivaten zijn onderdeel van de beleggingsportefeuille van Yarden Uitvaartverzekeringen N.V. Op de derivaten van € 35,125 mln. wordt een vaste rente betaald en een variabele ontvangen. Op deze derivaten wordt kostprijshedging toegepast. Yarden toetst periodiek de effectiviteit van de afdekkingsrelaties, onder meer door vast te stellen dat er geen sprake is van overhedges.

Valutarisico

De beleggingsportefeuille van Yarden Uitvaartverzekeringen N.V. luidt eind 2018 geheel in euro's. Derhalve zijn de beleggingen niet onderhevig aan valutarisico en is geen afdekkingsbeleid noodzakelijk.

Liquiditeitsrisico

De operationele kasstromen van Yarden zijn in belangrijke mate voorspelbaar. Zowel op korte als langere termijn worden liquiditeitsplanningen gemaakt en geactualiseerd. Daarnaast wordt een deel van de beleggingen aangehouden in liquide titels.

De reële waarde van in de balans opgenomen financiële instrumenten, liquiditeiten, liquide middelen, leningen, vorderingen en kortlopende schulden e.d. benadert de boekwaarde daarvan. De reële waarde en boekwaarde van financiële instrumenten die niet tegen reële waarde in de balans zijn opgenomen is als volgt:

bedragen x € 1.000	2018		2017	
	Reële waarde	Boekwaarde	Reële waarde	Boekwaarde
Staatsobligaties	1.145.482	887.830	1.070.648	861.050
Rentederivaten	21.021	-	20.801	-
Totaal	<u>1.166.503</u>	<u>887.830</u>	<u>1.091.449</u>	<u>861.050</u>

Toelichting op de geconsolideerde balans

- Activa -

1. Immateriële vaste activa

Het verloop van de goodwill door verkrijgen van deelnemingen en activa/passiva-transacties is als volgt:	2018	2017
Stand 1 januari	1.605	1.507
Investeringsen	593	914
Afschrijvingen	(815)	(816)
Stand 31 december	1.383	1.605
Cumulatieve aanschafwaarde 31 december	19.085	18.492
Cumulatieve afschrijvingen 31 december	(17.702)	(16.886)
Stand 31 december	1.383	1.605

Het verloop van de overgenomen verzekeringsportefeuilles is als volgt:

Stand 1 januari	12.735	13.443
Investeringsen	.	.
Afschrijvingen	(708)	(708)
Stand 31 december	12.027	12.735
Totaal	13.410	14.340

2. Materiële vaste activa

	2018	2017
Terreinen en gebouwen	68.044	65.384
Machines en installaties	19.807	21.709
Stand 31 december	87.851	87.093

Het verloop van de materiële vaste activa is als volgt:

	Terreinen en Gebouwen	Machines en Installaties	Totaal
Stand 1 januari	65.384	21.709	87.093
Investeringsen	9.883	2.405	12.288
Desinvesteringen	(4.484)	(1.690)	(6.174)
Afschrijvingen	(2.739)	(2.617)	(5.356)
Stand 31 december	68.044	19.807	87.851

	2018	2017
Cumulatieve aanschafwaarde 31 december	138.227	135.659
Cumulatieve afschrijvingen 31 december	(50.376)	(48.566)
Stand 31 december	87.851	87.093
Balanswaarde 31 december	87.851	87.093

Yarden heeft de waarderingsgrondslag van haar vastgoed opnieuw beoordeeld. Yarden hanteerde tot 31 december 2017 de gecorrigeerde vervangingswaarde als marktwaarde € 112,3 miljoen. Yarden heeft haar vastgoed opnieuw laten waarderen door een extern taxateur. Op basis van de gekapitaliseerde huurwaarde bedraagt de waarde € 190,9 miljoen per 31 december 2018 en € 185,9 miljoen marktwaarde naar de stand per 1 januari 2018. Verwezen wordt naar pagina 46, fourterstel.

3. Beleggingen

Financiële beleggingen	2018	2017
Aandelen	1.741	4.915
Obligaties	887.830	861.050
Vastrentende fondsen	50.932	49.882
Vorderingen uit andere leningen	23	30
Andere financiële beleggingen	34.402	40.356
Stand 31 december boekwaarde	974.928	956.233
Stand 31 december kostprijs	971.432	954.645
Stand 31 december marktwaarde	1.253.578	1.186.602

Beleggingen naar waarderingmethode 2018

	Level I	Level II	Level III	Totaal
Aandelen	-	-	1.741	1.741
Vastrentende fondsen	-	50.932	-	50.932
Obligaties	887.830	-	-	887.830
Vorderingen uit andere leningen	-	-	23	23
Beleggingsliquiditeiten	34.402	-	-	34.402
Totaal activa	922.232	50.932	1.764	974.928
Passiva:				
Verplichting cash collateral	(21.100)	-	-	(21.100)
Totaal passiva	(21.100)	-	-	(21.100)
Totaal	901.132	50.932	1.764	953.828

2017

Activa:	Level I	Level II	Level III	Totaal
Aandelen	-	-	4.915	4.915
Vastrentende fondsen	-	49.882	-	49.882
Obligaties	861.050	-	-	861.050
Vorderingen uit andere leningen	-	-	30	30
Beleggingsliquiditeiten	40.356	-	-	40.356
Totaal activa	901.406	49.882	4.945	956.233
Passiva:				
Verplichting cash collateral	(21.300)	-	-	(21.300)
Totaal passiva	(21.300)	-	-	(21.300)
Totaal	880.106	49.882	4.945	934.933

Level I: Marktgenoteerd

Level II: Afgeleide marktnoteringen met waarneembare marktdata

Level III: Waarderingsmodellen en –technieken niet gebaseerd op marktdata

Wanneer er sprake is van een frequente quotering in beursnotering in actieve markten van een belegging wordt dit beschouwd als marktwaarde en wordt de belegging als zodanig onder level I opgenomen. De waardering van de level III-beleggingen heeft betrekking op vastgoedfondsen. De waardering is bepaald op basis van de meest recente opgave van de vermogensbeheerders. Deze wordt jaarlijks via backtesting getoetst.

3.1 Aandelen

	2018	2017
Vastgoed aandelen	1.741	4.915
Overige aandelen	-	-
Stand 31 december	<u>1.741</u>	<u>4.915</u>

Het verloop van de aandelen is als volgt:

Stand 1 januari	4.915	102.558
Aankopen / verstrekkingen	-	-
Verkopen / aflossingen	(2.803)	(99.585)
Ongerealiseerde koersverschillen	(834)	(157)
Gerealiseerd koersresultaat	463	2.253
Gerealiseerd valutaresultaat	-	(154)
Stand 31 december	<u>1.741</u>	<u>4.915</u>
Kostprijs per 31 december	2.575	7.855
Marktwaaarde per 31 december	1.741	4.915

3.2 Obligaties

	2018	2017
Het verloop van de obligaties is als volgt:		
Stand 1 januari	861.050	661.614
Aankopen / verstrekkingen	109.128	441.607
Verkopen / aflossingen	(15.642)	(272.903)
Gerealiseerd koersresultaat	(66.706)	30.732
Stand 31 december	<u>887.830</u>	<u>861.050</u>
Balanswaarde per 31 december	887.830	861.050
Marktwaaarde per 31 december	1.145.482	1.070.648

De gemiddelde gewogen looptijd van de obligaties is 18 jaar (2017:18 jaar). De rentepercentages variëren van 0% tot 4,75%.

3.3 Vastrentende fondsen

	2018	2017
Het verloop van de vastrentende fondsen is als volgt:		
Stand 1 januari	49.882	123.169
Aankopen / verstrekkingen	1.241	1.328
Verkopen / aflossingen	-	(74.267)
Ongerealiseerde koersverschillen	(191)	311
Gerealiseerd koersresultaat	-	(400)
Gerealiseerd valutaresultaat	-	(259)
Stand 31 december	<u>50.932</u>	<u>49.882</u>
Kostprijs per 31 december	46.625	45.384
Marktwaaarde per 31 december	50.932	49.882

3.4 Andere financiële beleggingen

2018

2017

Het verloop van de liquiditeiten is als volgt:

Stand 1 januari	40.356	25.052
Aankopen / verstrekkingen	(5.954)	15.304
Stand 31 december	34.402	40.356
Kostprijs per 31 december	34.402	40.356
Marktwaaarde per 31 december	34.402	40.356

3.5 Derivaten

2018

2017

Kostprijs per 31 december	-	-
Marktwaaarde per 31 december	21.021	20.801

4. Overige vorderingen

2018

2017

Debiteuren	7.890	7.455
Acute belastingvorderingen	13.433	2.959
Latente belastingvorderingen	17.131	-
Vorderingen op personeel	42	25
Stand 31 december	38.496	10.439

Vorderingen en overlopende activa hebben een looptijd korter dan 1 jaar, behoudens de latente belastingvorderingen. Deze hebben een looptijd langer dan 1 jaar.

5. Liquide middelen

2018

2017

Kasmiddelen	25	15
Rekening courant banken	39.881	39.085
	39.906	39.100

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde en staan vrij ter beschikking.

6. Andere activa

2018

2017

Het verloop van de andere activa is als volgt:

Stand 1 januari	6.575	6.612
Investerings	2.191	2.451
Desinvesterings	(18)	(44)
Afschrijvingen	(2.379)	(2.341)
Overige mutaties	(125)	(103)
Stand 31 december	6.244	6.575

2018

2017

Cumulatieve aanschafwaarde 31 december	23.742	22.190
Cumulatieve afschrijvingen 31 december	(17.498)	(15.615)
Stand 31 december	6.244	6.575
Balanswaarde 31 december	6.244	6.575

Andere activa betreffen andere vaste bedrijfsmiddelen waaronder AV-installaties en inventaris.

7. Overlopende acquisitiekosten

2018

2017

Het verloop van de overlopende acquisitiekosten is als volgt:

Stand 1 januari	72.147	74.922
Activering	7.286	6.701
Afschrijvingen	(9.352)	(9.476)
Stand 31 december	<u>70.081</u>	<u>72.147</u>
Cumulatieve activeringswaarde	196.810	189.524
Cumulatieve afschrijvingen	(126.729)	(117.377)
Stand 31 december	<u>70.081</u>	<u>72.147</u>

- Passiva -**8. Groepsvermogen**

	2018	2017
Gestort en opgevraagd kapitaal	551	551
Agioreserve	52.780	52.780
Overige reserves	42.974	28.237
Onverdeeld resultaat	(73.822)	15.188
	<u>22.483</u>	<u>96.756</u>
Aandeel derden	964	760
Geconsolideerd groepsvermogen	<u>23.447</u>	<u>97.516</u>

Gestort en opgevraagd kapitaal

Het maatschappelijk kapitaal bedraagt € 2 miljoen en bestaat uit 20.000 aandelen met een nominale waarde van 100. Hiervan zijn 5.500 aandelen geplaatst en volgestort. Voorts zijn 12 prioriteitsaandelen met een nominale waarde van € 100,- geplaatst en volgestort. Het maatschappelijk kapitaal van de prioriteitsaandelen bedraagt € 1.200,-.

Agioreserve

Er zijn geen stortingen of onttrekkingen geweest in 2018 op de agioreserve.

Overige reserves

	2018	2017
Het verloop van de overige reserves is als volgt:		
Stand 1 januari	28.237	26.798
Consolidatieverschillen	(451)	-
Resultaatbestemming	15.188	1.439
Stand 31 december	<u>42.974</u>	<u>28.237</u>

Onverdeelde resultaat

	2018	2017
Het verloop van de onverdeelde resultaat is als volgt:		
Stand 1 januari	15.188	1.439
Resultaatbestemming	(15.188)	(1.439)
Resultaat boekjaar	(73.822)	15.188
Stand 31 december	<u>(73.822)</u>	<u>15.188</u>

Toezicht en solvabiliteit

Als financiële instelling is Yarden Holding B.V. onderworpen aan het toezicht van regelgevende autoriteiten. Yarden bepaalt de solvabiliteit op basis van Solvency II-regelgeving zoals gepubliceerd door de Europese Commissie. Yarden hanteert het zogeheten standaardmodel Solvency II voor haar berekeningen. Hierbij wordt uitgegaan van de door Europees toezichthouder EIOPA gepubliceerde rentetermijnstructuur (inclusief Ultimate Forward Rate en Volatility Adjustment) ultimo 2018.

De navolgende tabel biedt een overzicht van de solvabiliteitspositie van Yarden Holding B.V. per 31 december.

Solvabiliteit

bedragen x € 1.000

	2018	2017
Geconsolideerd groepsvermogen	23.447	97.516
Overwaarde na belasting	157.168	163.169
Totaal vermogen na overwaarde (Own funds)	180.615	260.685
Wettelijk vereiste solvabiliteit	252.645	185.617
Bedrag van totaal vermogen boven wettelijk vereiste solvabiliteit	(72.030)	75.068
SCR-ratio	71%	140%*

* Ultimo 2017 heeft Yarden een Solvabiliteitsratio gerapporteerd van 140%. Echter naar aanleiding van verbeterde inzichten inzake waardering van haar vastgoedobjecten resulteerde dit in een bijstelling van haar eerder gerapporteerde ratio van 22%. Verdere uitwerking hiervan is terug te vinden op pagina 46, fourtherstel.

9. Technische voorzieningen

	2018	2017
Voorziening verzekeringsverplichtingen	960.055	930.255
Overige technische voorzieningen	146.327	50.053
Stand 31 december	1.106.382	980.308

Verloop technische voorzieningen

	2018	2017
	930.255	893.885
Bate premie	52.085	49.035
Bate koopsom	2.205	2.461
Benodigde intrest	29.803	28.026
Vrijval door overlijden	(21.458)	(21.260)
Vrijval administratiekosten	(394)	(414)
Vrijval door afkoop en royement	(5.995)	(5.429)
Migratieverschillen	(9.037)	793
Risico premie (actuarieel berekend)	(17.410)	(16.842)
Dotatie voorziening	29.799	36.369
Voorziening verzekeringsverplichtingen ultimo jaar	960.054	930.255
Voorziening Natura Supplement (NS)	146.327	50.053
Voorziening verzekeringsverplichtingen ultimo jaar (inclusief NS)	1.106.382	980.308

10. Voorziening voor latente belastingverplichtingen

	2018	2017
Stand 1 januari	8.865	15.259
Mutaties	5.192	(6.394)
Stand 31 december	14.057	8.865

De voorziening voor latente belastingverplichtingen omvat het belastingeffect van de belastbare tijdelijke verschillen tussen commerciële en fiscale winstbepaling. De latente belastingverplichtingen hebben een resterende looptijd langer dan 1 jaar.

11. Langlopende schulden

Schulden aan kredietinstellingen

	2018	2017
Leningen Rabobank	29.459	34.647
Lening overig	44	621
Derivaten	393	490
Stand 31 december	<u>29.896</u>	<u>35.758</u>

	2018	2017
--	------	------

Leningen Rabobank

Het verloop van de langlopende leningen van Rabobank is als volgt:

Hoofdsom	72.190	72.190
Afgeleest tot en met 31 december 2017	(33.921)	(29.743)
Restant hoofdsom per 1 januari 2017	<u>38.269</u>	<u>42.447</u>
Aflossingen in 2018	(3.083)	(4.178)
Restant hoofdsom per 31 december 2018	<u>35.186</u>	<u>38.269</u>
Kortlopend deel per 31 december 2018	5.727	3.622
Langlopend deel per 31 december 2018	<u>29.459</u>	<u>34.647</u>

De leningen van de Rabobank kennen een gemiddelde rente van 5% en hebben per balansdatum resterende looptijden van 8 tot 15 jaar. De aflossingsverplichting in 2019 is opgenomen onder de kortlopende schulden. Per kwartaal wordt achteraf afgelost. De rente op deze schuld is gebaseerd op een 3-maands Euribor. Het renterisico is afgedekt door middel van interest rate swaps. De ratio's die door Rabobank zijn gesteld werden behaald.

Overige schulden	2018	2017
Onderhoud graven & grafrecht	4.374	4.731
Depositoverplichtingen	10.416	12.042
Leningen gemeente Haarlem	2.138	2.264
Lening ING - CVU	1.100	1.700
Lening ING - VDS	-	21
Lening Stichting PC Depositofonds	1.425	1.525
	<u>19.453</u>	<u>22.282</u>

De leningen van de gemeente Haarlem hebben betrekking op de overname van crematorium Haarlem en hebben een rente van 6,8%. De resterende looptijd bedraagt 24 jaar.

De lening van CVU heeft een gemiddelde rente van 4,8% en een resterende looptijd van circa 6 jaar.

De lening van Stichting PC Depositofonds aan Begraafplaatsen en Crematorium Almere B.V. (Yarden en PC Hooft zijn beide 50% eigenaar) heeft een gemiddelde rente van 5,5% en een resterende looptijd van circa 12 jaar.

Depositoverplichtingen	2018	2017
------------------------	------	------

Het verloop van de depositoverplichtingen is als volgt:

Stand 1 januari	12.042	13.617
Storting	210	53
Bijgeschreven interest	6	38
Onttrekking	(1.842)	(1.666)
Stand 31 december	<u>10.416</u>	<u>12.042</u>

De rentevergoeding over de deposito's was in 2018 0,05% (2017: 0,30%).

12. Kortlopende schulden

	2018	2017
Schulden uit directe verzekeringen	17.022	16.089
Crediteuren	7.499	-
Cash collateral	21.100	21.300
Belastingen en premies sociale verzekeringen	1.660	11.817
Overige kortlopende schulden	9.555	5.778
Aflossingsverplichting korte termijn	6.540	4.469
Stand 31 december	<u>63.376</u>	<u>59.453</u>

Per 1 januari 2018 is Yarden overgestapt naar een nieuw financieel pakket. Voor de overgang naar het pakket zijn medio december 2017 alle openstaande crediteurenposten betaald. De kortlopende schulden hebben een resterende looptijd korter dan 1 jaar.

-Niet in de balans opgenomen rechten & verplichtingen-

bedragen x € 1.000

Claims

Bij of door Yarden zijn geen materiële claims aanhangig gemaakt.

Erfpacht

De jaarlijkse erfpacht voor de terreinen van een aantal crematoria bedraagt 268. De verplichting is langlopend van aard.

Fiscale eenheid

Voor het jaar 2018 is er sprake van een fiscale eenheid vennootschapsbelasting voor alle bedrijven binnen Yarden Holding B.V., behalve Van der Stappen Groep, Tempero B.V., Begraafplaatsen en Crematorium Almere B.V., Uitvaartcentrum Zwolle B.V., Yarden-Eefting B.V. en Sassen-Dielemans B.V.

Huurverplichtingen

Yarden heeft met externe partijen huurovereenkomsten afgesloten, waarvoor huurgaranties zijn afgegeven.

De totale resterende huurverplichtingen bedragen 4.361 en hebben de volgende duratie:

Externe huurverplichtingen < 1 jaar	906
Externe huurverplichtingen < 5 jaar	2.750
Externe huurverplichtingen > 5 jaar	704

Yarden verhuurt deze externe locaties door aan haar maatschappijen. Voor de locaties die in eigendom zijn (crematoria, uitvaartcentra, begraafplaatsen) heeft Yarden langjarige huurovereenkomsten afgesloten.

Yarden Holding B.V. heeft tegenover externe partijen waarmee huurovereenkomsten zijn afgesloten bankgaranties afgegeven ter waarde van 375.

Investeringsverplichtingen

Ten behoeve van verbouwingen en nieuwbouw zijn per eind 2018 verplichtingen aangegaan ter waarde van 7.147 (2017: 334).

Leaseverplichtingen

De leasecontracten betreffen operationele lease voor het wagenpark. Voor het merendeel bedraagt de looptijd van de contracten 5 tot en met 95 maanden. Uitvaartverzorging kent langere looptijden ten behoeve van rouwvervoermiddelen tot maximaal 96 maanden. De jaarlijkse verplichting bedraagt 1.321 (2017: 1.176).

De totale verplichting over het restant van de variabele looptijd bedraagt 3.300.

Leaseverplichtingen < 1 jaar	1.133
Leaseverplichtingen < 5 jaar	1.889
Leaseverplichtingen > 5 jaar	278

Ledenvoordeel

Yarden Uitvaartzorg B.V. geeft een ledenvoordeel van 10% aan verzekerden met een naturasomverzekering met uitzondering van LUV-polissen (Laatste Uitvaart Wensverzekering). Het ledenvoordeel bedraagt een verhoging van de verzekerde som van 10%. De voorwaarden voor dit ledenvoordeel zijn:

- > De verzekerde is lid van de Vereniging Yarden. Een verzekerde wordt automatisch lid van de Vereniging Yarden bij afsluiten van een polis bij Yarden Uitvaartverzekeringen N.V.
- > Het overlijden wordt gemeld bij Yarden Uitvaartzorg B.V.
- > De uitvaart wordt geheel verzorgd door Yarden Uitvaartzorg B.V.
- > De daadwerkelijke kosten van de uitvaart vallen hoger uit dan de verzekerde som.
- > Het ledenvoordeel kan niet resulteren in het uitbetalen aan nabestaanden in contanten.

De totale omvang van deze transactiestroom bedraagt 571 over 2018 (2017: 734)

Zekerheid aan Rabobank

Als zekerheid op de langlopende schuld is een positieve en negatieve hypotheekverklaring afgegeven aan Rabobank op al het vastgoed van Yarden Vastgoed B.V. en Uitvaartcentrum Zwolle B.V.

In het afgesproken bankcovenant met Rabobank voor de leningen aan Yarden Vastgoed B.V. zijn drie ratio's opgenomen:

1. Solvabiliteitsratio
2. Debt Service Coverage ratio
3. EBITDA

De berekeningswijze is als volgt:

Solvabiliteitsratio

Het garantievermogen van Yarden Uitvaartfaciliteiten (Geconsolideerd) volgens de jaarrekening in verhouding tot het geconsolideerde balanstotaal, vermeerderd met de contante waarde van de operationele leaseverplichtingen welke wordt berekend op een door Rabobank te bepalen wijze en verminderd met de geactiveerde immateriële activa van Yarden Uitvaartfaciliteiten (Geconsolideerd).

Onder "garantievermogen" wordt verstaan:

Het geconsolideerde eigen vermogen van Yarden Uitvaartfaciliteiten (Geconsolideerd), waaronder wordt verstaan: gestort en opgevraagd aandelenkapitaal minus ingekochte aandelen, plus agioreserve, plus herwaarderingsreserve, plus andere wettelijke reserves, plus statutaire reserves, plus overige reserves (waaronder niet verdeelde winsten), vermeerderd met de ten genoegen van Rabobank jegens achtergestelde vorderingen van derden, minus de geactiveerde immateriële activa, minus de positieve waarde van het rentederivaat, plus negatieve waarde van het rentederivaat in verhouding tot het geconsolideerde balanstotaal, plus contante waarde van de operationele leaseverplichtingen, minus geactiveerde activa, minus positieve waarde van het rentederivaat, plus negatieve waarde van het rentederivaat.

Debt Service Coverage ratio

Hieronder wordt verstaan:

Het (geconsolideerde) bedrijfsresultaat van Yarden Uitvaartfaciliteiten voor rente, afschrijvingen, belastingen en bijzondere baten/lasten exclusief dividendbelasting, min belastingen, plus of min kaseffecten van bijzondere baten en lasten, plus of min kaseffecten van (minderheids)deelnemingen en/of het resultaat van deelnemingen, plus of min kaseffecten van voorzieningen, plus of min mutaties van kortlopende activa exclusief liquide middelen, plus of min mutaties van kortlopende passiva exclusief kortlopende rentedragende verplichtingen, min de investeringen, plus de opbrengst van desinvesteringen van Yarden Uitvaartfaciliteiten (Geconsolideerd) plus de door Rabobank gefinancierde investeringen, gedeeld door de (geconsolideerde) rentelasten, min de rentebaten, plus gekapitaliseerde rente, plus

aflossingsverplichtingen op leningen Rabobank en leningen derden, plus dividenduitkeringen van Yarden Uitvaartfaciliteiten (Geconsolideerd).

EBITDA

Hieronder wordt verstaan:

Het geconsolideerde bedrijfsresultaat van Yarden Uitvaartfaciliteiten (Geconsolideerd) voor netto rente, afschrijvingen, amortisatie goodwill (inclusief afschrijving transactiekosten en betalingen uit hoofde van operationele leasetermijnen van Yarden Uitvaartfaciliteiten (Geconsolideerd), belastingen, bijzondere en buitengewone baten en/of lasten.

In 2018 zijn de ratio's behaald.

Niet voldoen aan de ratio's

Als de rechtspersoon niet langer aan één of meerdere ratio's voldoet of het redelijkerwijs voorzienbaar is dat de ratio's niet behaald worden op enig toetsmoment, dan zijn de leningen opzegbaar en direct opeisbaar. Daarnaast is Rabobank gerechtigd om redelijke voorwaarden te stellen voor nakoming van de verplichtingen. Conform Art 14 lid g en Art 19 van de leenovereenkomst met Rabobank.

In het afgesproken bankconvenant met Rabobank voor de leningen aan UC Zwolle zijn de volgende zekerheden gesteld:

- > Verpanding spaar-/depositogelden.
- > Vermogensverklaring van 27,5% met bijstortverplichting.
- > Recht van hypotheek tot een totaalbedrag ad € 2,295 miljoen gevestigd op de Kranenburgweg 3 te Zwolle.

Waarbij de volgende afspraken gelden:

- > Positieve/negatieve pledge
- > No change of ownership/management clause
- > Debt-service coverage ratio van minimaal 1,0
- > Inbreng door Monuta en Yarden van ten minste € 0,959 miljoen aandelenkapitaal

Zekerheid aan Stichting PC Depositofonds

Als zekerheid op de lening van Stichting PC Depositofonds heeft Begraafplaatsen en Crematorium Almere B.V. (Yarden en PC Hooft zijn beide 50% eigenaar) het hypotheekrecht op de begraafplaatsen en het crematorium in Almere overgedragen aan Stichting PC Depositofonds.

Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening

bedragen x € 1.000

13. Premieopbrengsten verzekeringen

	2018	2017
Periodieke premie	75.691	73.248
Koopsommen	2.131	2.058
Totaal	77.822	75.306

De premieopbrengsten worden volledig gerealiseerd in Nederland.

14. Opbrengsten uit beleggingen

	2018	2017
Dividend aandelen	1.241	1.397
Rente obligaties	14.887	13.130
Rente liquide middelen	706	30
Rente op IC leningen en RC	217	7
(On)gerealiseerde waardeveranderingen	6.161	32.927
Huuropbrengsten onroerend goed	962	188
Totaal	24.174	47.679

15. Omzet Uitvaartfaciliteiten

	2018	2017
Crematies	27.306	27.563
Begraven	2.669	2.091
Opbaren	2.295	2.095
Verhuur ruimtes	305	1.265
Beeld en geluid	305	314
Asafhandeling	1.341	1.386
Nagedachtenisvormen	763	792
Restauratief	9.028	8.984
Kortingen	(795)	(378)
Totaal	43.217	44.112

16. Omzet Uitvaartzorg

	2018	2017
Bruto omzet eigen diensten	46.864	51.296
Overige opbrengsten	1.882	1.109
Bruto omzet verschotten	25.900	25.622
Kortingen	(7.819)	(7.802)
Totaal	66.827	70.225

17. Technische lasten

	2018	2017
Uitkeringen uit verzekeringen	40.816	38.996
Toevoeging aan technische voorziening	126.074	37.472
Effect activeren en afschrijven acquisitiekosten	2.066	2.775
Rente depositoverplichtingen	6	37
Totaal	168.962	79.281

18. Verkoopkosten

	2018	2017
Reclame- en verkoopkosten	5.484	8.445
Provisie	101	78
Totaal	5.585	8.524

19. Inkoopkosten

	2018	2017
Inkoop Uitvaartfaciliteiten	3.714	3.726
Inkoop Uitvaartzorg	25.935	27.654
Totaal	29.649	31.380

20. Personeelskosten

	2018	2017
Lonen en salarissen	47.569	47.139
Sociale lasten	6.190	5.930
Pensioen- en WAO premie	4.052	4.268
Totaal	57.811	57.337

Personeelsleden

Het aantal personeelsleden in fte bedraagt ultimo 2018 599 (2017: 751). De personeelsleden in dienst van Yarden zijn werkzaam in Nederland. Yarden heeft geen personeelsleden werkzaam in het buitenland. De personeelsomvang (fte) is als volgt onder te verdelen:

Personeel in fte

	2018	2017
Management	19	47
Inkoop	2	-
Verkoop	47	27
Administratie	109	120
Overig	422	557
	599	751

21. Afschrijvingen

	2018	2017
Immateriële vaste activa	1.005	1.523
Materiële vaste activa	7.704	7.849
Totaal	8.709	9.373

22. Overige bedrijfskosten

	2018	2017
Beleggingslasten	1.324	1.129
Huisvestingskosten	17.388	17.505
Overige bedrijfskosten	18.352	12.485
Totaal	37.064	31.119

23. Belasting over het resultaat

	2018	2017
Resultaat voor belasting	(96.993)	19.891
Tarief vennootschapsbelasting	25%	25%
Vennootschapsbelasting over het resultaat	(24.248)	4.973
Mutatie wegens permanente/tijdelijke verschillen	344	(221)
Belastingdruk in het jaar	(23.904)	4.752
De belastingdruk bedraagt	24,6%	23,9%

Voor het jaar 2018 is sprake van een fiscale eenheid vennootschapsbelasting voor alle bedrijven binnen Yarden Holding B.V., behalve Van der Stappen Groep, Tempero B.V., Begraafplaatsen en Crematorium Almere B.V., Uitvaartcentrum Zwolle B.V., Yarden-Eefting B.V. en Sassen-Dielemans B.V.

Transacties met verbonden partijen

Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen de onderneming, haar deelnemingen en hun bestuurders en leidinggevende functionarissen. Er hebben zich geen transacties met verbonden partijen voorgedaan op niet-zakelijke grondslag.

In de normale bedrijfsactiviteiten koopt en verkoopt de onderneming goederen en diensten van en aan verschillende verbonden partijen waarin de onderneming een belang van 50% of minder bezit. Deze transacties worden over het algemeen op zakelijke grondslag uitgevoerd tegen voorwaarden die vergelijkbaar zijn met die van transacties met derden.

Honoraria externe accountant

Het honorarium van KPMG Accountants N.V. wordt hierna nader toegelicht. Deze kosten worden ten laste gebracht van de onderneming, haar dochtermaatschappijen en andere maatschappijen die zij consolideert, een en ander zoals bedoeld in artikel 2:382a lid 1 en 2 BW.

Honoraria externe accountant KPMG

	2018	2017
Jaarwerk	1.290	376
Overige controleopdrachten	225	110
Overige opdrachten	160	-
	1.675	486

Gebeurtenissen na balansdatum

Na balansdatum hebben zich gebeurtenissen voorgedaan die van invloed zijn op de financiële positie per balansdatum

Aandelentransfer Yarden Uitvaartfaciliteiten B.V.

Per 1 januari 2019 zijn 100% van de aandelen in Yarden Uitvaartfaciliteiten B.V. overgedragen van Yarden Holding B.V. aan Yarden Uitvaartverzekeringen N.V. Voor deze transactie is de 'pooling of interest'-methode toegepast waarbij de prijs is gebaseerd op het eigen vermogen van Yarden Uitvaartfaciliteiten B.V. ultimo 2018. De verhangings is onderdeel van een herstructurering binnen de groep.

Dienstverlening naturapakket-polissen

Yarden Holding B.V., Yarden Uitvaartverzekeringen N.V. en Yarden Uitvaartzorg B.V. hebben een dienstverleningsovereenkomst afgesloten. Deze dienstverleningsovereenkomst is een uitvloeisel van de herstelmaatregel zoals die op 2 juli 2019 is gecommuniceerd met de polishouders die in bezit zijn van een pakketverzekering. De herstelmaatregel bepaalt dat vanaf 1 januari 2020 de rechten van het pakket worden 'beperkt'. Dat betekent concreet dat kostenstijgingen van de diensten en producten in het pakket vanaf 1 januari 2020 voor rekening van de polishouder komen.

Teneinde de belangen van de polishouders van Yarden Uitvaartverzekeringen structureel te borgen spant Yarden Holding zich ervoor in om de op 2 juli 2019 doorgevoerde herstelmaatregel te verzachten ingeval de uitvaartkosten de aangepaste pakketwaarde overschrijden. Om die reden kan Yarden Holding van tijd tot tijd besluiten om gelden beschikbaar te stellen aan Yarden Uitvaartverzekeringen, een en ander voor zover dit niet conflicteert met een duurzame bedrijfsvoering en een prudent kapitaalbeleid van Yarden Holding en de met haar verbonden groepsmaatschappijen.

De overeenkomst is aangegaan voor onbepaalde tijd en is niet opzegbaar binnen 25 jaar. Bij overname door een derde partij van een of alle contractpartijen hebben contractpartijen individueel of collectief het recht om de dienstverleningsovereenkomst op te zeggen met een opzegtermijn van 1 jaar.

Wijzigingen in het bestuur en de RvC

De voorzitter van Yarden Holding B.V, de heer R. Bavelaar, is per 31 mei 2019 uit dienst getreden. Vanaf 1 juni wordt hieraan invulling geven door de heer L.N.J. Epskamp op tijdelijke basis, waarbij DNB op 17 juli 2019 heeft ingestemd met deze benoeming.

De (statutair) directeur van Yarden Uitvaartverzekeringen N.V., de heer S. Evers, is per 31 december 2018 uit dienst getreden. Vanaf 1 januari tot 31 maart hebben R. Bavelaar en N.W. de Boer invulling hieraan invulling geven. Deze functie is van 1 april 2019 tot 1 september 2019 ingevuld door de heer R. Collé op tijdelijke basis. Op 2 september 2019 is de heer P. de Groot op tijdelijke basis als directeur Uitvaartverzekeringen N.V. in dienst getreden.

De raad van commissarissen van Yarden Uitvaartverzekeringen N.V. bestaat statutair uit ten minste drie natuurlijke personen. Door de personele unie met de raad van commissarissen van Yarden Holding B.V. is het ledenaantal zes.

In mei 2018 en april 2019 ontstonden vacatures door het aftreden van respectievelijk mevrouw Schraverus en mevrouw Niewierra, waardoor het ledental op vier kwam. De werving van kandidaten is vooralsnog gestaakt, gegeven de situatie waarin Yarden zich bevindt. In 2019 worden de vier leden van de raad van commissarissen voor herbenoeming voorgedragen in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 12 november 2019. De heren Payer en Raué waren aftredend na twee termijnen, en de heren Pieterse en Seemann na één termijn.

Continuïteit op termijn

Sinds langere tijd worden gesprekken gevoerd met andere ondernemingen met als doel om de solvabiliteit en continuïteit op termijn te waarborgen. Op het moment van opmaken/vaststellen van de jaarrekening zijn deze gesprekken in een afrondend stadium. De afronding van deze gespreksfase blijkt uit de gepubliceerde persberichten op 28 oktober 2019, waarbij Coöperatie DELA aankondigt Yarden te willen overnemen.

Almere, 12 november 2019

Leo Epskamp
Directievoorzitter Yarden Holding B.V.

VENNOOTSCHAPPELIJKE JAARREKENING 2018

Vennootschappelijke balans

Per 31 december 2018 (voor verwerking resultaatbestemming)

bedragen x € 1.000	referentie	2018	2017
ACTIVA			
Immateriële vaste activa	1	580	660
Materiële vaste activa			
Terreinen en gebouwen	2	<u>255</u>	<u>289</u>
		255	289
Beleggingen			
In groepsmaatschappijen en deelnemingen	3	<u>45.876</u>	<u>120.191</u>
		45.876	120.191
Vorderingen			
Overige vorderingen	4	2.297	2.094
Vorderingen op groepsmaatschappijen		<u>4.721</u>	<u>3.223</u>
		7.018	5.317
Overige activa			
Liquide middelen	5	3.448	128
Andere activa	6	<u>258</u>	<u>274</u>
		3.706	402
Overlopende activa		90	464
		<u>57.526</u>	<u>127.323</u>
Totaal activa		57.526	127.323

bedragen x € 1.000	referentie	2018	2017
PASSIVA			
Eigen vermogen	7		
Gestort en opgevraagd kapitaal		551	551
Agioreserve		52.780	52.780
Overige reserves		42.974	28.237
Onverdeelde winst		<u>(73.822)</u>	<u>15.188</u>
		22.483	96.756
Langlopende schulden			
Overige schulden	8	<u>26.281</u>	<u>25.942</u>
		26.281	25.942
Kortlopende schulden			
Overige schulden	9	<u>5.432</u>	<u>1.479</u>
		5.432	1.479
Overlopende passiva		3.330	3.146
		<u>57.526</u>	<u>127.323</u>
Totaal passiva		57.526	127.323

Vennootschappelijke winst – en verliesrekening

bedragen x € 1.000	2018	2017
Resultaat deelnemingen na belastingen	(73.822)	19.232
Overige baten en lasten na belastingen	.	(4.372)
Resultaat na belastingen	(73.822)	14.860

Toelichting op de vennootschappelijke jaarrekening

Algemeen

De enkelvoudige jaarrekening maakt deel uit van de jaarrekening 2018 van de onderneming. Ten aanzien van de enkelvoudige winst- en verliesrekening van de onderneming is gebruikgemaakt van de vrijstelling ingevolge artikel 2:402 BW.

Voor zover posten uit de enkelvoudige balans en de enkelvoudige winst- en verliesrekening hierna niet nader zijn toegelicht, wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans en winst- en verliesrekening.

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2018, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2018.

Continuïteit

Yarden heeft voor de gehele groep gevoeligheidsanalyses uitgevoerd en nadere uitwerking hiervan is opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van Yarden Holding B.V.. Daaruit blijkt dat de solvabiliteit (de SCR-ratio) van Yarden gevoelig is voor een combinatie van gebeurtenissen. De (on)waarschijnlijkheid van een dergelijke combinatie van gebeurtenissen en/of de termijn waarop is niet te bepalen.

Yarden heeft op 30 juni 2019 alle mogelijke interventies van het kapitaalbeleid uitgevoerd. Nieuwe compenserende maatregelen ter ondersteuning van de solvabiliteit zijn binnen Yarden dus niet meer aanwezig, en kunnen een toekomstige daling van de SCR-ratio niet omkeren. Yarden vindt daarom dat de continuïteit van het bedrijf als onzeker kan worden aangemerkt.

Mocht deze combinatie van gebeurtenissen zich voordoen dan wordt de continuïteit van de groepsmaatschappijen als onzeker aangemerkt hetgeen impact kan hebben op de continuïteit van de vennootschap Yarden Holding B.V. gezien de onderlinge verbondenheid. De onderlinge verbondenheid bevindt zich met name op gebied van het gebruik van de dienstverlening vanuit Corporate Staf, het IT-landschap en is tevens onderdeel van een fiscale eenheid.

De directie van Yarden is zich bewust van de gevoeligheid van de solvabiliteit. Sinds langere tijd worden daarom gesprekken gevoerd met andere ondernemingen met als doel om de solvabiliteit en continuïteit op termijn te waarborgen. Om de continuïteit op lange termijn te waarborgen en in het belang van de polishouders heeft Yarden op 28 oktober 2019 een voorwaardelijke Share Purchase Agreement (SPA) met Coöperatie DELA getekend. De voorwaardelijkheden hebben met name betrekking op goedkeuring van de toezichthouders. De omzetting naar definitieve Share Purchase Agreement dient voor 30 juni 2020 plaats te vinden; anders vervalt de SPA getekend op 28 oktober 2019.

Op basis van voorstaande concludeert de directie dat het hanteren van de continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is.

Grondslagen voor de waardering van activa passiva en de resultaatbepaling

De grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gelijk aan die voor de geconsolideerde balans en winst- en verliesrekening, met uitzondering van de hierna genoemde grondslagen.

Financiële instrumenten

In de enkelvoudige jaarrekening worden financiële instrumenten gepresenteerd op basis van de juridische vorm.

Deelnemingen in groepsmaatschappijen

In de enkelvoudige balans worden deelnemingen in groepsmaatschappijen gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode op basis van de nettovermogenswaarde. Zie voor een uitwerking hiervan de grondslagen voor financiële vaste activa in de geconsolideerde jaarrekening.

Resultaat deelnemingen

Het resultaat deelnemingen omvat het aandeel in de resultaten van deze deelnemingen. Resultaten op transacties, waarbij overdracht van activa en passiva tussen de onderneming en haar deelnemingen en tussen deelnemingen onderling heeft plaatsgevonden, zijn niet verwerkt voor zover deze als niet gerealiseerd kunnen worden beschouwd.

Toelichting op de vennootschappelijke balans

- Activa -

1. Immateriële vaste activa

	2018	2017
Stand 1 januari	660	-
Investeringsen	-	733
Afschrijvingen	(80)	(73)
Stand 31 december	580	660
Cumulatieve aanschafwaarde 31 december	2.209	2.209
Cumulatieve afschrijvingen 31 december	(1.629)	(1.549)
Stand 31 december	580	660

2. Materiële vaste activa

Terreinen en gebouwen

	2018	2017
Stand 1 januari	289	323
Investeringsen	4	-
Afschrijvingen	(38)	(34)
Stand 31 december	255	289
Cumulatieve aanschafwaarde 31 december	366	363
Cumulatieve afschrijvingen 31 december	(111)	(74)
Stand 31 december	255	289

3. Beleggingen

Beleggingen in groepsmaatschappijen en deelnemingen

	2018	2017
Deelnemingen in groepsmaatschappijen	38.710	112.663
Vorderingen op groepsmaatschappijen	7.166	7.528
Stand 31 december	45.876	120.191

Deelnemingen in groepsmaatschappijen

	2018	2017
Stand 1 januari	112.663	92.552
Dividenduitkering	-	(1.069)
Resultaat boekjaar	(73.822)	19.232
Overige mutaties vorderingen/ schulden	(131)	1.948
Stand 31 december	38.710	112.663

4. Overige vorderingen

	2018	2017
Vennootschapsbelasting	2.016	2.092
Vorderingen op personeel	9	2
Overige vorderingen	272	1
Stand 31 december	<u>2.297</u>	<u>2.094</u>

5. Liquide middelen

	2018	2017
Rekening-courant banken	3.448	128
	<u>3.448</u>	<u>128</u>

6. Andere activa

	2018	2017
Stand 1 januari	274	290
Investerings	91	72
Afschrijvingen	(107)	(88)
Stand 31 december	<u>258</u>	<u>274</u>
Cumulatieve aanschafwaarde 31 december	2.006	4.989
Cumulatieve afschrijvingen 31 december	<u>(1.748)</u>	<u>(4.715)</u>
Stand 31 december	258	274

- P a s s i v a -

7. Eigen vermogen

Voor de toelichting op het eigen vermogen wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans.

Eigen vermogen (verdicht)

	2018	2017
Groepsvermogen geconsolideerd	23.447	97.516
Aandeel derden	(964)	(760)
Eigen vermogen	<u>22.483</u>	<u>96.756</u>

Eigen vermogen (onverdicht)

	2018	2017
Gestort en opgevraagd kapitaal	551	551
Agioreserve	52.780	52.780
Overige reserves	42.974	28.237
Onverdeelde winst	(73.822)	15.188
Vennootschappelijke balans per 31 december	<u>22.483</u>	<u>96.756</u>
Aandeel derden	964	760
Geconsolideerde balans per 31 december	<u>23.447</u>	<u>97.516</u>

Vergelijking groepsvermogen en eigen vermogen

	2018	2017
Groepsvermogen volgens geconsolideerde balans	23.447	97.516
Eigen vermogen volgens enkelvoudige balans	<u>22.483</u>	<u>96.756</u>
Vermogensaandeel derden	964	759
Nettoresultaat volgens geconsolideerde winst-en-verliesrekening	(73.822)	15.188
Nettoresultaat volgens enkelvoudige winst-en-verliesrekening	<u>(73.822)</u>	<u>14.860</u>
Winst ten behoeve van derden	0	328

Geplaatst en gestort kapitaal

Het maatschappelijk kapitaal bedraagt € 2 miljoen en bestaat uit 20.000 aandelen met een nominale waarde van € 100. Hiervan zijn 5.500 aandelen geplaatst en volgestort. Voorts zijn 12 prioriteitsaandelen met een nominale waarde van € 100,- geplaatst en volgestort. Het maatschappelijk kapitaal van de prioriteitsaandelen bedraagt € 1.200,-

Agioreserve

Er zijn geen stortingen of onttrekkingen geweest in 2018 op de agioreserve. De agioreserve is vrij uitkeerbaar.

Overige reserves

Het verloop van de overige reserves is als volgt:

	2018	2017
Stand 1 januari	28.237	26.798
Consolidatieverschillen	(451)	-
Resultaatbestemming	<u>15.188</u>	<u>1.439</u>
Stand 31 december	<u>42.974</u>	<u>28.237</u>

Onverdeelde resultaat

Het verloop van het onverdeelde resultaat is als volgt:

	2018	2017
Stand 1 januari	15.188	1.439
Resultaatbestemming	(15.188)	(1.439)
Resultaat boekjaar	(73.822)	15.188
Stand 31 december	(73.822)	15.188

Aandeel derden

Het aandeel derden betreft de resultaten (na belasting) van deelnemingen van Yarden. De resultaten zijn gewaardeerd tegen de waarde op het moment van het opstellen van de jaarrekening.

8. Langlopende schulden

Overige schulden

	2018	2017
Yarden Depositofonds B.V.	16.881	17.942
CVU	5.900	4.500
Yarden Uitvaartverzekeringen N.V.	3.000	3.500
GUV	500	-
Stand 31 december	26.281	25.942

De lening van Yarden Depositofonds heeft een vaste rente van 3,0%. Yarden Holding B.V. lost op jaarbasis een bedrag van 1.600 af. De aflossing wordt begin december gerealiseerd.

De langlopende schuld aan CVU betreft een drietal leningen. De eerste lening is groot 2.100 en heeft een gemiddelde rente van 4,6%. Hierop wordt jaarlijks 200 afgelost. Daarnaast heeft CVU nog twee leningen verstrekt. Een lening is groot 1.800 tegen 5% rente met een looptijd van 10 jaar, en een tweede lening van 2.000 tegen 4% rente met een looptijd van 10 jaar.

De lening van Yarden Uitvaartverzekeringen N.V. kent een aflossingsverplichting van 500 per jaar en een vaste rente van 5,0%.

De lening van GUV heeft een vaste rente van 3,0% en is voor onbepaalde tijd aangegaan.

9. Kortlopende schulden

Overige schulden

	2018	2017
Crediteuren	1.614	-
Belastingen - Omzetbelasting	-	64
Af te dragen loonheffingen en sociale premies	464	740
Verplichtingen aan personeel	1.291	675
Overige schulden	2.063	-
Stand 31 december	5.432	1.479

Per 1 januari 2018 is Yarden overgestapt naar een nieuw financieel pakket. Voor de overgang naar het pakket zijn medio december 2017 alle openstaande crediteurenposten betaald. De kortlopende schulden hebben een resterende looptijd korter dan 1 jaar.

-Niet in de balans opgenomen rechten & verplichtingen-

bedragen x € 1.000

Claims

Bij of door Yarden zijn geen materiële claims aanhangig gemaakt.

Huurverplichtingen

Yarden Holding B.V. heeft met een externe partij een huurovereenkomst afgesloten, waarvoor huurgaranties zijn afgegeven.

De totale resterende huurverplichtingen bedragen 3.190.

Externe huurverplichtingen < 1 jaar	497
Externe huurverplichtingen < 5 jaar	1.989
Externe huurverplichtingen > 5 jaar	704

Yarden Holding B.V. heeft tegenover externe partijen waarmee huurovereenkomsten zijn afgesloten, bankgaranties afgegeven ter waarde van 375.

Leaseverplichtingen

De leasecontracten betreffen operationele lease voor het wagenpark. Voor het merendeel bedraagt de looptijd van de contracten 3 tot en met 53 maanden. De totale verplichting over het restant van de variabele looptijd bedraagt

Leaseverplichtingen < 1 jaar	174
Leaseverplichtingen < 5 jaar	208

Fiscale eenheid

Voor het jaar 2018 is sprake van een fiscale eenheid vennootschapsbelasting voor alle bedrijven binnen Yarden Holding B.V., behalve Van der Stappen Groep, Tempero B.V., Begraafplaatsen en Crematorium Almere B.V., Uitvaartcentrum Zwolle B.V., Yarden-Eefting B.V. en Sassen-Dielemans B.V.

Transacties met verbonden partijen

Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen de onderneming, haar deelnemingen en hun bestuurders en leidinggevende functionarissen. Er hebben zich geen transacties met verbonden partijen voorgedaan op niet-zakelijke grondslag. In de normale bedrijfsactiviteiten koopt en verkoopt de onderneming goederen en diensten van en aan verschillende verbonden partijen waarin de onderneming een belang van 50% of minder bezit. Deze transacties worden over het algemeen op zakelijke grondslag uitgevoerd tegen voorwaarden die vergelijkbaar zijn met die van transacties met derden.

Personeelskosten en aantal werknemers

De lonen en salarissen, sociale lasten en pensioenlasten van de bij de onderneming werkzame werknemers kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Personeelskosten

	2018	2017
Lonen en salarissen	11.040	10.885
Sociale lasten	1.196	1.074
Pensioen- en WAO-premie	995	984
Totaal	13.231	12.944

Het aantal personeelsleden in fte bedraagt ultimo 2018 125 (2017: 139). De personeelsleden in dienst van Yarden zijn werkzaam in Nederland. Yarden heeft geen personeelsleden werkzaam in het buitenland. De personeelsomvang (fte) is als volgt onder te verdelen naar verschillende personeelscategorieën:

Personeel in fte

	2018	2017
Management	10	13
Inkoop	2	4
Verkoop	3	-
Administratie	23	32
Overig	87	90
	125	139

Bezoldiging van bestuurders en commissarissen

Aan bezoldigingen met inbegrip van pensioenlasten als bedoeld in artikel 2:383 lid 1 BW, is in het boekjaar ten laste van de onderneming en groepsmaatschappijen gekomen een bedrag voor bestuurders van Yarden Holding B.V. van 572 (2017: 556) en voor commissarissen een bedrag van 174 (2017: 134). De bezoldiging voor commissarissen in 2018 is hoger doordat er bezoldigingen zijn verantwoord die betrekking hebben op 2017. De bezoldiging van bestuurders omvat de volledige bezoldiging van de heer R. Bavelaar en de heer N.W. de Boer.

Gebeurtenissen na balansdatum

Na balansdatum hebben zich gebeurtenissen voorgedaan die van invloed zijn op de financiële positie per balansdatum

Wijzigingen in het bestuur en de RvC

De voorzitter van Yarden Holding B.V., de heer R. Bavelaar, is per 31 mei 2019 uit dienst getreden. Vanaf 1 juni wordt hieraan invulling geven door de heer L.N.J. Epskamp op tijdelijke basis, waarbij DNB op 17 juli 2019 heeft ingestemd met deze benoeming.

Aandelentransfer Yarden Uitvaartfaciliteiten B.V.

Per 1 januari 2019 zijn 100% van de aandelen in Yarden Uitvaartfaciliteiten B.V. overgedragen van Yarden Holding B.V. aan Yarden Uitvaartverzekeringen N.V. Voor deze transactie is de 'pooling of interest'-methode toegepast waarbij de prijs is gebaseerd op het eigen vermogen van Yarden Uitvaartfaciliteiten B.V. ultimo 2018. De verhangings is onderdeel van een herstructurering binnen de groep.

Dienstverlening naturapakket polissen

Yarden Holding, Yarden Uitvaartverzekeringen en Yarden Uitvaartzorg hebben een dienstverleningsovereenkomst geformaliseerd. Deze dienstverleningsovereenkomst is een uitvloeisel van de herstelmaatregel zoals die op 2 juli 2019 is gecommuniceerd met de polishouders die in bezit zijn van een pakketverzekering. De herstelmaatregel bepaalt dat vanaf 1 januari 2020 de rechten van het pakket worden beperkt. Dat betekent concreet dat kostenstijgingen van de diensten en producten in het pakket vanaf 1 januari 2020 voor rekening van de polishouder komen.

Yarden Uitvaartverzekeringen heeft de afspraak gemaakt met Yarden Uitvaartzorg dat Yarden Uitvaartzorg de uitvaartdiensten levert, conform de rechtenlijst die behoort bij het pakket, tegen een kostendekkende vergoeding. Yarden Uitvaartverzekeringen bepaalt jaarlijks welke diensten

en producten als onderdeel van de rechtenlijst uitgevoerd kunnen worden voor de beperkte pakketwaarde; het aangepaste pakket. Yarden Uitvaartverzekeringen informeert vervolgens de polishouders over het aangepaste pakket.

De overeenkomst is aangegaan voor onbepaalde tijd en is niet opzegbaar binnen 25 jaar en wordt elke 5 jaar getoetst. Bij overname door een derde partij van een of alle contractpartijen hebben contractpartijen individueel of collectief het recht om de dienstverleningsovereenkomst op te zeggen met een opzegtermijn van 1 jaar.

Continuïteit op termijn

Sinds langere tijd worden gesprekken gevoerd met andere ondernemingen met als doel om de solvabiliteit en continuïteit op termijn te waarborgen. Op het moment van opmaken/vaststellen van de jaarrekening zijn deze gesprekken in een afrondend stadium. De afronding van deze gespreksfase blijkt uit de gepubliceerde persberichten op 28 oktober 2019, waarbij Coöperatie DELA aankondigt Yarden te willen overnemen.

Voorstel tot resultaatbestemming

Het resultaat na belastingen over 2018 bedraagt € 73,8 miljoen negatief. De directie stelt voor om het resultaat te onttrekken aan de overige reserves nadat van het resultaat € 84,- aan dividend is uitgekeerd aan de Stichting Yarden. Het voorstel wordt voorgelegd aan aandeelhouders.

Almere, 12 november 2019

Leo Epskamp
Directievoorzitter Yarden Holding B.V.

Overige gegevens

Statutaire resultaatbestemming

In artikel 34 van de statuten is het volgende over de winstbestemming bepaald:

1. De algemene vergadering is bevoegd tot bestemming van de winst die door de vaststelling van de jaarrekening is bepaald en tot vaststelling van uitkeringen, voor zover het eigen vermogen groter is dan de reserves die krachtens de wet of deze statuten moeten worden aangehouden, een en ander met inachtneming van het in dit artikel bepaalde.
2. Van de voor uitkering vatbare winst wordt aan de houder prioriteitsaandelen uitgekeerd zeven procent (7%) van het nominale bedrag hunner aandelen. Van hetgeen na toepassing van het vorenstaande van de winst resteert, kan ten hoogste een bedrag dat gelijk is aan vijf procent (5%) van het nominale bedrag van het totaal geplaatste kapitaal van de vennootschap aan de houders van gewone aandelen worden uitgekeerd. Met inachtneming van het in de vorige zin bepaalde wordt het aan de houders van gewone aandelen uit te keren bedrag vastgesteld door de algemene vergadering. Het restant van de winst wordt toegevoegd aan de reserves van de vennootschap.
3. De algemene vergadering kan slechts op voorstel van de directie dat is goedgekeurd door de raad van commissarissen besluiten tot tussentijdse uitkeringen en/of tot uitkeringen ten laste van een reserve van de vennootschap.
4. Een besluit dat strekt tot uitkering heeft geen gevolgen zolang de directie geen goedkeuring heeft verleend. De directie weigert slechts de goedkeuring indien het weet of redelijkerwijs behoort te voorzien dat de vennootschap na de uitkering niet zal kunnen blijven voortgaan met het betalen van haar opeisbare schulden.
5. Indien de vennootschap na een uitkering niet kan voortgaan met het betalen van haar opeisbare schulden, zijn de directeuren die dat ten tijde van de uitkering wisten of redelijkerwijs behoorden te voorzien jegens de vennootschap hoofdelijk verbonden voor het tekort dat door de uitkering is ontstaan met de wettelijke rente vanaf de dag van de uitkering. Artikel 2:248 lid 5 van het Burgerlijk Wetboek is van overeenkomstige toepassing. Niet verbonden is een directeur die bewijst dat het niet aan hem te wijten is dat de vennootschap de uitkering heeft gedaan en dat hij niet nalatig is geweest in het treffen van maatregelen om de gevolgen daarvan af te wenden. Degene die de uitkering ontving terwijl hij wist of redelijkerwijs behoorde te voorzien dat de vennootschap na de uitkering niet zou kunnen voortgaan met het betalen van haar opeisbare schulden is gehouden tot vergoeding van het tekort dat door de uitkering is ontstaan, ieder voor ten hoogste het bedrag of de waarde van de door hem ontvangen uitkering. Indien de directeuren de vordering uit hoofde van de eerste zin hebben voldaan, geschiedt de in de derde zin bedoelde vergoeding aan de directeuren naar evenredigheid van het gedeelte dat door ieder van directeuren is voldaan. Ten aanzien van een schuld uit hoofde van de eerste of derde zin is de schuldenaar niet bevoegd tot verrekening. Het bepaalde in dit lid is niet van toepassing op uitkeringen in de vorm van aandelen in het kapitaal van de vennootschap of bijschrijvingen op niet volgestorte aandelen.
6. Met een directeur wordt voor de toepassing van lid 4 gelijkgesteld degene die het beleid van de vennootschap heeft bepaald of mede heeft bepaald, als ware hij directeur. De vordering kan niet worden ingesteld tegen een door de rechter benoemde bewindvoerder.
7. De vordering van een aandeelhouder tot een uitkering op aandelen verjaart door een tijdsverloop van vijf jaren.

CONTROLEVERKLARING
VAN DE
ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de Algemene Vergadering en Raad van Commissarissen van Yarden Holding B.V.

Verklaring over de in het jaarverslag 2018 opgenomen jaarrekening

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Yarden Holding B.V. (hierna 'de vennootschap') te Almere (hierna 'de jaarrekening') gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de betreffende jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Yarden Holding B.V. per 31 december 2018 en van het resultaat over 2018, in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2018;
- 2 de geconsolideerde en enkelvoudige winst-en-verliesrekening over 2018; en
- 3 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Yarden Holding B.V. zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materiële onzekerheid over de continuïteit

Wij vestigen de aandacht op het onderdeel 'Continuïteit' in de toelichting op pagina 42 van de jaarrekening in combinatie met het onderdeel 'Gevoeligheidsanalyse' in de toelichting op pagina 72 tot en met 74 van de jaarrekening. Hierin is uiteengezet dat de continuïteit van Yarden Holding B.V. grotendeels afhankelijk is van het niet oplopen van de gebruik kans en het zich niet voordoen van een negatieve rentebeweging in combinatie met de wettelijk voorgeschreven daling van de Ultimate Forward Rate ('UFR') per 1 januari 2020. Als deze gebeurtenissen zich gecombineerd voordoen kan de Solvency II-ratio onder de 100% dalen. De (on-)waarschijnlijkheid van een dergelijke combinatie van gebeurtenissen en/of de termijn waarop deze zich voordoen is niet te bepalen.

Deze condities duiden op het bestaan van een onzekerheid van materieel belang op grond waarvan gerede twijfel zou kunnen bestaan over de continuïteitsveronderstelling van Yarden Holding B.V. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

Reikwijdte van de groepscontrole

Yarden Holding B.V. staat aan het hoofd van een groep van entiteiten (groepsonderdelen). De financiële informatie van deze groep is opgenomen in de jaarrekening van Yarden Holding B.V.

De groepscontrole heeft zich met name gericht op de significante onderdelen Yarden Uitvaartverzekeringen N.V., Yarden Uitvaartfaciliteiten B.V. en Yarden Uitvaartzorg B.V. Bij deze onderdelen hebben wij zelf controlewerkzaamheden uitgevoerd. Bij andere onderdelen hebben wij beoordelingswerkzaamheden of specifieke controlewerkzaamheden uitgevoerd.

Wij hebben 95% van het balanstotaal van Yarden Holding B.V. zelf gecontroleerd.

Door bovengenoemde werkzaamheden, gecombineerd met aanvullende werkzaamheden op groepsniveau, hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie van de groep verkregen om een oordeel te kunnen geven over de jaarrekening.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het voorwoord;
- het bestuursverslag;
- het bericht van de Raad van Commissarissen aan de aandeelhouders;
- de kerncijfers; en
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle van de jaarrekening of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de directie en de Raad van Commissarissen voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van de jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een verdere beschrijving van onze verantwoordelijkheden ten aanzien van een jaarrekeningcontrole is te vinden op de website van de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) op: http://www.nba.nl/NL_algemeen_01
Deze beschrijving is onderdeel van onze controleverklaring.

Amstelveen, 12 november 2019

KPMG Accountants N.V.

J.J. Bossema RA